

**«ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

**ԳՅՈՒՄՐՈՒ ՊԵՏԱԿԱՆՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԻՆՍԻՏՈՒՏԻ
ԻՆՍԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ
ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՎԵՐՋԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑ**

Երևան – 2016

ՆԱԽԱԲԱՆ

Գյումրու պետական մանկավարժական ինստիտուտի (ԳՊՄԻ) ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումն իրականացվում է ինստիտուտի ներկայացրած դիմումի համաձայն: Հավատարմագրման գործընթացը կազմակերպվում և համակարգվում է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի (ՈԱԱԿ) կողմից:

Իր գործողություններում ՈԱԱԿ-ը առաջնորդվել է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 978-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման» կարգով և 2011 թվականի հունիսի 30-ին հաստատված «ՀՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշները հաստատելու մասին» N 959-Ն որոշմամբ:

Փորձաքննությունն իրականացրել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգ»-ի պահանջներին համապատասխան ձևավորված անկախ փորձագետների խումբը, որը բաղկացած էր 4 տեղացի և 1 Մեծ Բրիտանիայից ժամանած փորձագետներից:

Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումը միտված է ոչ միայն որակի ապահովման արտաքին գնահատմանը, այլև հաստատության կառավարման և կրթական ծրագրերի որակի շարունակական բարելավմանը: Հետևաբար, եվրոպական և հայաստանյան փորձագետների առջև դրված էր երկու խնդիր:

- 1) իրականացնել ինստիտուցիոնալ կարողությունների փորձաքննություն՝ ՀՀ պետական հավատարմագրման չափանիշներին համապատասխան,
- 2) իրականացնել փորձագիտական գնահատում՝ միջազգային չափանիշներին համապատասխանելու և Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածք (ԵԲԿՏ) ինտեգրվելու բուհի հավակնությունների տեսանկյունից:

Սույն գեկույցն անդրադառնում է ԳՊՄԻ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների փորձաքննությանը՝ ըստ պետական հավատարմագրման չափանիշների ու չափորոշիչների, և գործընկերային գնահատմանը՝ ըստ Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչների և ուղենիշների:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ	2
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՄՓՈՓՈՒՄ	4
ԻՆՍԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԸՆՏ ՀՀ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ	4
ԳՈՐԾՈՎԿԵՐԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻՆ ԻՆՏԵԳՐԵԼՈՒ ՏԵՍԱՆԿԵՇՈՒՅՑ	9
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ	12
ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԿԱԶՄԸ	12
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ	12
ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԸՆՏ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ	15
ՀԱՄԱՈՒՏ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՄՈԱՀ-Ի ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ	15
ՉԱՓԱՆԻՇ I. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ	17
ՉԱՓԱՆԻՇ II. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԵՎ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	19
ՉԱՓԱՆԻՇ III. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ	23
ՉԱՓԱՆԻՇ IV. ՈՒԽԱՆՈՂՆԵՐ	27
ՉԱՓԱՆԻՇ V. ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԵՎ ՈՒԽՈՒՄՆԱԾԱՆԱԿ ԿԱԶՄ	31
ՉԱՓԱՆԻՇ VI. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ	34
ՉԱՓԱՆԻՇ VII. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ ԵՎ ՈԵՍՈՒՐՆԵՐ	37
ՉԱՓԱՆԻՇ VIII. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	40
ՉԱՓԱՆԻՇ IX. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄ	42
ՉԱՓԱՆԻՇ X. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ	44
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ	48
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԻՆՔԱԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ	49
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՅՑԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ	50
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՈՒԽՈՒՄՆԱԽՐՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹԵՐԻ ՑԱՆԿ	52
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՈՒԽՈՒՄՆԱԽՐՎԱԾ ՈԵՍՈՒՐՆԵՐ	54
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5. ՄՈՒՀ-Ի ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ	55
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ	56

ԳԱՀԱՏՄԱՆ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

ԻՆՍԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ԿԱՐՈՂԻԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈՐՉԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԱՀԱՏՈՒՄ՝ ՀԱ ՀՀ ՄԱՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ

ԳՊՄԻ փորձաքննությունն իրականացրել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգ»-ի պահանջներին համապատասխան ձևավորված անկախ փորձագետների խումբը¹: Գնահատումը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշմամբ հաստատված ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման 10 չափանիշներով:

Գնահատում իրականացնելիս փորձագիտական խումբը հաշվի է առել, որ ԳՊՄԻ-ին իր առաքելությունն է համարում պատրաստել ազգային աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան կարողություններով և անհրաժեշտ գիտելիքներով օժտված մասնագետներ բակալավրի, մագիստրոսի և հետազոտողի որակավորումներով մասնագիտական կրթական ծրագրերի իրականացման միջոցով: Գիտակցելով իր դերակատարությունը տարածաշրջանի գիտակրթական, մարզամշակութային և սոցիալ-տնտեսական ոլորտներում, ինչպես նաև քաղաքացիական հասարակության ձևավորման գործընթացում, ԳՊՄԻ նպատակ է դրել դառնալ Շիրակի մարզի, Գյումրի քաղաքի համար յուրատեսակ «համայնքային կենտրոն»:

Փորձագիտական խումբը նշում է, որ ՍՈՒՀ-ի վարած քաղաքականությունն ու ծավալած գործունեությունը ընդհանուր առմամբ համապատասխանում են հաստատության որդեգրած առաքելությանը, այնուամենայնիվ ներկա դրությամբ բուհի անվանման, կանոնադրության և առաքելության միջև առկա են տարբերություններ և հակասություններ, որոնք ել ոխակային են դարձնում բուհի զարգացման գործընթացը: Բուհի անվանումը և ներկայիս կանոնադրությունը չեն արտացոլում բուհի գործունեության ամբողջական շրջանակը (ոչ մանկավարժական ծրագրերի առկայությունը), ինչն էապես նվազեցնում է բուհի ճանաչելիությունը: Փորձագիտական խումբը դրական է համարում այն, որ տարածաշրջանային համալսարան դառնալու ռազմավարություն որդեգրած բուհը նպատակ ունի փոփոխել գործող կանոնադրությունը՝ առաքելությանը առավել համապատասխանեցնելու համար:

ԳՊՄԻ-ի 6 ֆակուլտետներում իրականացվում է բակալավրի 31 առկա, 29 հեռակա, մագիստրոսի 18 առկա և հետազոտողի 4 գիտական ուղղություններով 20 հետազոտական կրթական ծրագրեր: ՍՈՒՀ-ի մասնագիտական մանկավարժական և ոչ մանկավարժական մասնագիտության կրթական ծրագրերն ընդհանուր առմամբ համահունչ են հաստատության առաքելությանը, սակայն առկա են որոշ ծրագրեր, որոնք չեն համապատասխանում ՌԾ-ում նկարագրված առաքելությանը: Խոսքը վերաբերվում է այն մասնագիտություններին, որոնք ներկայումս այդքան ել պահանջված չեն ՀՀ աշխատաշուկայում, և, հետևապես, այդ մասնագիտությունների գծով ձևավորվում են փոքրաթիվ խմբեր, հաճախ մեկ-երկու ուսանողից բաղկացած: Հեռակա ուսուցման ձևում կրթական ծրագրերի իրականացումը կապված է մի շարք բավականին լուրջ խնդիրների հետ, մասնավորապես՝ շեշտվել է դասաժամերի ոչ բավարար լինելը, որը հանգեցնում է կրթական ծրագրերի ոչ անարդյունավետ իրականացմանը: Գործող գնահատման կարգի կիրառման արդյունավետությունը և օբյեկտիվությունը ցածր է, հատկապես հեռակա ուսուցման համակարգում, որտեղ նկատելի է անհամեմատ ցածր առաջադիմություն:

Փորձագիտական խումբը գնահատում է, որ բուհում մշակվել են կրթական ծրագրերն իրականացնելու համար պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի ընտրության քաղաքականություն և ընթացակարգեր: Այդ կանոնակարգը, որը շատ պաշտոնների տեղակալման համար ենթադրում է մրցակցային ընտրություն, նպաստում է, որ բուհն ունենա առավել արհեստավարժ աշխատակիցներ: Վերջինիս նպաստում է նաև վերջին

¹ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1: ՓՈՐՉԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՍԲԻ ԻՆՔՍԱԿԵՐՄԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

տարիներին բուհում նկատվող գիտական կոչումներով և աստիճաններով աշխատակիցների թվի աճը: Այն փաստը, որ բուհի դասախոսական անձնակազմի գերակշռող մասը հիմնական աշխատողներ են, եսպես բարձրացնում է ՊԴ կազմի կայունությունը և նպաստում կայուն կրթական գործառույթների իրականացմանը: Դրական միտում է նաև այն, որ բուհը փորձում է իր աշխատակիցների պահանջարկը լրացնել իր նախկին շրջանավարտ հանդիսացող մագիստրոսներով ու հետազոտողներով: Չնայած բուհում առկա ՊԴ կազմի իրախուսման որոշ մեխանիզմների առկայությանը փորձագիտական խումբը մտահոգիչ է համարում, որ վերջին 3 տարիներին բուհում երիտասարդ դասախոսների թվի նվազում է նկատվում (19-ից 16 %), ինչը խոցելի է սերնդափոխությունն ապահովելու տեսակետից:

ԳՊՄԻ ենթակառուցվածքներն ու ռեսուրսները ներկայում բավարարում են մասնագիտական կրթության տրամադրման համար: Փորձագիտական խումբը, այնուամենայնիվ, գտնում է, որ անհրաժեշտություն կա ռեսուրսների բարելավման և հարստացման: **ՍՈՒՀ-ում** դասընթացները կազմակերպվում են 2 հերթափոխով: Փորձագիտական խումբը նշում է, որ նման դեպքերում կդժվարանա թե՛ ուսանողների սովորելու գործընթացը, թե՛ աշխատակիցների գործունեությունը: Չնայած առկա կրթական ռեսուրսներին (լաբորատորիաներ, համակարգիչներ, պրոյեկտորներ և այլն), այնուամենայնիվ նկատվում է տեխնիկական միջոցների և լաբորատորիաների նորացման և վերահագեցման անհրաժեշտություն, ինչի մասին փաստեցին նաև փորձագիտական խմբի հետ հանդիպման մասնակիցները: Բուհի ֆինանսական միջոցների հիմնական աղբյուրը ուսանողնական վարձավճարներն են, ինչը ուսանողների թվաքանակի նվազման պայմաններում վտանգում է բուհի ֆինանսական կայունությունը: Ֆինանսավորման այլնտրանքային աղբյուր են դրամաշնորհային ծրագրերը, որոնք համալրում են բուհի ֆինանսական միջոցների ընդհամենը 1%-ը:

Բուհում առկա ուսանողների հավաքագրման ընթացակարգերը հստակ են և կատարվում են **ԿԳՆ** կողմից հաստատված կանոնակարգերի համաձայն բուհի կողմից կազմակերպված ապագա դիմորդների հետ իրականացվող միջոցառումներով, որոնք նպաստում են հավաքագրման գործառույթներին: Բուհի կողմից կատարվել են ուսումնասիրություններ և մասնագիտական կողմնորոշման միջոցառումներ պոտենցիալ դիմորդների շրջանում՝ հարցումների, այցերի և քննարկումների ձևաչափով, որը, փորձագիտական խմբի կարծիքով, դրական ազդեցություն կարող է թողնել դիմորդների հավաքագրման վրա:

Փորձագիտական խմբի կարծիքով, ուսանողների կարիքների վերհանման մեխանիզմները և գործիքները (հարցարկերթիկները) բավարար չափով ամբողջական և վստահելի չեն: Մանավանդ խոցելի է հատկապես ուսանողների մի ստվար զանգվածի՝ հեռակա ուսուցման ձևում ուսանողների կարիքների ուսումնասիրության ցածր աստիճանը, ինչը խոչնրութում է նրանց կրթության արդյունավետության բարձրացմանը: Բուհում գործում են մարմիններ, որոնք փորձում են օժանդակել ուսանողներին և նպաստել նրանց կրթական կարիքների վերհանմանն ու լուծմանը: Ուսանողները հնարավորություն ունեն մասնակցելու լրացուցիչ պարապմունքների և ստանալու խորհրդատվություններ:

ՍՈՒՀ-ը չունի հետազոտական ոլորտի և հետաքրքրությունների հստակ ուղմակարության, ինչը թուլացնում է հետազոտական գործունեությունը: Խոչնրությող հանգամանք է նաև այդ ուղղությամբ միջնաժամկետ և կարճաժամկետ ծրագրերի բացակայությունը, որոնք նախատեսվում են ներդնել 2017 թվականից սկսած: Բուհը անելիքներ ունի հետազոտական աշխատանքների միջազգայնացման առումով, քանի որ փաստացի կարելի է եզրակացնել, որ միջազգային որևէ նշանակալի հետազոտական գործունեություն չի իրականացվում բուհում, բացառությամբ միջազգային ամսագրերում հոդվածների տպագրման: Սա նվազեցնում է ՊԴ անձնակազմի շարժունությանը, փոքրացնում է արտերկրյա բուհերի հետ համագործակցության շրջանակը:

ՍՈՒՀ-ի ուղմակարական ծրագրում ամրագրված է միջազգայնացման և արտաքին կապերի հիմնական ուղղությունները և խնդիրները: Բուհն իր առաջ նպատակ է դրել

ապահովել արտաքին կապերի համակողմանի զարգացում, փորձի փոխանակում և ինստիտուտի միջազգայնացմանը նպաստող գործունեություն:

ԲՈՒՀ-ն ունի միջազգայնացման որոշակի փորձ միջազգային ծրագրերի շրջանակում և այսօր նույնպես ընդրկված է մի շարք ծրագրերում, ներառյալ SԵՍՊՈՒՍ ծրագրերը (ARARAT, HEN-GEAR, SuToMa, ARMENQA և այլն): Չնայած դասախոսների մեծամասնությունը տրիապետում է որևէ օտար լեզվի, որը կարող է բավարար լինել ընդհանուր հաղորդակցման համար, այնուամենայնիվ սա անբավարար է մասնագիտական հաղորդակցման և օտար լեզվով մասնագիտական դասընթացների անցկացման համար, որոնց կազմակերպումն անհրաժեշտ է ուսանողների փոխանակման ծրագրերի տեսակետից: Օտար լեզվի ամրապնդման նպատակով բուհը կազմակերպում է դասախոսների վերապատրաստում անգլերենից: Բուհում գործում է նաև լեզվի կենտրոն, որտեղ ուսանողները կարող են մասնակցել օտար լեզվի դասընթացների:

Փորձագիտական խումբը դրական է համարում այն, որ հատկապես վերջին տարիների ընթացքում բուհի կառավարման համակարգում կատարվել են որոշ բարեփոխումներ (ՌԱԿ, բուհ-գործատու համագործակցության կենտրոն և այլն), որոնք միտված են կրթության որակի բարելավմանը, սակայն բուհի կազմակերպական կառուցվածքը դեռևս ամբողջովին հարմարեցված չէ բուհի առաքելության և ռազմավարական խնդիրների իրականացմանը, առկա է կառավարչական ռեսուրների օպտիմալ տեղաբաշխման խնդիր և վարչարարությունն ընդհանուր առմամբ չի իրականացվում որակի կառավարման ՊԲԳԲ սկզբունքով: Չնայած այն բանին, որ գործում են բուհերին բնորոշ հիմնական ստորաբաժանումները, գիտական ստորաբաժանման բացակայությունը բուհի առաքելության ամբողջական իրականացման համար ոխակային է:

Վերջին տարիների ընթացքում բուհի որակի ապահովման համակարգի ներդրումն ու զարգացումը նպաստավոր պայմաններ կարող են ստեղծել որակի մշակույթի ձևավորման, արտաքին ու ներքին գնահատումների համար: Բուհում գործող որակի ապահովման կենտրոնի կողմից մշակված կանոնակարգերը հիմք են համարակալի ապահովման գործառույթների իրականացման համար: Բուհի դասախոսների և ուսանողների ներգրավածությունը որակի ապահովման գործընթացներին ապահովում է առավել հասցեական և արդյունավետ գործունեություն, սակայն նրանց ակտիվության աստիճանը դեռևս ցածր է: ՄՈՒՀ-ն ունի որակի ապահովման ներքին գործող համակարգ, որը դեռևս գոտում է զարգացման փուլում՝ նպաստելով հաստատության գործունեության շարունակական բարելավմանը, որակի մշակույթի ձևավորմանը և ձգտում է ապահովել իր գործունեության թափանցիկությունը:

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐՆ ԵՆ.

- ԳՊՄԻ-ն ունի կարևոր կրթական և սոցիալական դեր, ինչպես նաև լուծում է տարածաշրջանային խնդիր՝ հատկապես մանկավարժական կայրերով ապահովելու տեսանկյունից:
- ԳՊՄԻ-ն ունի անհրաժեշտ որակավորում ունեցող դասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմ, ինչպես նաև պարբերաբար գնահատումների միջոցով վեր է հանում նրանց կարիքները:
- ՄՈՒՀ-ը ունի կրթական գործընթացի իրականացմանն օժանդակող անհրաժեշտ ռեսուրսներ:
- ՄՈՒՀ-ում առկա է հաշվետվողականության համակարգ, որը վեր է հանում բուհում իրականացվող գործընթացները:
- ՄՈՒՀ-ը ունի միջազգային ծրագրերի մասնակցության փորձ, որը նպաստում է ՄՈՒՀ-ի արտաքին կապերի ամրապնդմանը:
- ՄՈՒՀ-ում առկա է որակի ներքին ապահովման համակարգ, որը նպաստում է որակի մշակույթի ձևավորմանը:

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐՆ ԵՆ.

1. ԳՊՄԻ ՌԾ-ն հիմնված չէ ներքին և արտաքին միջավայրերի հստակ վերլուծությունների վրա:
2. ԳՊՄԻ-ի կազմակերպական կառուցվածքը հարմարեցված չէ ռազմավարական նպատակների իրականացմանը, առկա է կառավարչական ռեսուրների օպտիմալ տեղաբաշխման խնդիր:
3. Որոշ ՄԿԾ-ներ չեն համապատասխանում աշխատաշուկայի պահանջներին, իսկ բարելավված ՄԿԾ-ները դեռևս հետևողականորեն չեն իրականացվում:
4. Հեռակա ուսուցման համակարգում առկա են ՄԿԾ-ների իրականացման խնդիրներ՝ կապված ուսումնական գործնթացի կազմակերպման և գնահատման համակարգի արդյունավետության հետ:
5. ՄՈՒՀ-ում առկա չէ հետազոտական գործունեության զարգացմանն ուղղված քաղաքականություն, ինչպես նաև հստակեցված չեն ՄՈՒՀ-ի գիտահետազոտական ուղղությունները:
6. Հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողների համար առկա չեն անհրաժեշտ պայմաններ:
7. ՄՈՒՀ-ում մշակվող հաշվետվությունները հիմնականում ունեն տեղեկատվական բնույթ, և քիչ են վերլուծությունները:
8. ՄՈՒՀ-ում օտար լեզուների իմացության մակարդակը բարձր չէ:
9. ՄՈՒՀ-ում առկա գործնթացների մեծ մասը գտնվում է պլանավորման և իրականացման փուլում, փակված չէ ՊԲԳԲ շրջափուլը:

ԽՈՐՀՄԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Առաքելություն և նպատակներ

1. Հստակեցնել բուհի առաքելությունը, վերջինիս մեջ արտացոլելով բուհի առանձնահատկությունը, ուժեղ կողմերը և շահակիցների՝ մասնավորապես անձնակազմի, շրջանավարտների, ուսանողների, ինչպես նաև տարածաշրջանի բնակչության կարիքները:
2. Հստակեցնել և իրար համապատասխանեցնել բուհի առաքելությունը, անվանումը, կանոնադրությունն ու իրական գործունեությունը:
3. Մշակել և կյանքի կոչել ռազմավարական նպատակների իրականացման որակական և քանակական գնահատման, ինչպես նաև ռազմավարական ծրագրի բարելավման հստակ մեխանիզմներ և ընթացակարգեր:
4. ՌԾ իրականացման գործնթացում ապահովել շահակիցների (հատկապես արտաքին) ակտիվ ընդգրկվածությունը և հետադարձ կապը:

Կառավարում և վարչարարություն

5. Բարեկինիսել բուհի կազմակերպական կառուցվածքը, այն հարմարեցնելով բուհի ռազմավարական խնդիրների իրականացմանը:
6. Մշակել և կիրառել էթիկայի առանձին կանոնակարգ:
7. Խթանել արտաքին շահակիցների ներգրավվածությունը կառավարման գործնթացներում:
8. Ոփսկերի կառավարման նպատակով ստեղծել համապատասխան աշխատանքային խումբ, որը պարբերաբար գեկույցներ կներկայացնի ՌԾ իրականացման վերաբերյալ:
9. Մշակել կառավարման գործնթացների արդյունավետության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրման, վերլուծության և դրանց կիրառումը գնահատող նոր կառուցակարգեր:

Մասնագիտության կրթական ծրագրեր

10. Բարելավել մասնագիտական կրթական ծրագրերի ցանկը՝ այն համապատասխանեցնելով աշխատաշուկայի պահանջներին:

11. Մշակել դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների ընտրությանը և արդիականացմանը միտված քաղաքականություն և ընթացակարգեր:
12. ՄԿԾ-ներում արտացոլել և ապահովել ուսումնառության և դասավանդման մեթոդների ու գնահատման ձևերի կապը վերջնարդյունքների հետ:
13. Բարեփոխել հեռակա ուսուցման համակարգում կրթական ծրագրերի իրականացման գործընթացը, մշակելով առավել արդյունավետ ուսումնական պլաններ:
14. Մշակել և իրականացնել գրագորության դեմ պայքարի և ակադեմիական ազնվության քաղաքականություն:
15. Մշակել դասընթացների կրեդիտների հաշվարկման հիմնավորված մոտեցումներ, կրեդիտների բաշխումը համապատասխանեցնելով միջազգային լավագույն փորձին:
16. Մշակել ՄԿԾ-ների մշտադիտարկման ֆորմալ գործընթաց:

Ուսանողներ

17. Կատարելագործել ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման մեխանիզմները և ուսումնասիրել դրանց արդյունավետությունը:
18. Զարգացնել ուսանողների հետազոտական գործունեությունը և ուժեղացնել հետազոտություն-ուսումնառություն կապը:
19. Բարեփոխել բուհ-գործատու համագործակցության կենտրոնի գործառույթները՝ դրանք նպատակառուղիելով ուսանողներին և շրջանավարտների կարիքայի օժադակմանը:
20. Մշակել վարչական աշխատակազմին դիմելու կանոնակարգ:
21. Խթանել ուսանողների կողմից խնդիրների վերհանման նախաձեռնողականությունը:

Դրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմ

22. Մշակել դասախոսներին ներկայացվող մասնագիտական պահանջներ ըստ համապատասխան ՄԿԾ-ների:
23. Մշակել և ներդնել դասախոսների մասնագիտական վերապատրաստումների համակարգ:
24. Մշակել մեխանիզմներ, որոնց միջոցով կիրանվի երիտասարդ դասախոսներով բուհի համալրումը:
25. Մշակել և ներդնել պաշտոնների անձնագրեր ՊԴ և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի համար:
26. Գնահատել ուսումնաօժանդակ անձնակազմի կողմից կատարվող աշխատանքի արդյունավետությունը և մշակել մեխանիզմներ՝ այն խթանելու ուղղությամբ:

Հետազոտություն և զարգացում

27. Մշակել բուհի հետազոտական գործունեության հստակ ուղղություններ, հաշվի առնելով ամբիոններում կուտակված գիտական փորձը և առկա ռեսուրսները:
28. Խթանել միջազգային մակարդակով հետազոտական գործունեությունը:
29. Բակալավրական կրթական ծրագրերում ներդրնել հետազոտական բաղադրիչ և նպաստել դրա կայացմանը:
30. Նպաստել ՀՀ այլ բուհերի և գիտական կենտրոնների հետ գիտական գործունեության զարգացմանը՝ համատեղ գիտական թեմաների իրականացման և դրսից հրավիրված մասնագետների կողմից կազմակերպված պրոբլեմային թեմաներով սեմինարների անցկացման /հատկապես մագիստրատուրայում/ և այլ միջոցներով:

Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ

31. Ֆինանսական անկախության և կայունության նպատակով ապահովել ֆինանսավորման արտաքին աղբյուրների բազմազանությունը, ընդլայնել դրամաշնորհային ծրագրերի քանակը:
32. Բուհի ֆինանսական պլանավորումն ու բաշխումն իրականացնել հաշվի առնելով ՄԿԾ-ների պահանջները:

33. Բարեկավել գրադարանային ենթակառուցվածքները՝ գարզացնելով նոր տեխնոլոգիաների կիրառումը:
34. Զարգացնել SS ծառայությունների շրջանակը, որը կաջակցի բուհի կառավարման համակարգին, հեռավար ուսուցման ներդրմանը և այլ ոլորտներն:
35. Ստեղծել համապատասխան պայմաններ հասուլ կարիքներ ունեցող անձանց համար կրթական միջավայրը հասանելի դարձնելու նպատակով:

Հասարակական պատասխանատվություն

36. Բուհի ներքին հաշվետվողականության համակարգում զարգացնել վերլուծական բաղադրիչը:
37. Հստակեցնել և զարգացնել հասարակության հետ հետադարձ կապերի մեխանիզմները:
38. Մշակել և ներդնել հասարակությանը մատուցվող ծառայությունների գնահատման մեխանիզմներ:

Արտաքին կապեր և միջազգայնացում

39. Քայլեր ձեռնարկել սեփական նախաձեռնությամբ և ներդրումներով իրականացվող միջազգային ծրագրերի ներդրման ուղղությամբ:
40. Ներքին շահակիցների շրջանում խթանել օտար լեզուների իմացության մակարդակը՝ արտաքին համագործակցության և օտարալեզու կրթական ծրագրերի ներդրման նպատակներով:
41. Ակտիվացնել համագործակցություննը ՀՀ բուհերի և տարբեր գիտական կենտրոնների հետ:

Որակի ներքին ապահովում

42. Մշակել և կիրարկել ՈԱ գործընթացներում արտաքին շահակիցների մասնակցությունը խրախուսող քաղաքականություն, ընթացակարգեր և մեխանիզմներ:
43. Մշակել ՈԱ համակարգի գործունեության մշտադիտարկման և վերլուծության մեխանիզմներ և ապահովել ՈԱ պատասխանատունների մասնագիտական զարգացման շարունականությունը:
44. Բարեկավել բուհում իրականացվող հարցումների և տվյալների հավաքագրման գործընթացը՝ ներդնելով դրանց իրականացման հավաստիության մեխանիզմներ:

ԳՈՐԾԱԿԵՐԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՑՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻՆ ԻՆՏԵԳՐՎԵԼՈՒ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ

Ինստիտուտի՝ Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածք (ԵԲԿՏ) ինտեգրվելու հավակնության վերաբերյալ ներկայացվում են հետևյալ դիտարկումներն ու խորհրդատվությունը:

ԳՊՄԲ-ի ուժեղ կողմերը

ԳՊՄԲ-ն տարածաշրջանային համալսարան է, որի առջև ծառացած են տեղական տնտեսության և բնակչության անկման խնդիրները, որն իր հետևանքն է ունեցել նաև ուսանողների ընդունելության և ռեսուրսներով ապահովածության վրա: Ի հեճուկս այս մարտահրավերների, ինստիտուտը որոշ ձեռքբերումներ է գրանցել. օրինակ՝ շինության վերանորոգում, միջազգային ծրագրերում ներգրավվածություն, ինչպես նաև ուսանողների և անձնակազմի խրախուսում՝ հողվածներ տպագրել արտաքին գրախոսություն ունեցող ամսագրերում: Ինստիտուտը տեղական բարձր համբավ ունի՝ հատկապես մանկավարժության ուղղությամբ: Դասավանդումը լավ հիմքերի վրա է դրված և արդեն հաջողությունները չափվում են նախանշված վերջնարդյունքների ձեռքբերման դիտանկյունից:

ԶԵՐՆԱՐԿՎԵԼԻՔ գործողություններ՝ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՓԱՆԻՉՆԵՐԻՆ հԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼՈՒ հԱՄԱՐ

Միջազգային բենշմարքինքի վերաբերյալ կարելի է առանձնացնել հետևյալը՝ շեղագիր խորհրդատվություններով:

1. Ուսանող-դասախոս համամասնությունը և դասավանդման ռեսուրսների կառավարումը

Ներկայումս դասախոս-ուսանող հարաբերակցությունը 1/9 է, որն ըստ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՓԱՆԻՉՆԵՐԻ, բավական բարձր ցուցանիշ է, ինչը հանգեցնում է դասախոսների մեծ թվաքանակի: Վերոգրյալից զատ, որոշ մասնագիտությունների գծով ուսանողների թվաքանակը բավական սակավ է, ինչը հանգեցնում է ռեսուրսների վատնման: Նմանօրինակ ծրագրերի գծով ցուցաբերվող աջակցությունը կարծես առավել միտված է դասախոսներին, քան թե տեղական տնտեսությանը կամ ուսանողներին: Անձնակազմի ուղղությամբ չափից ավել ներդրումները հնարավորություն չեն ընձեռում, որպեսզի համապատասխան ներդրումներ արվեն այլ կարևոր ոլորտներում՝ ինչպես օրինակ էլեկտրոնային գրադարանը:

ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ պետք է ուղղորդվեն դեպի այն ծրագրերը, որոնք ուսանողներ են գրավում և հստակ ու թափանցիկ ձևով համապատասխանում են տարածաշրջանային տնտեսության պահանջներին:

2. Ինստիտուտի ռազմավարական կառավարում

ԳՊՄԲ-ի ռազմավարական պլանավորումը նախնական փուլում է և հագեցած չէ ներքին և արտաքին միջավայրերի վերլուծական հստակ տվյալներով: Արտաքին շահակիցների տեսակետները ևս արտացոլված չեն: Ծրագիրը լայն տարածում չի ստացել: Ծրագրում գետեղված նպատակները պետք է SMART լինեն (Specific /յուրահատուկ/, Measureable /չափելի/, Realistic /իրատեսական/, Timely /ժամանակին արտահատմամբ/):

ՈԾ-ն պետք է առավել ուժեղացվի տվյալների հավաքագրմամբ, ինչպես նաև կատարողականի մշտադիտարկման առավել լայն կիրառմամբ և ամրիոնների ու դեկանատների մակարդակում կառավարմամբ: Տեղական համայնքը պետք է ներգրավված և տեղեկացված լինի ՈԾ առաջընթացի վերաբերյալ:

3. Հետազոտություն

Ինստիտուտի առանձին աշխատակիցների նախաձեռնությամբ իրականացվող հետազոտությունների արդյունքը միջազգային նորմերի հետ համեմատ ցածր է և կարող է բարելավվել՝ չնայած այն հանգամանքին, որ ներկայումս ևս արտաքին գրախոսություն ունեցող ամսագրերում տպագրությունները խրախուսվում են:

Հետազոտական թիրախային ֆոնդերը կարելի է առավել արդյունավետ օգտագործել՝ իրանելու հետազոտությունը և գիտելիքի ստեղծումը ի բարօրություն տեղական համայնքի: Սա կարելի է իրականացնել, օրինակ, նախազծերի համատեղ ֆինանսավորման, կոնֆերանսներին և սեմինարներին մասնակցության առավել աջակցման, ինչպես նաև հետազոտական ֆինանսավորման տենդերների պատրաստման միջոցով: Հաստատության ծախսերի առավել մեծ չափաբաժին կարելի է հատկացնել վերաբերյալի իրականացմանը:

4. Մասնագիտության կրթական ծրագրեր

ՄԿԾ-ում առկա են ակնառու թերացումներ, ինչպես օրինակ ընդհանուր ըմբռնում չկա առարկաների կրեդիտային հատկացումները լսարանային ժամաքանակից ենելով, հակագրագողության քաղաքականության ներդրման ձախողումը, գնահատման համակարգի ոչ համակարգված լինելը, տվյալների արդյունավետ հավաքագրման բացակայությունը, ինչպես նաև ծրագրերի արտաքին վերանայման սահմանափակ քանակը: Վերոգյալից պարզ է, որ

ԳՊՄԲ-ը դեռ շատ անելիքներ ունի մինչ կկարողանա ԵԲԿԾ-ի մաս կազմել: ԳՊՄԲ-ը պետք է.

ա. ապահովի, որպեսզի դասընթացներին կրեդիտներ հատկացվեն հետևողական կերպով, ինչը կնպաստի համալսարանների միջև կրեդիտների փոխանցմանը,

բ. համապատասխան նյութեր տպագրի և տեղեկատվություն փոխանցի անձնակազմին՝ գրագողության եվրոպական սահմանումների վերաբերյալ և հետևողական լինի

համապատասխան քաղաքականության ներդրման ուղղությամբ. օր.՝ գրագողության դեմ պայքարի առցանց ծրագրային ապահովման /software/ օգտագործման միջոցով,
գ. քայլեր ձեռնարկի ուսանողների գնահատման համակարգի վերաբերյալ
փորձագիտական խմբի դիտարկումների ներդրման ուղղությամբ՝ հատկապես
շեշտադրելով հանձնարարություններին ներկայացվող պահանջները և գնահատման
չափանիշները,
դ. ապահովի ուսանողների առաջադիմության վերաբերյալ տվյալների հավաքագրում՝
կիրառելով հավաքագրման վերաբերյալ արտաքին և ներքին բենշմարքինզի արդյունքները,
ե. քայլեր ձեռնարկի ծրագրերի պարբերական վերանայման ուղղությամբ՝ ներառելով
արտաքին գնահատողներ:

5. Լեզվական քաղաքականություն

Չնայած գրադարանային պահուստի 30% ռուսալեզու գրականություն է և որոշ ուղղությունների գծով ռուսերեն գրականությունը գերակայում է, ԳՊՄԻ-ի նոր դիմորդները ռուսերենի համապատասխան մակարդակ չունեն:

ԳՊՄԻ-ը պետք է սահմանագատի ընդունելության մակարդակում լեզվական պահանջներին ներկայացվող երկարաժամկետ քաղաքականությունը, ինչպես նաև իր ուսանողներին մատուցվող լեզվական աջակցությունը: Սա պետք է համակցվի գրադարանային ռեսուրսների ձեռքբերման համապատասխան ռազմավարությամբ, ինչը հնարավորություն կընձեռի բոլոր ուսանողներին ձեռք բերել գրականություն այն լեզվով, որով իրենք ի վհճակի են հասկանալ:

Վարդսան Սարգսյան
Փորձագիտական խմբի ղեկավարի ստորագրություն

18 փետրվարի 2016 թ.

ՓՈՐՉԱՔՆԱՌԻԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՓՈՐՉԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԿԱԶՄԸ

Գյումրու պետական մանկավարժական ինստիտուտի ինքնավերլուծության և որակի ապահովման գործընթացների արտաքին գնահատումն իրականացվել է փորձագիտական խմբի հետևյալ անդամների կողմից:

- **Սարգսյան՝ Վարդան՝** Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան, Տնտեսական Ինֆորմատիկայի և Տեղեկատվական Համակարգերի ամբիոնի վարիչ, տնտեսագիտության դռնակոր, պրոֆեսոր:
- **Պատրիկ Դեյվիդ Գրեյ՝** Լոնդոնի Մետրոպոլիտան համալսարան, Հասարակական և հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի Հասարակական մասնագիտությունների ամբիոնի վարիչ,
- **Գարեգին Համբարձումյան՝** Երևանի Ս.Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարան, Ֆիզիոլոգիայի ամբիոն, դոցենտ, ան. գ. թ.,
- **Մարգարիտ Շահնշահյան՝** Վանաձորի Հ.Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտ, Որակի ապահովման կենտրոնի ղեկավար, Հոգեբանական գիտությունների թեկնածու՝
- **Գոհար Միքայելյան՝** Հայաստանի Ազգային Ազգարային Համալսարան, ուսանողուհի:

Փորձագիտական խմբի աշխատանքները համակարգել են ՈԱԱԿ-ի Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրման բաժնի մասնագետ Վարդուհի Գյուլազյանը:

Թարգմանությունը կատարել է Հայաստանի Ֆրանսիական համալսարանի Օտար լեզուների ամբիոնի վարիչ Զարուհի Սողոմոնյանը:

Փորձագիտական խմբի կազմը համաձայնեցվել է ինստիտուտի հետ և նշանակվել ՈԱԱԿ-ի տնօրենի որոշմամբ:

Փորձագիտական խմբի բոլոր անդամները, այդ թվում թարգմանիչն ու համակարգողը ստորագրել են անկախության և գաղտնիության համաձայնագրեր:

ՓՈՐՉԱՔՆԱՌԻԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

Դիմում պետական հավատարմագրման համար

Պետական ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում անցնելու համար ԳՊՄԻ-ն դիմել է ՈԱԱԿ՝ լրացնելով սահմանված ձևաչափի դիմում-հայտը և ներկայացնելով լիցենզիայի և դրա հավելվածների լրկնօրինակները:

ՈԱԱԿ-ի քարտուղարությունն ուսումնասիրել է դիմում-հայտում ներկայացված տվյալները, կից փաստաթղթերը և հաստատության կողմից լրացված ՈԱԱԿ-ի էլեկտրոնային հարցաշարք:

Դիմում-հայտի ընդուման մասին որոշում կայացնելուց հետո ՈԱԱԿ-ի և ՍՈՒՀ-ի միջև կնքվել է երկկողմ պայմանագիր: Կազմվել և հաստատվել է աշխատանքների իրականացման ժամանակացույց:

Ժամանակացույցով նախատեսված ժամկետներում հաստատությունը, ըստ ՈԱԱԿ-ի կողմից սահմանած ձևաչափի, ներկայացրել է ինստիտուցիոնալ կարողությունների ինքնավերլուծությունը հայերեն և անգլերեն լեզուներով և ուղեկցող փաստաթղթերի փաթեթը:

Ինստիտուտի ինքնավերլուծությունն իրականացրել է հատուկ այդ նպատակով ՍՈՒՀ-ի ռեկտորի հրամանով ձևավորված խումբը:

Նախապատրաստական փուլ

ՈԱԱԿ-ի համակարգողն ուսումնասիրել է գեկույցը՝ տեխնիկական առումով ՈԱԱԿ-ի պահանջներին համապատասխանությունը ստուգելու նպատակով: Այնուհետև քարտուղարությունն ինքնավերլուծությունն ուղարկել է փորձագիտական խմբին, որի կազմը նախօրոք համաձայնեցվել է ինստիտուտի հետ և հաստատվել ՈԱԱԿ-ի տնօրենի հրամանով:

Փորձագիտական խմբին աշխատանքներին նախապատրաստելու և գործընթացների արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով պատասխանատունների (Ռ. Թոփչյան, Ա. Մակարյան) կողմից իրականացվել են երեք վերապատրաստումներ հետևյալ թեմաներով.

1. Փորձագիտական խմբի անդամների հիմնական գործառույթները,
2. Նախնական գնահատումը որպես փորձագիտական գեկուցի նախապատրաստման փուլ, զեկուցիցին ներկայացվող հիմնական պահանջները
3. Փաստաթղթերի և ռեսուրսների ուսումնասիրության մեթոդաբանությունը
4. Հանդիպումների անցկացման և հարցապնդումների էթիկան և տեխնիկան:

Փորձագիտական խումբը, ուսումնասիրելով ինստիտուտի ինքնավերլուծությունը և ուղեկցող փաստաթղթերի փաթեթը, իրականացրել է նախնական գնահատում ըստ ձևաչափի՝ պատրաստելով լրացուցիչ ուսումնասիրման ենթակա անհրաժեշտ փաստաթղթերի, ինչպես նաև խնդիրների և հարցերի ցանկը՝ նշելով նաև համապատասխան ստորաբաժանումները կամ թիրախային խմբերը:

Նախատեսված ժամկետներում փորձագիտական խումբն ամփոփել է նախնական գնահատման արդյունքները և կազմել փորձագիտական այցի պլան-ժամանակացույց²: Առաջնորդվելով ՈԱԱԿ-ի Փորձաքննության իրականացման ձեռնարկով՝ ժամանակացույցում ներառվել են փորձագետների կողմից նախատեսվող հանդիպումները բոլոր խմբերի հետ, բաց և փակ հանդիպումներ, փաստաթղթերի ուսումնասիրություն, այցելություններ հաստատության ստորաբաժանումներ և այլն:

Նախապատրաստական այց

2015 թվականի նոյեմբերի 9-ից 12-ն ընկած հատվածում ԳՊՄԻ-ի հետ առցանց քննարկվել և համաձայնացվել է փորձագիտական այցի ժամանակացույցը: ԳՊՄԻ-ի հետ համաձայնեցվել է փորձագիտական այցի պլան-ժամանակացույցը, ներկայացվել է ուսումնասիրության ենթակա լրացուցիչ փաստաթղթերի ցանկը, քննարկվել և փոխհամաձայնեցված որոշումներ են կայացվել փորձագիտական այցի կազմակերպչական, տեխնիկական, տեղեկատվական հարցերի, հանդիպումների մասնակիցների վարքագիր և էթիկայի նորմերի վերաբերյալ: Քննարկվել են ֆոկուս խմբային քննարկումների և փորձագիտական խմբի աշխատանքի համար նախատեսված սենյակները, հստակեցվել են դրանց կահավորման ու տեխնիկական միջոցներով հագեցման խնդիրները:

Փորձագիտական այց

Փորձագիտական այցը տեղի է ունեցել 2015թ. նոյեմբերի 15-ից 19-ը ընկած ժամանակահատվածում: Ժամանակացույցի համաձայն փորձագիտական այցի աշխատանքները մեկնարկել են փակ հանդիպմամբ, որի նպատակն էր միջազգային փորձագետ Պատրիկ Գրեյի հետ քննարկել և համաձայնեցնել փորձագիտական գնահատման շրջանակը, այցի ընթացքում ուսումնասիրման ենթակա խնդիրները, ՍՈՒՀ-ի ուժեղ և թույլ կողմերն ըստ չափանիշների, ֆոկուս խմբային հանդիպումների ընթացակարգը, հստակեցնել հետագա քայլերը:

Այցին ներկա են գտնվել փորձագիտական խումբն ամբողջությամբ, ՈԱԱԿ-ի համակարգողը և թարգմանիչը:

Փորձագիտական այցն սկսվել և ավարտվել է ինստիտուտի ռեկտորի հետ հանդիպումով: Հարցերի պարզաբանման նպատակով կազմակերպված ֆոկուս խմբային հանդիպումների դասախոս և ուսանող մասնակիցները, դեկանները, ամբիոնի վարիչները, գործառուներն ու շրջանավարտներն ընտրվել են պատահականության սկզբունքով նախօրոք տրամադրված ցանկից: Իրականացվել են ըստ ժամանակացույցի նախատեսված բոլոր հանդիպումները: Այցի ընթացքում փորձագիտական խումբը փաստաթղթերի ուսումնասիրություն³, ռեսուրսների դիտարկում⁴ և ֆոկուս խմբային հանդիպումներ է իրականացրել ինստիտուտի տարբեր ստորաբաժանումներում:

² ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ԳՊՄԻ ԲԱՍՏԻԾՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՓՈՐՉԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԱՍԱՏՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԽՄԲԻ ԱՅՑԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

³ ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. Ուսումնասիրված փաստաթղթերի ցանկ

Այցի յուրաքանչյուր աշխատանքային օրվա վերջում տեղի ունեցած փորձագիտական խմբի փակ հանդիպման ժամանակ դուրս են բերվել փորձագիտական գնահատման միջանկյալ արդյունքներ, իսկ այցի ավարտին փակ քննարկմամբ ամփոփվել են այցի հիմնական արդյունքները:

Փորձագիտական գնահատումը կատարվել է Հավատարմագրման պետական չափանիշների և չափորոշիչների և ՈԱԱԿ-ի ընթացակարգերի շրջանակներում, որով նախատեսվում է գնահատման երկաստիճան սանդղակ՝ **անբավարար և բավարար**: Ընդ որում այդ սանդղակով ինստիտուտի ինքնավերլուծության գնահատումն իրականացվել է ըստ յուրաքանչյուր չափանիշի համար սահմանված առանձին չափորոշիչների, իսկ փորձագիտական գեկույցն՝ ըստ չափանիշների:

Փորձագիտական գեկույց

Փորձագիտական խումբը նախնական գնահատումն իրականացրել է ինստիտուտի ներկայացրած ինքնավերլուծության, դրան կից փաստաթղթերի ուսումնասիրության և փորձագիտական այցի դիտարկումների հիման վրա՝ պարբերաբար կազմակերպվող քննարկումների արդյունքում: Քննարկումներից հետո դուրս բերված դիտարկումների հիման վրա խմբի դեկավարը և ՈԱԱԿ-ի համակարգողը պատրաստել են փորձագիտական գեկույցի նախնական տարբերակը, որը համաձայնեցվել է փորձագետների հետ: Միջազգային փորձագետը պատրաստել է իր եզրակացությունը և գործընկերային գնահատման առանձին կարծիք: Փաստաթղթերն ել թարգմանվել և տրամադրվել են փորձագիտական խմբին: Միջազգային փորձագետի կարծիքի և մոտեցումների գեկույցում ներառելու պատասխանատվությունը դրվել է խմբի դեկավարի և համակարգողի վրա: Գործընկերային գնահատման կարծիքը ամբողջությամբ է ներառվել գեկույցի տեքստում: Նախնական գեկույցը ներկայացվել է ինստիտուտ 18.01.2016-ին:

Զեկույցի վերաբերյալ իր դիտողություններն ու մեկնաբանություններն ԳՊՄԻ-ն ուղարկել է ՈԱԱԿ 03.02.2016 թ.:

Բուհը իր դիտողություններն ու մեկնաբանությունները ներկայացրել է հայերեն, որը տրամադրվել է փորձագետներին: 2016 թ. փետրվարի 15-ին ՈԱԱԿ-ը կազմակերպվել է բուհի և փորձագիտական խմբի ներկայացուցիչների հանդիպում, որի ժամանակ կ ներկայացվել է խմբի պատասխանը: Հաշվի առնելով բուհի դիտողությունները և մեկնաբանությունները՝ փորձագիտական խումբը կազմել է զեկույցի վերջնական տարբերակը, որը խմբի կողմից հաստատվել է 18.02.2016 թ.: Զեկույցի նախնական տարբերակում խմբի կողմից կատարված փոփոխությունների վերաբերյալ նշումներ են կատարված համապատասխան եզերի տողատակերում:

Վարդուհի Գյուլազյան
Համակարգողի ստորագրություն

18 փետրվարի 2016 թ.

⁴ ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. Փորձագիտական խմբի կողմից ուսումնասիրված ուսուրսներ

ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ՀԱՅ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՄՈՒՀ-Ի ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ՊԱՏՈՒԹՅՈՒՆ – Գյումրու Ս. Նալբանդյանի անվան պետական մանկավարժական խնստիտուտը (ԳՊՄԻ) Շիրակի մարզի մայր քուհն է, որը հիմնադրվել է 1934թ.-ին, հիմնադրման առաջին իսկ տարվանից Հայաստանի հյուսիսային մասում ծավալել և շարունակում է իրականացնել կրթական, գիտական և մշակութային գործունեություն: Այդ և հետագա տարիներին բուհում դասախոսական աշխատանք են ծավալել հայրենական գիտության բազմաթիվ նշանավոր գիտնականներ, որոնց թվում՝ նաև ակադեմիկոսներ: 1994թ.-ից քուհն իր գործունեությունը ծավալում է նորակառույց մասնաշենքում: Վերակազմակերպվել են գործող ֆակուլտետները, ինչի շնորհիվ նրանց թիվը հասել է վեցի, կառուցվածքային փոփոխություններ կրել են նաև գործող մի շարք ամբիոններ:

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ – ԳՊՄԻ-ի գործունեությունը միտված է ժամանակակից կրթական բարեփոխումների ոգով կրթության կազմակերպմանը՝ իրականացնելով մատուցվող ծառայությունների շարունակական բարելավում: 2006թ.-ից ԳՊՄԻ-ում սկիզբ են առել ուսումնական գործընթացի բարեփոխումներ, որոնց նպատակն է նպաստել Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքին (EHEA) ինտեգրմանը անցնելով ակադեմիական կրեդիտների կուտակման և փոխանցման համակարգի: Այսօր քուհն ունի 6 ֆակուլտետ՝ ֆիզիկամաթեմատիկական և տնտեսագիտության, բնագիտաշխարհագրական, պատմաբանասիրական, մանկավարժության, օտար լեզուների, ֆիզիկական դաստիարակության և ՆԶՊ, 21 մասնագիտական ամբիոններ, որոնք ուսումնական գործընթացը կազմակերպում են բակալավրի, մագիստրոսի և հետազոտողի կրթական ծրագրերով. բակալավրի առլա համակարգում՝ 31, հեռակա համակարգում՝ 29, մագիստրոսի կրթական ծրագրով՝ 18, հետազոտողի կրթական ծրագրով՝ 4 ուղղություններով: ԳՊՄԻ այսօր արդեն տվել է 30.000-ից ավելի շրջանավարտ, որոնք կազմում են Շիրակի մարզի հանրակրթության ոլորտի կադրերի 80%-ից ավելին: Բուհն իրականացնում է եռաստիճան կրթական ծառայություն:

ՀԵՏԱԶՈՒԹՅՈՒՆ – ԳՊՄԻ –ին որպես հետազոտության և զարգացման ռազմավարական նպատակ ամրագրել է հետազոտական գործունեության միջազգայնացումն ու ուսումնառության հետ կապի ապահովումը, որը ձգտելու է իրականացնել հաղթահարելով հետևյալ խնդիրները՝ երկարաժամկետ, միջնաժամկետ և կարճաժամկետ գործունության պլանավորմամբ հետազոտությունների իրականացման և զարգացման ապահովում, 2. կրթական և գիտական գործընթացների արդյունավետ փոխկապակցվածության ապահովում, 3. հետազոտական աշխատանքների միջազգայնացման կարգավորում և խթանում, 4. գիտահետազոտական աշխատանքների իրականացման համար նյութատեխնիկական և ֆինանսական միջոցների ապահովում:

ՄԻՋԱԶԳԱՑՆԱՑՈՒՄ – ԳՊՄԻ-ն ձգտում է արտաքին կապերի համակողմանի զարգացման, փորձի փոխանակման և ինստիտուտի միջազգայնացմանը նպաստող գործունեության ապահովմանը, որն իրականացնելու է հետևյալ խնդիրների հաղթահարմամբ՝ արտաքին կապերին, փորձի փոխանակմանը, զարգացմանը և միջազգայնացմանը նպաստող միջավայրի ստեղծում, 2. արտաքին կապերի կանոնակարգված գործընթացի ապահովում, 3. տեղական և միջազգային հաստատությունների ու կառույցների հետ քուհի արդյունավետ համագործակցության ապահովում:

ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ – ԳՊՄԻ իրականացնում է բոլոր գործընթացների շարունակական բարելավման ու որակի մշակույթի ձևավորման ապահովմանն ուղղված քաղաքականություն: Որակի ապահովմանն ուղղված քայլերն են՝ որակի ապահովման ներքին համակարգի գործունեության արդյունավետության ապահովում, 2. որակի ներքին ապահովման գործընթացների համար մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսների

արդյունավետ օգտագործում, 3. որակի ապահովման գործընթացներում ներքին և արտաքին շահակիցների ներզրավածության ընդլայնում, 4. որակի ապահովման ներքին համակարգի պարբերաբար վերանայում, 5. որակի ապահովման արտաքին գնահատման գործընթացների համար բավարար հիմքերի ստեղծում, 6. բուհի գործընթացների որակի մասին տեղեկատվության թափանցիկության ապահովում:

Փորձագիտական խումբը, գնահատում կատարելիս, առաջնորդվել է «համապատասխանություն նպատակներին» սկզբունքով և վերոնշյալ տեղեկատվությունը դիտարկել է որպես ՄՈՒՀ-ի հիմնական հավակնություններ և նպատակներ:

ԶԱՓԱՆԻՇ I. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ

Մասնագիտական ուսումնական հաստատության վարած քաղաքականությունն ու ծավալած գործունեությունը համապատասխանում են հաստատության որդեգրած առաքելությանը, որը համահունչ է ՀՀ կրթության որակավորումների ազգային շրջանակին:

ՓԱՍՏԵՐ

- 1.1. ՄՈՒՀ-Ն ՈՒՆԻ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ԽՆԴՀԻՐՆԵՐՆ ԱՐՏԱԳՆՈՂԻ ՀԱՏԱԿ ՃՆԱԿԵՐԱՎՎԱԾ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՐՔ ՀԱՄԱՀՈՒՆՉ Է ՈԱՇ-ԻՆ:**

ՄՈՒՀ-Ն ունի մշակված ուսումնական ծրագիր (2015-2019թթ.), որտեղ ճնակերավված է ԳՊՄԻ առաքելությունը: Վերջինս «ազգային աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան կարողություններով և անհրաժեշտ զիտելիքներով օժտված մասնագետների պատրաստումն է բակալավրի, մագիստրոսի և հետազոտողի որակավորումներով՝ մասնագիտական կրթական ծրագրերի իրականացման միջոցով»: Բուհի առաքելությունն ընդհանուր առմամբ համահունչ է ՈԱՇ-ին, այն առումով, որ ՄՈՒՀ-ը տրամադրում է կրթություն բակալավրի, մագիստրոսի և հետազոտողի աստիճաններում, սակայն առաքելությունը ընդհանրական է և ցույց չի տալիս բուհի առանձնահատկությունը: Օրինակ՝ առաքելությունը չի արտացոլում հաստատության յուրօրինակ 80-ամյա պատմությունը որպես մանկավարժական ինստիտուտ, տվյալ տարածաշրջանում կարևոր դեր ունենալու փաստը, չի ընգծում բուհի կրթական ծրագրերի բովանդակային շրջանակը:

Բուհի զարգացման ուսումնական ծրագրում նշված են ուսումնական առաջնահերթությունները, սրանցից բխող նպատակներն ու նպատակներից բերող խնդիրները: ՈԾ-ի կատարման համար կա մշակված աշխատանքային պլան (հաստատված է 18.02.2014), որտեղ նշված են ՈԾ-ի իրականացման քայլերը, ժամանակացույցը, պատասխանատունները, ակնկալվող արդյունքները: ՈԾ աշխատանքային պլանի հիման վրա ֆակուլտետները մշակում են իրենց տարեկան աշխատանքային պլանները: Հարկ է նշել, որ ներկայիս ՈԾ-ն չի ներառում նախորդ ուսումնական զարգացման հայեցակարգով իրականացված գործունեության վերլուծություն:

Բուհում բացի մանկավարժական կրթական ծրագրերից իրականացվում են նաև ոչ մանկավարժական կրթական ծրագրեր, քանի որ բուհն իր առջև դրել է տարածաշրջանային համալսարան դառնալու ուսումնական նպատակ: Բակալավրի կրթական ծրագրերի ուսուցման առկա ձևում 31 մասնագիտական կրթական ծրագրերից 11-ը ոչ մանկավարժական են, ուսուցման հեռակա ձևում՝ 29-ից 7-ը, մագիստրատուրայի կրթական ծրագրում՝ 18-ից 4-ը: Փորձագիտական խումբը ցանկանում է նշել, որ ներկա դրությամբ բուհի անվանումը և ներկայիս կանոնադրությունը չեն արտացոլում ոչ մանկավարժական ծրագրերի առկայությունը և չեն համապատասխանում բուհի գործունեության առկա իրավիճակին:

- 1.2. ՄՈՒՀ-Ի ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ և ԽՆԴՀԻՐՆԵՐՆ ԱՐՏԱԳՆՈՂՈՒՄ ԵՆ ՆԵՐՔԻՆ և ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՀԱԿԻՋՆԵՐԻ ԿԱՐԻՔՆԵՐԸ:**

Բուհի առաքելությունը, նպատակներն ու խնդիրները մասամբ են արտացոլում արտաքին շահակիցների կարիքները, քանի որ ՈԾ-ն մշակվել է արտաքին շահակիցների ոչ բավարար մասնակցությամբ, հատկապես՝ ոչ մանկավարժական ոլորտի առումով: Արտաքին շահակիցներից հատկապես մանկավարժ մասնագետների պահանջ ունեցող գործատուներն են ներգրավված առաքելության, ՈԾ մշակման գործընթացում: Որպես գործառու առավելապես ներգրավված են հանրակրթության ոլորտի ներկայացուցիչները: ՈԾ-ի մշակման հանձնաժողովում ընդգրկված են եղել 2 դպրոցի տնօրեններ:

Առավելապես արտացոլված են ներքին շահակիցների կարիքները, քանի որ ուսումնական ծրագրի հեղինակային կազմում ընդգրկված է բուհի ներքին շահակիցների լայն շրջանակ:

- 1.3. ՄՈՒՀ-ՈՒՄ ԳՈՐԾՈՒՄ ԵՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ՝ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ և ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ՄԵԽԱՆԻԳՄՆԵՐ և ԸՆԹԱԳՎԱՐԳԵՐ:**

Բուհի առաքելության ու նպատակների իրականացման ընթացքը գնահատելու նպատակով կիրառվում է ստորաբաժանումների (ուեկտոր, ուսումնամեթոդական, արտաքին կապեր, ֆակուլտետներ, ամբիոններ, ՈՒԽ և այլն) հաշվետվությունների համակարգը:

ՈՇ աշխատանքային պլանում առկա են յուրաքանչյուր քայլի համար ակնկալվող արդյունքներ, որոնք կարող են հանդես գալ որպես կատարողականի ցուցիչներ: Հաշվետվությունները հիմնականում արձանագրում են կատարված աշխատանքները, խնդիրները և փաստերը: Վերլուծությունները սակավ են: Նկարագրված չեն այն մեխանիզմները կամ գործիքները, որոնցով բարելավում են արձանագրված խնդիրները:

Ռազմավարական նպատակների իրականացման արդյունքների չափման և գնահատման այլ մեխանիզմներ և ընթացակարգեր մշակված չեն:

ԴԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՄՈՒՀ-ի վարած քաղաքականությունն ու ծավալած գործունեությունը ընդհանուր առմամբ համապատասխանում են հաստատության որդեգրած առաքելությանը, այնուամենայնիվ ներկա դրությամբ առկա է բուհի անվանման, կանոնադրության և առաքելության միջև տարբերություններ և հակասություններ, որն էլ ոխակային է դարձնում բուհի զարգացման գործընթացը: Բուհի անվանումը և ներկայիս կանոնադրությունը չեն արտացոլում բուհի գործունեության ամբողջական շրջանակը (ոչ մանկավարժական ծրագրերի առկայությունը), ինչն էապես նվազեցնում է բուհի ճանաչելիությունը: Փորձագիտական խումբը դրական է համարում այն, որ տարածաշրջանային համալսարան դառնալու ռազմավարություն որդեգրած բուհը նպատակ ունի փոփոխել կանոնադրությունը՝ վերջինս առաքելությանը առավել համապատասխանեցնելու համար:

ՈՇ-ի իրականացման համար մշակված աշխատանքային պլանը, որտեղ նշված են ծրագրի իրականացման քայլերը, ժամանակացույցը, պատասխանատունները, ակնկալվող արդյունքները, կօգնի ՄՈՒՀ-ին գործել առավել նպատակառուղիվ: Այնուամենայնիվ, ՈՇ-ի աշխատանքային պլանի հիման վրա դժվար է բացահայտել այն ռեսուրսների շրջանակը, որն անհրաժեշտ է ռազմավարական նպատակների իրականացման համար:

Չնայած առաքելությունն արտացոլում է բուհի ռազմավարական նպատակներն ու խնդիրները, սակայն այն ընդհանրական է և չի ընդգծում բուհի առանձնահատկությունը և բուհի կրթական ծրագրերի մասնագիտական ուղղվածությունը, որը ներառում է նախ և առաջ մանկավարժական, ինչպես նաև ոչ մանկավարժական կրթական ծրագրեր:

Ողջունելի է, որ որոշակիորեն ընգծված է ներքին շահակիցների մասնակցությունը, սակայն արտաքին շահակիցների դեռևս արդյունավետ չի: Այս խնդիրն հետևողական մոտեցում ցույց շտալու դեպքում, կարող են որոշակի խնդիրներ առաջ գալ բուհի նոր կրթական ծրագրերի արդյունավետությունը բարձրացնելու և տարածաշրջանի աշխատաշուկայի հետ համագործակցություն ապահովելու առումով: Փորձագիտական խմբի կողմից դրական է գնահատվում այն, որ ոչ մանկավարժական ոլորտի գործառուների հետ արդեն իսկ որոշակի համագործակցություն սկսվել է:

Միաժամանակ, փորձագիտական խումբը նշում է, որ բուհի առաքելության ու նպատակների իրականացման արդյունքների գնահատման և բարելավման հստակ և արդյունավետ ընթացակարգերի բացակայությունը խոչընդոտ կարող է առաջացնել բուհի արդյունավետ ռազմավարական զարգացումն ապահովելու գործում:

ԵԶՐԱԿԱՆԳՈՒՄ. Հաշվի առնելով այն, որ բուհն ունի ձևակերպված առաքելություն, առաքելությունից բխող նպատակներ և խնդիրներ, ռազմավարական ծրագրի և դրան համապատասխան աշխատանքային պլան, շահակիցների որոշակի մասնակցություն ռազմավարական ծրագրի մշակման և իրագործման փուլերում, փորձագիտական խումբը համարում է, որ բուհը բավարարում է չափանիշ 1-ի պահանջները: Միաժամանակ նշում, որ բուհի անվանումը, կանոնադրությունը, առաքելությունն ու գործունեությունը պետք է համապատասխանեցվեն իրար:

ԵԶՐԱԿԱՆԳՈՒՄ. Փորձագիտական խումբը ԳՊՄԻ ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը ԶԱՓԱՆԻՇ 1-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

ՉԱՓԱՆԻՇ II. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԵՎ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄՈՒՀ-ի կառավարման համակարգը, վարչական կառույցները և դրանց գործունեությունը արդյունավետ են և միտված են հաստատության առաքելության ու նպատակների իրականացմանը՝ պահպանելով կառավարման էթիկայի կանոնները:

ՓԱՍՏԵՐ

- 2.1. Հաստատության կառավարման համակարգն ապահովում է որոշումներ կայացնելու կանոնակարգված գործընթաց՝ սահմանված էթիկայի կանոններին համապատասխան։ և ունի կրթական ու այլ նպատակների իրականացման համար անհրաժեշտ մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ։

Բուհի կառավարման համակարգն ապահովում է որոշումներ կայացնելու կանոնակարգված գործընթաց։ Ըստ բուհի կանոնադրության, “...կառավարումն իրականացվում է ՀՀ օրենսդրության և կանոնադրության համապատասխան, ինքնակառավարման հիման վրա՝ միանձնյա դեկավարման և կողեզիալության սկզբունքների գուգակցմամբ..”։

Ինստիտուտի միանձնյա դեկավարումն իրականացնում է ռեկտորը, իսկ կողեզիալ կառավարման մարմիններն են ԳՊՄԻ-ի Խորհուրդը, Գիտական խորհուրդը և ռեկտորատը։ Բուհի ներքին շահակցիները (դեկան, ամբիոնի վարիչ, ուսանող և այլն) ներկայացված են բուհի կառավարման համակարգում, ինչը ևս նպաստում է բուհի կարիքներին համահունչ որոշումների կայացմանը։

Բուհում գործում են համապատասխան գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ ստորաբաժանումներ և մարմիններ։ ուսումնամեթոդական վարչություն, ՈԱԿ, արտաքին կապերի բաժին, հետքուհական և լրացուցիչ կրթության բաժին, ֆակուլտետներ, ամբիոններ, գրադարան, ուսանողական խորհուրդ և այլն։

Բուհի կառավարման համակարգում, տարբեր խնդիրների օպերատիվ լրտեսական նպատակով կարող են գործել տարբեր հանձնաժողովներ (որպես լրացուցիչ և ժամանակավոր կառավարման ռեսուրս), սակայն այդ հանձնաժողովների գործունեությունը և գործունեության արդյունքները բավարար չափով արձանագրված և վերլուծված չեն։

Բուհն իր գործունեությունը կազմակերպում է հաստատված տարեկան բյուջեի հիման վրա, սակայն ընդգծվում է անհրաժեշտ ֆինանսական և նյութական ռեսուրսների պակաս, որի արդյունքում կրճատվել են որոշ ծախսեր ուղղված բարեփոխումներին (բյուջեի 10%-ից 5%)։

Կառավարման համակարգը հարմարեցված չէ ուղղական խնդիրների և նպատակների իրականացմանը։ Այն պարագայում, եթե բուհի արջն դրված է գիտահետազոտական գործունեության զարգացման խնդիր, նկատվում է կառավարման համակարգում բուհի համապատասխան ռեսուրսների ոչ արդյունավետ տեղակայում։ Կազմակերպչական կառուցվածքում առկա չէ գիտության ստորաբաժանում, այն դեպքում, եթե բուհում առկա է նշանակալի գիտական ռեսուրս։ Վերջինս, փաստորեն դուրս է մնացել կառավարման համակարգից։

Օպերատիվ կառավարման համակարգում նկատվել է կառավարչական ռեսուրսների ոչ արդյունավետ տեղաբաշխում։ Մասնավորապես, ուսումնական գործունեության, գիտության, արտաքին կապերի կառավարման, ինչպես նաև ուսումնամեթոդական վարչության պետի պարտականությունների կենտրոնացում (ժամանակավորապես)։

Բուհում նաև առկա չէ էթիկայի կանոնակարգ, չնայած էթիկական որոշակի տարբեր տեղ են գտել տարբեր փաստաթղթերում (օրինակ՝ ներքին կարգապահական կանոններ, պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմերի ձևավորման կանոնակարգ)։

- 2.2. ՄՈՒՀ-ի կառավարման համակարգը հնարավորություն է տալիս դասախոսներին և ուսանողներին մասնակցնելու իրենց առնչվող որոշումների կայացմանը

Համաձայն արտաքին և ներքին իրավական ակտերի և փաստաթղթերի դասախոսները և ուսանողները ունեն հնարավորություն բուհի կառավարման համակարգում մասնակցելու իրենց առընչվող որոշումների կայացմանը։

Բուիի կոլեգիալ կառավարման մարմիններում համապատասխան կանոնակարգերով ապահովված է ուսանողների 25 տոկոս մասնակցություն: Բուիի խորհրդում ՊԴ կազմը և ուսանողությունը ներկայացված են 25-ական տոկոսով: Դասախոսների մասնակցությունը ԳԽում ապահովված է ամբիոնի վարիչների և փոքրաթիվ դասախոսների մասնակցությամբ:

Դասախոսների և ուսանողների մասնակցության պայմաններում ցածր է իրենց վերաբերող խնդիրների բարձրացման նախաձեռնողականությունը, որը բացասաբար է ազդում բուիի կառավարման արդյունավետության վրա: Օրինակ, ուսանողների կողմից գիտխորհրդում գրեթե հարցեր չեն բարձրացվում, չկան արձանագրված դեպքեր, եթե որոշումներն ընդունվել են դասախոսների կամ ուսանողների առաջարկությունների հիման վրա:

2.3. ՄՈՒՀ-ը մշակում և իրականացնում է կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պլանավորում՝ իր առաքելությանն ու նպատակներին համապատասխան, և ունի դրանց իրականացման և մշտադիտարկման հստակ մեխանիզմներ

Բուիում առկա է երկարաժամկետ (5 տարի) պլանավորման գործընթաց՝ հաստատված ռազմավարական ծրագրի և ժամանակացույցի շրջանակներում: Այդ ծրագրի հիման վրա ֆակուլտետներում մշակված են կարճաժամկետ (1 տարի) ծրագրեր:

Բուիի ֆինասական պլանավորումն իրականացվում է բուիի, այլ ոչ թե ֆակուլտետների և առանձին ՄԿԾ-ների մակարդակով: Յուրաքանչյուր տարվա համար մշակվում է բյուջե, որտեղ արտացոլված են ֆինանսական մուտքերը և ծախսերն ըստ առանձին հոդվածների: Ստորին օղակների ֆինանսական պլանավորումը ինտեգրված է ընդհանուր բյուջեում ներառված հոդվածներում:

Ստորին օղակների հաշվետվություններում վեր հանված խնդիրները քննարկվում են ԳԽ նիստերում, ընդունվում համապատասխան որոշումներ, որոնք ուղղված են այդ խնդիրների լուծմանը:

Պլանավորման, իրականացման և մշտադիտարկման մեխանիզմները հիմնված են միայն հաշվետվողականության համակարգի վրա և մշակված չեն մշտադիտարման, հետադարձ կապի և բարելավման գործուն ընթացակարգեր և մեխանիզմներ:

2.4. ՄՈՒՀ-ը կատարում է իր գործունեության վրա ազդող գործուների ուսումնասիրություն և որոշումներ կայացնելիս հիմնվում է հավաստի տվյալների վրա

Բուին իրականացնում է իր գործունեության վրա ազդող գործուների ուսումնասիրություն հիմնականում հարցումների միջոցով: Հարցումների մի մասն իրականացվել է միջազգային ծրագրերի շրջանակներում, որոնց արդյունքում վեր են հանվել որոշ խնդիրներ (մատուցվող ծառայությունների և ոեսուրսների վիճակ և այլն): Կատարվել են այցեր՝ դպրոցներ՝ պարզելու համար հավանական պոտենցիալ դիմորդների քանակը: Իր գործունեության վրա ազդող գործուների ուսումնասիրությունների պլանավորման, իրականացման հստակ ընթացակարգեր բուիում առկա չեն:

Բացակայում են կատարված հարցումների արդյունքում վերհանված խնդիրների լուծման համար մշակված հստակ գործընթացները և մեխանիզմները (ինքնավերլուծության մեջ նշված են միայն ռեկտորի հրահանգի հիման վրա կատարված որոշ բարեփոխումները):

Կատարված հարցումներից բացի, բուիի գործունեության վրա ազդող գործուների ուսումնասիրության այլ մեթոդներ չեն կիրառվում, մասնավորապես առկա իրավիճակի բազմակողմանի վերլուծություններ, արձանագրված բաց քննարկումներ և այլն: Հարցումների արդյունքում վեր հանված խնդիրները չեն արտացոլում բուիի գործունեության վրա ազդող գործուների ամրողական համակարգը: Իսկ, կատարված հարցումների հավաստիությունը որոշ դեպքերում հիմնավորված չէ: Օրինակ, ընդգրկվում են հարցեր, որոնք չեն համապատասխանում թիրախային խմբին: Մասնավորապես հանրակրթական դպրոցներում ապագա դիմորդների շրջանում կատարված հարցումներում վերլուծվել է նաև բուիի պրոֆեսորադսախոսական անձնակազմի վերաբերյալ ապագա դիմորդների կարծիքը, որոնք շփվել են միայն բուիի սահմանափակ թվով աշխատակիցների հետ:

Արտաքին միջավայրի վերլուծությունները սակավ են և հիմնականում բավարար գիտական հենք չունեն: Օրինակ բացակայում էին տարածաշրջանի աշխատաշուկայի կամ

Ժողովրդագրական համակարգված վերլուծություններ՝ որոշումների կայացման և հետագա գործունեության պլանավորման համար:

2.5. Քաղաքականությունների և ընքացակարգերի վարչարությունն իրականացվում է որպես կառավարման սկզբունքով (պլանավորում, իրականացում, գնահատում, բարելավում)

Բուհում առկա են ՊԻԳԲ շրջափուլային սկզբունքն իրականացնելու առանձին օրինակներ: Մասնավորապես՝ այդ մոտեցմամբ բարեփոխվել են «ԳՊՄԻ-ի բակալավրիատի առկա/հեռակա ուսուցման կրեդիտային կրթական ծրագրով գիտելիքների գնահատման ընթացակարգը» և «ԳՊՄԻ-ի դասախոսի գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքները իրանելու հավելավճարի տարբերակված համակարգը»:

Ըստհանուր առմամբ ՊԻԳԲ շրջափուլը դեռևս փակված չէ և իրականացված գնահատումների վերլուծություններ առկա չեն: Կառավարման գործընթացներում հիմնական շեշտը դրված է պլանավորման և իրականացման վրա:

2.6. ՄՈՒՀ-ում գործում են մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և այլ գործընթացների արդյունավետության վերաբերյալ տվյալների հավաքագրումը, վերլուծությունը և կիրառումը գնահատող մեխանիզմներ

Հստակ գործող մեխանիզմներով մասնագիտական կրթական ծրագրերի վերաբերյալ բուհում հավաքագրվում է վիճակագրական բնույթի տեղեկատվություն, ուսանողների թվաքանակի, շարժի և առաջադիմության վերաբերյալ, որը քննարկվում է բուհի ԳԽ-ում, ինչպես նաև հաստատված ձևաչափերով տրամադրվում է արտաքին վիճակագրական կառույցներին:

ՄԿՕ-ների և բուհի այլ գործունեության վերաբերյալ որոշ վերլուծություններ (ուսումնական և գիտական գործունեության վերաբերյալ, ֆինանսական և այլն) իրականացվում են և ներկայացվում են հաշվետվություններում: Այնուամենայնիվ, հավաքագրված տեղեկատվությունը ամբողջապես չի արտացոլում մասնագիտական կրթական ծրագրերի և այլ գործընթացների արդյունավետության ամբողջական որակական նկարագիրը:

Չնայած այն, որ բուհում իրականացվող տարբեր գործընթացների արդյունավետության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրումը, վերլուծությունը և կիրառումը գնահատող ընթացակարգերի մշակումը ՌԾ-ի առաջնահերթություններից է, այնուամենայնիվ այդ գործընթացների համար դեռևս չկան կայուն մեխանիզմներ:

2.7. ՄՈՒՀ-ում գործում են կրթական ծրագրերի և շնորհվող որակավորումների որակի մասին քանակական և որակական տեղեկատվության հրապարակումները գնահատող օբյեկտիվ մեխանիզմներ:

Շնորհվող որակավորումների որակի մասին քանակական և որակական գնահատման համար կիրառվում է բուհում գործող հաշվետվությունների թափանցիկ համակարգը և ամփոփիչ ատեսատակորման հանձնաժողովների նախագահների հաշվետվությունները (տեղադրվում են բուհի կայքում), սակայն դրանք հիմնականում վերլուծական բնույթ չեն կրում:

Կրթական ծրագրերի և շնորհվող որակավորումների որակի մասին քանակական և որակական տեղեկատվության հրապարակումները գնահատող հստակ և օբյեկտիվ մեխանիզմներ առկա չեն:

ԴԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Փորձագիտական խումբը դրական է համարում այն, որ հատկապես վերջին տարիների ընթացքում բուհի կառավարման համակարգում կատարվել են որոշ բարեփոխումներ (ՌԱԿ, բուհ-գործատու համագործակցության կենտրոն և այլն), որոնք միտված են կրթության որակի բարելավմանը, սակայն բուհի կազմակերպական կառուցվածքը դեռևս հետագա բարեփոխումների կարիք ունի: Չնայած այն բանին, որ գործում են բուհերի բնորոշ հիմնական ստորաբաժանումներ, գիտական ստորաբաժանման բացակայությունը բուհի առաքելության ամբողջական իրականացման համար ոխակային է: Այդ ստորաբաժանումը կապահովի բուհի համար խիստ կարևոր կրթության և գիտության ինգեգրման գործընթացը, ինչպես նաև բուհում

առկա գիտական ներուժի արդյունավետ կառավարումը: Նկատվել է կառավարչական ռեսուրսների ոչ ճիշտ տեղաբաշխում, որը արդյունավետ կառավարման համար խոչընդոտ կարող է հանդիսանալ:

Էթիկայի համակարգված նորմերի բացակայությունը նույնպես կարող է խոչընդոտել կառավարմանը:

ԳՊՄԻ-ի որոշումների կայացման կառույցներում գործատուների պաշտոնական թույլ ներգրավածությունը կարող է սահմանափակել արտաքին պահանջների և զարգացումների վերաբերյալ իրազեկվածության մակարդակը: Դրա օրինակ կարող է ծառայել բուհի գիտխորհրդում արտաքին շահակցիների բացակայությունը: Արտաքին միջավայրի վերլուծության ոչ բավարար լինելը կիանգեցնի բուհի ռազմավարական զարգացման հետագա ռիսկերի:

Դասախոսների և, հատկապես, ուսանողների թույլ ակտիվություննը բուհի որոշումներ կայացնելու գործոնթացում իր հերթին նվազեցնում է նրանց կողմից խնդիրների վերհանմանն ու լուծմանը:

Բուհում իրականացվող կարձաժամկետ և երկարաժամկետ պլանավորման համակարգի արդյունավետությունն էականորեն կապված է պլանների իրականացման և մշտադիտարկման հստակ մեխանիզմների հետ: Վերջիններս, սակայն, դեռևս ամբողջովին մշակված և ներդրված չեն:

Փորձագիտական խումբը դրականորեն ընդգծում է բուհում իրականացված մի շաբթ հարցումները, որոնց միջոցով վեր են հանվել որոշակի խնդիրներ: Սակայն, կատարված հարցումներից բացի, բուհի գործունեության վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրության այլ հավաստի մեթոդների և գիտական վերլուծությունների բացակայությունը բավականին նեղացնում է իրավիճակի իրատեսական գնահատման հնարավորությունները: Կարքի կա բարձրացնել կատարվող հարցումների հավաստիության աստիճանը:

Բուհը կարիք ունի բարելավել իր կառավարման համակարգը՝ այն դարձնելով իր ռազմավարությանն ու գործունեությանն ավելի համահունչ, իիմք ընդունելով ՊԻԳԲ շրջափուլը:

Դրական է այն փաստը, որ հստակ գործող մեխանիզմներով մասնագիտական կրթական ծրագրերի վերաբերյալ բուհում հավաքագրվում է վիճակագրական բնույթի տեղեկատվություն: Այդուհանդերձ, քիչ վկայություն կա առ այն, որ այս տեղեկատվությունն արդյունավետ է օգտագործվում: Հավաքվող տեղեկատվություննը արժեքավոր կարող է լինել հատկապես բուհի գործունեության պլանավորման և կառավարման գործոնթացի համար, մասնավորապես՝ կրթական ծրագրերի ֆինասատնտեսական և այլ գործունեության տեսակետից:

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ: Փորձագիտական խումբը գտնում է, որ ԳՊՄԻ-ն չի բավարարում չափանիշ 2-ի պահանջները՝ հաշվի առնելով այն, որ կազմակերպական կառուցվածքը հարմարեցված չէ բուհի ռազմավարական խնդիրների իրականացմանը, առկա է կառավարչական ռեսուրսների օպտիմալ տեղաբաշխման խնդիր, վարչարարությունն ընդհանուր առմամբ չի իրականացվում որակի կառավարման ՊԻԳԲ սկզբունքով, առկա չեն կառավարման համակարգի արդյունավետությունը բարձրացնող վերլուծություններ, բավարար չեն արտաքին շահակիցների մասնակցությունը կառավարման գործոնթացներին, կառավարման համակարգում թույլ են հետադարձ կապի մեխանիզմները:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ: Փորձագիտական խումբը ԳՊՄԻ ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը ՉԱՓԱՆԻՇ 2-ի պահանջներին գնահատում է անբավարար:

ԶԱՓԱՆԻՇ III. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

ՄԿԾ-ները համապատասխանում են հաստատության առաքելությանը, կազմում են հաստատության պլանավորման բաղկացուցիչ մաս և նպաստում են շարժունակությանը և միջազգայնացմանը:

ՓԱՍՏԵՐ

- 3.1. ՄՈՒՀ-ի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը համահունչ են հաստատության առաքելությանը, համապատասխանում են պետական կրթական չափորոշիչներին, մանրամասն նկարագրված են՝ ըստ շնորհվող որակավորումների ակնկալվող ուսումնառության արդյունքների:**

ԳԴՄԻ-ի 6 ֆակուլտետներում իրականացվում է բակալավրի 31 առկա, 29 հեռակա, մագիստրոսի 18 առկա, հետազոտողի 4 գիտական ուղղություններով 20 հետազոտական կրթական ծրագրեր: ՄՈՒՀ-ի մասնագիտական մանկավարժական և ոչ մանկավարժական մասնագիտության կրթական ծրագրերը ընդհանուր առմամբ համահունչ են հաստատության առաքելությանը, սակայն առկա են որոշ ծրագրեր, որոնք չեն համապատասխանում ՌԾ-ում նկարագրված առաքելությանը, որտեղ նշված է, որ բուհի “...առաքելությունն ազգային աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան կարողություններով և անհրաժեշտ գիտելիքներով օժտված մասնագետների պատրաստումն է.”: Խոսքը վերաբերվում է այն մասնագիտություններին, որոնք ներկայումս այդքան էլ պահանջված չեն ՀՀ աշխատաշուկայում, և, հետևապես, այդ մասնագիտությունների գծով ձևավորվում են փոքրարդիվ խմբեր, հաճախ մեկ-երկու ուսանողից բաղկացած: Միաժամանակ, բուհը շեշտադրում է կատարում նաև այնպիսի մասնագիտությունների (ոչ մանկավարժական) վրա, որոնք ավելի մեծ պահանջարկ ունեն աշխատաշուկայում: ՄՈՒՀ-ի բոլոր մասնագիտությունների գծով առկա են ընդունված ձևաչափին համապատասխան նկարագրված կրթական ծրագրեր, իրենց մասնագրերով և առարկայական նկարագրերով: ՄՈՒՀ-ը չի վերլուծել մասնագիտական կրթական ծրագրերի համապատասխանությունը ՈԱՇ-ին:

- 3.2. ՄՈՒՀ-ն ունի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներին համապատասխան դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների ընտրության քաղաքականություն, ինչը նպաստում է ուսանողակենտրոն ուսուցմանը:**

Մասնագիտական կրթական ծրագրերում նկարագրված են դասավանդման մեթոդները, դասընթացի և դասընթացների թեմատիկ պլաններում ներառված թեմաների մակարդակներով, սակայն ՄԿԾ-ներում հստակ արտացոլված չեն դասավանդման մեթոդների և վերջնարդյունքների կապը: Համաձայն ինքնավերլուծության, ՈԱԿ-ի կողմից 2013-2014 և 2014-2015 ուստարիներին իրականացվել են ՄԿԾ-ներում առկա ինդիքների վերհանման, դասընթացների բովանդակության, վերջնարդյունքներին միտված՝ դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների համապատասխանությանը վերաբերող ստուգումներ: Վերհանված ինդիքների վերաբերյալ բուհը կատարել է որոշակի վերլուծություններ, սակայն այդ վերլուծությունները չեն ընդգծում այն ինդիքները, որոնք վերաբերում են դասավանդման մեթոդների ու ուսումնառության ակնկալվող արդյունքների միջև կապի ապահովմանը:

Հստակ չեն նաև հետադարձ կապի այն մեխանիզմները, որոնք կապահովեն վերհանված ինդիքների լուծման արդյունավետությունը:⁵

Ուսանողներն ընդհանուր առմամբ բավարարվածություն են հայտնել կիրառվող դասավանդման մեթոդներից: Ուսանողների շրջանում անցկացված հարցումների արդյունքում ուսանողների կողմից նկատվել են դասավանդման որոշ բարեկալվումներ:

ՄՈՒՀ-ում իրականացվել են նաև ուսանողների կողմից ՊԴ կազմի մասնագիտական և մանկավարժական որակների գնահատման հարցումներ, որոնց արդյունքների վերլուծության

⁵ Փոփոխվել է համալսարանի դիտողությունների հիման վրա: Հին տերատում եղել է. «Սակայն վերհանված ինդիքների փաստացի վերլուծության, ինչպես նաև հետադարձ կապի ապահովման մեխանիզմներ չեն գործում, այդ գործընթացների հուսալիությունը ապահովված չէ»:

արդյունքում նախանշվել են ուսանողակենտրոն ուսուցմանը նպաստող ուսումնառության մեթոդների ընտրության որոշ ուղենիշներ, սակայն դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների արդիականացման ընթացակարգերը բացակայում են:

Կրթության ազգային ինստիտուտի մասնագետների կողմից ուսումնառության և գնահատման մեթոդների վերաբերյալ բուհի աշխատակիցների համար կազմակերպվել են վերապատրաստումներ, որոնք ակնկալվում են ունենալ շարունակական բնույթ:

Չնայած ՄԿԾ-ների մակարդակով առկա չէ ուսանողակենտրոն ուսուցմանը նպաստող դասավանդման մեթոդների ընտրության հստակ քաղաքականություն, այնուամենայնիվ դասավանդման և ուսումնառության ուսանողակենտրոն մոտեցման որոշակի տարրեր բուհում իրականացվում են:

3.3. ՍՈՒՀ-Ն ՈՒՆԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ՝ Ըստ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ, և ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ Է ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ԱԳՆՎՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Բուհում գործում է «ԳՊՄԻ ՊՈԱԿ-ի բակալավրիատի առկա/հեռակա և մագիստրատուրայի կրեդիտային կրթական ծրագրերով ուսումնառության արդյունքների գնահատման և բողոքարկման ընթացակարգը», որում նկարագրված է գնահատման քաղմագործունային համակարգը: Բուհն ունի նաև կուրսային և անհատական աշխատանքների, ինչպես նաև պրակտիկաների գնահատման ընթացակարգեր, որոնք նույնպես նախատեսում են բազմագործունային գնահատում: Առկա են նաև ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական թեզերի գնահատման չափանիշներ:

ՄԿԾ-ների ակադեմիական նկարագրերում ներկայացված են ինչպես գնահատման ձևերն, այնպես էլ գնահատման քաղաքրիշները և կշիռները, սակայն նկարագրված չէ տվյալ դասընթացի վերջնարդյունքների և գնահատման ձևերի միջև կապը:

Վեր են հանված գնահատման համակարգի որոշ խնդիրներ և կատարված են համակարգի բարելավման որոշ քայլեր /օրինակ անցում բանավոր քննության/:

Գնահատման և բողոքարկման համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կատարված են հարցումներ ուսանողների շրջանում, որոնք արձանագրել են, որ գնահատման համակարգը առավելապես (5 հնարավորից 4.1 գնահատական) նպաստում է ուսումնառությանը, իսկ գնահատման օբյեկտիվությունը համեմատաբար ցածր է գնահատվել (3.7):

Բուհը մշակել է ակադեմիական ագնվության ապահովմանն ուղղված քաղաքականություն, սակայն չունի բավարար փորձ դրա իրականացման բնագավառում:

Ակադեմիական ագնվությունը ապահովելու նապատակով գնահատման համակարգը ներառում է բողոքարկման կարգ, որը կիրառվում է ոչ միշտ: Այս կարգում, նախքան բողոքարկման հանձնաժողովի ձևավորումը, նախատեսված է միջանկյալ “բանավոր քննարկում” դասախոսի, ամբիոնի վարիչի և դեկանի մասնակցությամբ: Այդ քննարկման ընթացքում ուսանողի անհամաձայնության դեպքում նոր միայն ներկայացվում է գրավոր բողոք գնահատականի վերաբերյալ: Այս գործընթացը կարող է խոշրնդուել բողոքարկման ընթացքը և ակադեմիական ագնվության սկզբունքների կիրառմանը:

Բացի բողոքարկման կարգից բուհում մշակված չեն ակադեմիական ագնվության ապահովման այլ մեխանիզմներ, մասնավորապես գրագորության դեմ պայքարի հետ կապված:

Գործող գնահատման կարգի կիրառման արդյունավետությունը կամ օբյեկտիվությունը ցածր է, հատկապես հեռակա ուսուցման համակարգում, որտեղ նկատվել են իրավիճակներ, երբ ուսանողի ամփոփիչ գնահատականը չի համապատասխանում ուսանողի ընթացիկ ցուցանիշներին (զիտելիքի ստուգման կամ ամփոփիչ գնահատականը անբավարար է ուսանողի 100%-անոց հաճախելիության և ընթացիկ դրական ակադեմիական ցուցանիշների պարագայում): Հեռակա համակարգում ցածր ակադեմիական ցուցանիշների հետ կապված շեշտվում է դասաժամերի անբավարար լինելը:

Հիմնավորված չէ ուսանողների հաճախելիության ներառման մեթոդը գնահատման համակարգում, որտեղ ուսանողի 50% ից ավել ցանկացած չափի բացակայությունները “հավասարեցվում են 0%” հաճախելիության, որն էլ իր հերթին ազդում է գնահատականի վրա:

3.4. ՄՈՒՀ-ի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը բովանդակային առումով համահունչ են նմանատիպ այլ ձանաշված մասնագիտությունների կրթական ծրագրերին և նպաստում են ուսանողների ու դասախոսների շարժունությանը:

ՄՈՒՀ-ի ինքնավերլուծության մեջ նշված է, որ ԳՊՄԻ-ն 2007թ. կնքել է հուշագիր մանկավարժական որակավորումներ շնորհող ՀՀ բոլոր բուհերի Կոնսորցիումին անդամակցության վերաբերյալ, որի նպատակներից է միասնական կրթական ծրագրերի մշակումը և շարժունության խթանումը: Կոնսորցիումի և Տեմպուսի ծրագրերի շրջանակներում իրականացվել են վերլուծություններ, սակայն համեմատական վերլուծության (քենչմարկինզի քաղաքականություն) բուհը չունի: Քենչմարքինզի որոշ տարբեր կան, սակայն դրանք եպիզոդիկ բնույթ են կրում և չեն արձանագրված:

Ընդհանուր առմամբ, ինչպես հայրենական, այնպես էլ արտասահմանյան բուհերի ծրագրերի հետ բովանդակային համահունչություն ընգծված չէ: Չնայած այն բանին, որ ամբիոններում նշվում էին այլ ՄԿԾ-ների ընդօրինակման առանձին դեպքեր, սակայն այդ առումով չկան նաև տեղայնացման հնարավորությունները արտահայտող վերլուծություններ:

Ուսումնական պլաններում ներկայացված դասընթացների կրեդիտների ձևավորման համակարգված մոտեցում և հստակ քաղաքականություն առկա չէ, մասնավորապես՝ առկա են 10-ից ավել ECTS կրեդիտ պարունակող դասընթացները, դասընթացները ներառված են մեկից ավել կիսամյակներով, նույն դասընթացը տարբեր կիսամյակներում տարբեր կրեդիտային ծավալներ ունի:

3.5. ՄՈՒՀ-ը որդեգրել է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման, արդյունավետության գնահատման, բարեկավման քաղաքականություն:

Բուհում 2013 թվականին հաստատվել է ՄԿԾ-ների մշակման, հաստատման, մշտադիտարկման և վերանայման քաղաքականություն, որի նպատակը ՄԿԾ-ների բարելավման միջոցով՝ աշխատաշուկայի փոփոխություններին համապատասխան մասնագետների պատրաստումն է, որը սակայն բուհում դեռ լիարժեքորեն ներդրված չէ: Այդ փաստաթուղթը առավելապես ընդհանրական է, նկարագրում է ՄԿԾ-ների մշակման մեթոդաբանությունը և չի պարունակում հստակ ռազմավարություն:

ՄԿԾ-ների մշտադիտարկման և արդյունավետության գնահատման գործընթացներին հիմնականում մասնակցում են ներքին շահակիցները, իսկ արտաքին շահակիցների մասնակցությունը դեռևս ակտիվ չէ: Հիմնականում արտաքին շահակիցները ՄԿԾ-ների արդյունքը կարող են գնահատել ատեստավորման հանձնաժողովների եզրակացությունների միջոցով, որտեղ նրանք կազմում են հանձնաժողովի անդամների 50%-ը: ՄՈՒՀ-ում ՄԿԾ-ների մշտադիտարկման կարեռ մեխանիզմներից են հարցումները (մասնավորապես շրջանավարտների շրջանում), որոնք հնարավորություն են ստեղծում վերհանել խնդիրները և ներկայացնել ամբիոններ: Սակայն ՄՈՒՀ-ը ունի մշտադիտարկման, գնահատման, վերանայման նոր մոտեցումների մշակման և ներդրման խնդիր:

Կատարված հարցումների և ստուգումների արդյունքում ՈԱԿ-ի կողմից արձանագրվել են մասնագիտական կրթական ծրագրերի որոշ խնդիրներ, որոնք առընչվում են դասընթացների արդիականացմանը, կրեդիտների ձևավորմանը, պրակտիկաների անցկացմանը այլն: Ինչպես ատեստավորման հանձնաժողովների, այնպես էլ ՈԱԿ-ի կողմից վերհանած խնդիրները դեռևս միայն արձանագրված են և ներկայացված են համապատասխան ամբիոններ քննարկման համար: Ընդհանուր առմամբ, ամբիոններում դեռևս հստակորեն նախանշված և համակարգված չեն այդ խնդիրների լուծման ուղիները:

Ընդհանուր առմամբ չի իրականացվում ծրագրերի բովանդակության համակարգված վերանայում:

ԴԱՏՈՂԱԼԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բուհում առկա են որոշ կրթական ծրագրեր, որոնք պահանջված չեն ՀՀ աշխատաշուկայում, այդպիսով իսկ չեն ապահովում համապատասխան թվով դիմորդներ: Սա որոշակի ռիսկեր է պարունակում բուհի առաքելության իրականացման առումով: Փորձագիտական խումբը դրական է համարում այն, որ այս պարագայում բուհը շեշտադրում է

կատարում նաև այնպիսի մասնագիտությունների (ոչ մանկավարժական) վրա, որոնք ավելի մեծ պահանջարկ ունեն աշխատաշուկայում:

Այն փաստը, որ ուսանողների միայն 17%-ն է սովորում ոչ մանկավարժական (աշխատաշուկայում համեմատաբար պահանջված) մասնագիտություններով, նույնպես դիսկային է բուհի առաքելության և ՄԿԾ-ների համար:

Փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում դասավանդման բազմաբնույթ մեթոդների ներառումը կրթական ծրագրերում, դասընթացների նկարագրերում և թեմատիկ օպերատիկ պլաններում, սակայն խնդրահարուց է այն փաստը, որ որոշ դեպքերում մեթոդի ընտրությունը պայմանավորված չէ վերջնարդյունքով և կրթական ծրագրերում հիմնականում արտահայտված չէ ուսումնառության և դասավանդման մեթոդների կապը վերջնարդյունքների հետ: Սա կարող է խոչընդոտել ուսանողակենտրոն միջավայրի ձևավորմանը, ինչպես նաև նախատեսված վերջնարդյունքների ձեռքբերմանը:

Դրական փաստ է, որ բուհում գործում է «ԳՊՄԻ ՊՈԱԿ-ի բակալավրիատի առկա/հեռակա և մագիստրատուրայի կրեդիտային կրթական ծրագրերով ուսումնառության արդյունքների գնահատման և բողոքարկման ընթացակարգ», որով նախատեսվում է գնահատման բազմագործունային համակարգ: Սակայն հիմնականում ցույց չի տրված տվյալ դասընթացի վերջնարդյունքների և գնահատման ձևերի միջև կապը, որը կարող է հանգեցնել գնահատման համակարգի ոչ արդյունավետ կիրառմանը: Գնահատման համակարգը փոխսկապակցված չէ ուսումնառության արդյունքների հետ այն առումով նաև, որ ուսումնառության արդյունքներում ներառված հմտությունների գնահատումը հստակ ընդգծված չէ գործող համակարգում:

Գործող գնահատման կարգի կիրառման արդյունավետությունը և օբյեկտիվությունը ցածր է, հատկապես հեռակա ուսուցման համակարգում, որտեղ նկատվել անհամեմատ ցածր առաջադիմություն: Հեռակա կրթական համակարգում կրթական ծրագրերի իրականացումը կապված է մի շարք բավականին լուրջ խնդիրների հետ, մասնավորապես՝ շեշտվել է դասաժամերի ոչ բավարար լինելը, որը հանգեցնում է կրթական ծրագրերի իրականացման անարդյունավետությանը:

Կրեդիտների բաշխման ոչ համակարգված մոտեցումը և հստակ քաղաքականության բացակայությունը կարող է խոչընդոտել շարժունակությանը: Ուսանողների շարժունակության վրա ազդող գործուներից օտար լեզվի իմացության ոչ բարձր մակարդակը:

ՄԿԾ-ների մշտադիտարկման և արդյունավետության գնահատման գործընթացներին հիմնականում մասնակցում են ներքին շահակիցները: Արտաքին շահակիցները ՄԿԾ-ների արդյունքները հիմնականում կարող են գնահատել ատեստավորման հանձնաժողովների եզրակացությունների միջոցով: Սակայն դա չի ապահովում արտաքին շահակիցների բավակար մասնակցության աստիճանը ՄԿԾ-ների բարելավման գործընթացներին:

Ողջունելի է, որ արձանագրվել են մասնագիտության կրթական ծրագրերի առանձին բարելավումներ, սակայն մշակված չեն ծրագրերի մշտադիտարկման, գնահատման և պարբերաբար վերանայման գործուն մեխանիզմներ և ընթացակարգեր: Հատկանշական է, որ բուհն ունի այդպիսի ընթացակարգերի մշակման ուղենիշներ: Համապատասխան ամբիոններում դեռևս հստակորեն նախանշված և համակարգված չեն ՄԿԾ-ների հետ կապված վերհանված խնդիրների լուծման ռազմավարությունները: Սա կվտանգի շուկայի պահանջներին համապատասխան ծրագրերի և դասընթացների արդիականացումը, դասավանդման և ուսումնառության նոր մեթոդների ներառումը:

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ. Փորձագիտական խումբը փաստելով, որ մասնագիտական կրթական ծրագրերի առումով բուհը իրականացրել է բարելավման քայլեր, միաժամանակ գտնում է, որ ԳՊՄԻ-ն չի բավարարում չափանիշ 3-ի պահանջները հաշվի առնելով այն, որ մասնագիտական որոշ կրթական ծրագրեր թողարկում են տարածաշրջանի աշխատանքային շուկայում քիչ պահանջված մասնագիտներ, իսկ դա իր հերթին հակասում է բուհի առաքելությանը, դեռևս առկա չեն ուսանողակեններոն ուսուցման սկզբունքներին համապատասխան դասավանդման մեթոդների ընտրության և բարեկոխման այլ ընդհանրական սկզբունքներ և մոտեցումներ, գնահատման համակարգը չի կիրառվում

համապատասխան արդյունավետությամբ, առկա են հեռակա ուսուցման հակարգում գործող ծրագրերի իրականացման խնդիրներ, բավարար հիմքերի վրա չի դրված ակադեմիական ազնվության և գրագորության դեմ պայքարը, արտաքին շահակիցների մասնակցությունը կրթական ծրագրերի մշակմանը, դեռևս թույլ է և մշակված չեն ՄԿԾ-ների մշտադիտարկման մեխանիզմներ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ. *Փորձագիտական խումբը ԳՊՄԻ ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը ՉԱՓԱՆԻՇ 3-ի պահանջներին գնահատում է անբավարար:*

ՉԱՓԱՆԻՇ IV. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ

ՍՈՒՀ-Ն ուսանողներին տրամադրում է համապատասխան աջակցություն՝ կրթական միջավայրի արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով:

ՓԱՍՏԵՐ

- 4.1. ՍՈՒՀ-Ն գործում են ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության իրականացման հստակ մեխանիզմներ**

Բուհում ուսանողների հավաքագրման, ընդունելության կարգն ու մեխանիզմները հստակ են, ՀՀ ԿԳՆ հաստատած ընդունելության կանոններին համապատասխան: Բակալավրի որակափրման առկա ուսուցման ընդունելությունն իրականացվում է տվյալ ուստարվա համար ՀՀ Կառավարության հաստատած մասնագիտությունների ցանկին, պահանջներին և չափանիշներին համապատասխան: Բակալավրի առկա ուսուցման համակարգում բուհի որոշ մասնագիտությունների գծով կազմակերպում են ներբուհական ընդունելության քննություններ «Ֆիզիկական կուլտուրա և սպորտ», «Նախազորակոչչային և ֆիզիկական պատրաստություն», «Կիրառական արվեստ» մասնագիտություններով: Բակալավրի հեռակա ուսուցման ընդունելության քննությունները կազմակերպում է բուհը՝ հիմք ընդունելով ՀՀ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների հեռակա ուսուցման ընդունելության կարգը: Մագիստրատուրայի, ինչպես նաև կրթական երրորդ աստիճանի՝ հետազոտողի կրթական ծրագրերով սովորողների ընդունելությունն ու ուսուցումը կազմակերպվում է համապատասխան կանոնակարգերի համաձայն:

Բուհի կողմից կատարվել են ուսումնասիրություններ և մասնագիտական կողմնորոշման միջոցառումներ պուտենցիալ դիմորդների շրջանում՝ հարցումների, այցերի և քննարկումների ձևաչափով, որը, փորձագիտական խմբի կարծիքով, դրական ազդեցություն կարող է թողնել դիմորդների հավաքագրման վրա: Ընթացիկ՝ 2015-16 ուսումնական տարում, ուսանողների ներհոսքը գերազանցել է արտահոսքին: Մտահոգիչ է վերջին 2-3 տարիների կտրվածքով ուսանողների թվաքանակի շարունակական նվազումը, ինչը, բուհի կարծիքով, ունի իր օբյեկտիվ պատճառները, սակայն անհրաժեշտ է նշել նաև այն, որ վերջին տարում ընդունված ուսանողների թվաքանակը գերազանցել է նախորդ տարվա ցուցանիշը: Ընդունելության արդյունքների որակական վերլուծություն բուհի կողմից չի կատարվել:

- 4.2. ՍՈՒՀ-Ը որդեգրել է ուսանողների կրթական կարիքների ուսումնասիրության բաղաքանություն և ընթացակարգեր:**

Ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման և ուսումնասիրության բաղաքականություն և ընթացակարգեր մշակված չեն, սակայն բուհում կան մի քանի մեխանիզմներ, որոնցով կատարվում է ուսանողների կրթական կարիքների վերհանումը: Օրինակ՝ ուսանողների ներգրավվածություն բուհի կառավարման խորհրդում, գիտական և ֆակուլտետային խորհուրդներում, ուսանողների շրջանում տարաբնույթ հարցումների անցկացում, որոնց արդյունքները քննարկվում են տարաբնույթ իս: Ուսանողների կրթական կարիքների ուսումնասիրության այլ մեխանիզմներ դեռևս չեն կիրառվում: Ինչպես ցույց տվեցին փորձագիտական այցի ընթացքում տեղի ունեցած հանդիպումները, բուհի ուսանողների շահագրգությունը՝ վերհանել իրենց կարիքներն ու մասնակցել բուհում կատարվող գործընթացներին, այնքան էլ բարձր չէ:

Կազմակերպվող հարցումները ամբողջական պատկերացում չեն տալիս ուսանողների կարիքների վերաբերյալ նաև այն առումով, որ դրանք հիմնականում առընչվում են առկա ուսուցման համակարգի ուսանողներին, իսկ հեռակա ուսուցման համակարգի ուսանողների կարիքների վերհանումն ու ուսումնասիրությունը դեռ անբավարար է զարգացած բուհում:

Բուհում կիրառվում է ուսման վարձավճարի փոխհատուցման կարգը,

4.3. ՍՈՒՀ-ը ստեղծում է լրացուցիչ պարապմունքներ կազմակերպելու և խորհրդատվություն տրամադրելու հնարավորություններ՝ ուսանողների արդյունավետ ուսումնառությանը նպաստելու համար:

2015 թ-ի հունվարին բուհն ընդունել է ուսումնական խորհրդատունների գործունեության կարգը, որտեղ ամրագրվել են խորհրդատուի իրավունքներն ու պարտականությունները: Խորհրդատուի նպատակն է՝ աջակցել ուսանողի ուսումնառության գործընթացի կազմակերպմանն ու ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների իրականացմանը: Բուհում, որպես խորհրդատուններ հանդես է գալիս հիմնականում մասնագիտական ամբիոնների անձնակազմը ու կուրսունեկները:

Բուհի և բուհում կազմակերպվող ուսումնառության վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկատվություն տրամադրելու նպատակով մշակվել է ուսանողի ուղեցույց (E-learning), որը հասանելի է ԳՊՄ-ի կայքում: Սակայն, ինչպես վկայեցին ուսանողների հետ հանդիպումները, նրանց մեծամասնությունը գրեթե անտեղյակ է այս էլեկտրոնային ուղեցույցի մասին:

Բուհում կան որոշակի հնարավորություններ՝ լրացուցիչ պարապմունքների անցկացման տեսակետից: Հիմնականում լրացուցիչ պարապմունքներ կազմակերպվում են հեռակա ուսուցման ուսանողների համար, որոնք ցուցաբերել են ցածր առաջադիմություն: Կրեղիտային համակարգով ուսումնառության կարգի համաձայն ակադեմիական պարտքը վերահանձնելու համար ուսանողը կարող է գրանցվել՝ մասնակցելու այդ առարկայից կազմակերպվող լրացուցիչ ուսումնական պարապմունքներին՝ վճարելով այդ առարկայի համար սահմանված վարձավճարը:

4.4. ՍՈՒՀ-ում սահմանված է վարչական աշխատակազմին դիմելու հստակ կանոնակարգ և ժամանակացույց՝ ուսանողներին օժանդակություն և ուղղորդում տրամադրելու նպատակով:

Ուսանողների համար վարչական աշխատակազմին դիմելու առանձին հստակ կանոնակարգ և ժամանակացույց մշակված չէ, սակայն տարբեր կանոնակարգերում (կրեղիտային համակարգով ուսումնառության կարգ, գնահատման և բողոքարկման ընթացակարգ և այլն), նկարագրված են ուսումնավարչական անձնակազմին դիմելու քայլերը համապատասխան գործառույթների շրջանակում:

Դեկանատներ և ամբիոններ ուսանողների մուտքը ֆիքսված չէ ժամային գրաֆիկով, բացի ռեկտորի հետ հանդիպելուց:

4.5. ՍՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների կարիերային նպաստող ծառայություններ:

TEMPUS-ի ARARAT ծրագրի շրջանակներում կարիերայի կենտրոնի հիմնան վրա բուհում ստեղծվել է Բուհ-գործատու համագործակցության կենտրոն, որի աշխատանքները համակարգվում են համապատասխան կանոնադրությամբ:

Բուհ-գործատու համագործակցության կենտրոնի աշխատանքների հիմնական նպատակն է՝ օգնել ուսանողներին հետազայում աշխատանք գտնել: Այցի ժամանակ պարզ դարձավ, որ այս տեսակետից կենտրոնի աշխատանքների արդյունավետությունը բարձր չէ. ուսանողների կարիերային նպաստող ծառայություններ կենտրոնի և այլ ստորաբաժանումների կողմից գրեթե չի տրամադրվում: Կենտրոնի կողմից իրականացվել են միայն մի շաբթ հարցումներ, պլանավորվել են որոշակի գործողություններ՝ ուղղված շրջանավարտներին աշխատանքի տեղավորման խնդիրներին:

Ցածր է ուսանողների տեղեկացվածության աստիճանը կենտրոնի գործունեության մասին. գրեթե ոչ մի ուսանող չի դիմում կենտրոն: Կենտրոնում բացակայում է աշխատաշուկայում առկա բափուր աշխատատեղերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը, աշխատանքի կարիք ունեցող ուսանողների տվյալների բազան, ինչպես նաև շրջանավարտների մասին տեղեկատվությունը: Այդ տեսակետից փորձագիտական խումբը

դրական է համարում այն փաստը, որ բուհի ԳՊՄԻ-ինքո պարբերականը իր էջերում տեղադրում է թափուր աշխատատեղերի մասին տեղեկատվություն:

4.6. ՍՈՒՀ-Ն աջակցում է ուսանողներին՝ ներգրավվելու հաստատության գիտահետազոտական աշխատանքներում:

Գիտահետազոտական աշխատանքներին ուսանողների մասնակցությունը ՈԾ-ում ձևակերպված է որպես առաջնահերթություն, ինչի հիման վրա ուսանողների գիտահետազոտական աշխատանքներին ներգրավվածության խթանման նպատակով բուհը նախաձեռնում է մշակել համապատասխան ընթացակարգ: Ներկայումս մշակված համապատասխան ընթացակարգեր առկա չեն:

2013 թվականից ՈՒԳՀ-ի աջակցությամբ բուհում կազմակերպվում են ամենամյա ուսանողական գիտաժողովներ, որոնց իրենց աշխատանքներով մասնակցում են նաև այլ բուհերի ուսանողներ: Այս փաստը փորձագիտական խմբի կարծիքով կարող է նպաստել միջրուհական կապերի ամրապնդմանն ու ուսանողների շփման բարձրացմանը: Բուհը ֆինանսավետ օժանդակում է ՈՒԳՀ-ին ուսանողական գիտական միջոցառումների անցկացմանը: Գովեյի է այն փաստը, ուր բուհը վերջին երեք տարիներին օժանդակել է ՈՒԳՀ-ի կողմից կազմակերպվող գիտաժողովի նյութերի հրատարակմանը: ԳՄՊԻ-ի ուսանողները մասնակցում են ՀՀ այլ բուհերի և միջազգային գիտաժողովներին, սակայն այս մասնակցությունները դեռևս աճի միտում չունի:

Հատկապես ցածր է արտերկրում կազմակերպվող գիտաժողովներին բուհի ուսանողների մասնակցության ցուցանիշը:

Հետազոտական աշխատանքները հիմնականում կատարվում են մագիստրատուրայում՝ որպես կրթական ծրագրի բաղկացուցիչ մաս:

4.7. ՍՈՒՀ-ում գործում է ուսանողների իրավունքների պաշտպանության համար պատասխանատու մարմին

ԳՊՄԻ-ում ուսանողների իրավունքների պաշտպանության համար պատասխանատու մարմինը ուսանողական խորհուրդն է, որը գործում է իր կանոնադրությանը համապատասխան: Ինչպես նշվեց ՈՒԽ անդամների կողմից, բուհի ուսանողները դեռևս բավարար չափով ընդգրկված չեն խորհրդի աշխատանքներում, և մեծ մասն արտարրերությամբ է վերաբերվում իրենց կարիքները վերհանելուն:

ՈՒԽ-ն ուսանողների կարիքների վերաբերյալ տարբեր հարցեր բարձրացրել է ուեկտորի մոտ: Սակայն, ինչպես վկայեցին ՈՒԽ անդամները, գոնե վերջին 1 տարում բուհի գիտական խորհրդում ոչ մի հարց չեն բարձրացրել, և այդ տեսակետից փորձագիտական խումբը կարող է փաստել, որ ՈՒԽ-ն պասիվ դերակատարում ունի:

Ուսանողների բողոքները որոշ դեպքերում չեն արձանագրվում, ներկայացվում ու բնարկվում են բանավոր հիմունքներով: Բողոքների և դրանց հետագա ընթացքի վերաբերյալ գրավոր արձանագրությունները բացակայում են:

Ներկայումս ՈՒԽ-ի անդամների ընտրությունը պայմանավորված է ՍՈԳ-ով, չնայած որ այս հարցը վերանայման փուլում է:

4.8. ՍՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների կրթական, խորհրդատվական և մատուցվող այլ ծառայությունների գնահատման և որակի ապահովման մեխանիզմներ

Ուսանողներին մատուցվող ծառայությունների որակի ապահովման գործնթացում կիրառվում են գնահատման մի շարք մեխանիզմներ՝ հաշվետվություններ, ֆոկուս խմբեր, հարցումներ և ստացված տվյալների հիման վրա բուհը կատարել է որոշ բերափոխումներ (օրինակ՝ դասավանդման մեթոդների բարելավում, քննաշրջանի ժամանակացույց, ուսումնական նյութերի հասանելիություն, ընթերցասրահի վիճակ և այլն՝ նպաստելով ուսանողների համար առավել նպաստավոր կրթական միջավայրի ստեղծմանը):

ԳՊՄԻ-ն կարևորում է ուսանողներին մատուցվող ծառայությունների որակի ապահովման գործնթացներում ուսանողների ներգրավվածությունը: Ուսանողների մասնակցությունը կրթական, խորհրդատվական և մատուցվող այլ ծառայությունների գնահատման և որակի ապահովման գործնթացներում արտահայտվում է հիմնականում կազմակերպված հարցումներով և տարաբնույթ տեղեկատվության հավաքմամբ և տարածմամբ:

ԴԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆԵՐ

Բուհում առկա ուսանողների հավաքագրման ընթացակարգերը հստակ են և կատարվում են ԿԳՆ կողմից հաստատված կանոնակարգերի համաձայն բուհի կողմից կազմակերպված ապագա դիմորդների հետ իրականացվող միջոցառումներով, որոնք նպաստում են հավաքրման գործառույթներին: Փորձագիտական խումբը դրական համարելով այն, որ բուհն ամեն կերպ փորձում է պահել այն մասնագիտությունները, որոնցով ընդունվում են 1-2 դիմորդներ, այդուհանդերձ չի կարող չնշել, որ այն կարող է խոչնդուել բուհի գարգացմանն ու ուսումնական նպատակների իրականացմանը:

Բուհում բացակայում են ուսանողների կարիքների վերհանման հստակ կանոնակարգերը, ինչը թուլացնում է այս գործընթացը: Փորձագիտական խումբի կարծիքով ուսանողների կարիքների վերհանման փաստաթղթերը (հարցաթերթիկները) վերամշակման և համալրման կարիք ունեն: Միաժամանակ ցանկանում ենք նշել, որ խոցելի է հստկապես ուսանողների մի ստվար զանգվածի՝ հեռակա ուսուցման համակարգի ուսանողների կարիքների ուսումնասիրության ցածր աստիճանը, ինչը խոչնդուում է նրանց կրթության արդյունավետության բարձրացմանը:

Չնայած բուհում մշակված է ուսումնական խորհրդատուի մասին կարգ, խորհրդատուների ինստիտուտը ներդրման, համակարգման և կատարելագործման կարիք ունի: Փորձագիտական խումբի հետ ունեցած հանդիպումները ցույց տվեցին, որ ուսանողների համար լրացուցիչ պարապմունքների կազմակերպման և մասնագիտական խորհրդատվություն տրամադրելու գործընթացները դեռևս դրվագային բնույթ են կրում:

Ուսանողներին աջակցելու տեսակետից փորձագիտական խումբը դրական միտում է համարում բուհում կիրառվում է ուսման վարձավճարի փոխառուցման կարգը, ինչը հստկապես կարևորվում է տարածաշրջանում առկա սոցիալտեսական հիմնախնդիրների պատճառով:

Բուհի կայքում ուսանողի ուղեցույցի (E-learning) առկայությունը դրական կարող է ազդել ուսանողների՝ բուհում իրականացվող կրթության կազմակերպման վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու վրա, սակայն թույլ կողմն այն է, որ ուսանողների մեծ մասը դրա մասին անտեղյալ է:

Փորձագիտական խումբը գտնում է, որ Բուհ-գործատու համագործակցության կենտրոնն իր հիմնական նպատակին չի ծառայում, այն է՝ ուսանողների ապագա կարիքերային նպաստելը, իսկ սա դրական չի կարող ազդել շրջանավարտների գրադադության հարցի լուծման տեսակետից: Բուհն անելիքներ ունի նաև վերոհիշյալ կենտրոնի վերաբերյալ տեղեկատվության տարածման առումով ևս, քանի որ ուսանողների մեծ մասը տեղյակ չէ կենտրոնի գործունեության մասին և գրեթե չի օգտվում նրա ծառայություններից:

Գնահատելով ՌԻԳԸ-ի և ՌԻԽ առկայությունը բուհում և գտնելով, որ նրանք մեծածաված աշխատանք են տանում բուհում, այնուամենայնիվ մտահոգիչ ենք համարում ուսանողների մեծամասնության անտարբերությունը վերոհիշյալ մարմինների աշխատանքների նկատմամբ, ինչը չի նպաստում ուսանողների կարիքների վերհանմանն ու շահերի պաշտպանությանը:

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ: Հիմք ընդունելով, որ բուհն ունի ուսանողների հավաքագրման և ընդունելության հստակ ընթացակարգ, ուսանողների կրթական կարիքների վերհանմանը միտված որոշ մեխանիզմներ, ուսանողները հնարավորություն ունեն մասնակցելու լրացուցիչ պարապմունքների և ստանալու խորհրդատվություններ, բուհում գործում են մարմիններ, որոնք իրենց գործունեությամբ փորձում են օժանդակել ուսանողներին և նպաստել նրանց կրթական կարիքների վերհանմանն ու լուծմանը, փորձագիտական խումբը չափանիշ 4-ը համարում է բավարար:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ. Փորձագիտական խումբը ԳՊՄԲ ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը ԶԱՓԱՆԻՇ 4-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

ՉԱՓԱՆԻՇ V. ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԾԱՆԴԱԿ ԿԱԶՄ
ՍՈՒՀ-ի առաքելությանը հասնելու և ՄԿԾ-ների նպատակներն իրականացնելու համար հաստատությունն ապահովված է անհրաժեշտ մասնագիտական որակներ ունեցող պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմով:

ՓԱՍՏԵՐ

5.1. ՄՈՒՀ-ում գործում են կրթական ծրագրերն իրականացնելու համար անհրաժեշտ որակավորումներ ունեցող պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմի ընտրության քաղաքականություն և ընթացակարգեր:

Բուհում ՊԴ և օժանդակ անձնակազմի ձևավորման և ընտրության, ինչպես նաև նրանց ծանրաբեռնվածության ձևավորման համար կա գործող կանոնակարգ, որը հաստատվել է 2012 թվականին: Այս կանոնակարգով սահմանվում են ինչպես բուհում գործող տարակարգերը (դասախոս, ասիստենտ, դոցենտ, պրոֆեսոր և այլն), այնպես էլ նրանց ներկայացվող պահանջներն ու բնութագրերը: Կանոնակարգում տրված են նաև ՊԴ և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի ձևավորման կարգը, նրանց հեռացման ընթացակարգը, պայմանագրային, համատեղությամբ և ժամավճարային ձևով աշխատանքի ընդունման կարգը, պայմանները և այլն: Բուհի ՊԴ կազմը ձևավորվում է մրցութային կամ ոչ մրցութային կարգով, և աշխատանքային հարաբերությունները հաստատվում են պայմանագրային հիմունքներով: Նշված կանոնակարգի առկայությունը նպաստում է մրցակցային ձևով ՊԴ անձնակազմի համալրմանն ու առավել որակյալ աշխատակիցներ ունենալուն: Վերջին տարիներին (2012-2015 ուս. տարիներ) ՊԴ անձնակազմում նկատվում է գիտական աստիճան (թեկնածու՝ 9 %, դոկտոր՝ 2%) և կոչում (պրոֆեսոր՝ 3 %, դոցենտ՝ 5 %) ունեցողների համեմատական աճ:

5.2. ՄՈՒՀ-ի յուրաքանչյուր կրթական ծրագրի համար սահմանված են պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող հստակ պահանջներ:

Չնայած բուհում գործող ՊԴ և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի ձևավորման և ընտրությանը վերաբերող կանոնակարգում նշված են պրոֆեսորին և դոցենտին ներկայացվող ընդհանրական որակական չափանիշներ, այնուամենայնիվ, մասնագիտական կրթական ծրագրերին համապատասխան պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող հստակ ձևակերպված չափանիշներ դեռևս չկան: Հարկ է նշել, որ բուհում կան դասախոսներ, որոնք դասավանդում են մի քանի, որոշ դեպքերում՝ բովանդակային առումով իրարից խիստ տարբերվող առարկաներ:

5.3. ՄՈՒՀ-ը սահմանել է հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգեր դասախոսական կազմի պարբերաբար գնահատման համար:

Դասախոսական կազմի գնահատման համար բուհում կան մի քանի մեխանիզմներ. դասախոսի կողմից ներկայացվող ամենամյա հաշվետվություն, դասալսումներ, ուսանողների հարցում: 2013 թվականից բուհում գործում է դասավանդման որակի և արդյունավետության գնահատման կազմակերպման կանոնակարգ, որը նորմատիվում է իրականացվող գործնթացը: Ստացված տվյալները քննարկվում են ամբիոնի նխորդում, վեր են հանվում խնդիրները, իսկ անհրաժեշտության դեպքում տրվում են մրցութային հանձնաժողովին: Դասալսումներն անցկացվում են և արձանագրվում հատուկ ձևաչափի փաստաթղթում: Այս հանգամանքը ունիվերսալ է դարձնում դասալսումների ժամանակ հանձնաժողովի մոտեցումներն ու դասախոսներին ներկայացվող գնահատման պահանջները: Ամբիոններում և ուսումնական գծով պրոռեկտորի մոտ առկա է համապատասխանաբար դասալսումների և դասախոսների գնահատման նախօրոք հաստատված ժամանակացույց:

Մշակված չեն հարցումների արդյունքում վերահանված խնդիրների լուծման մեխանիզմները, այսինքն կանոնակարգված չեն թե ինչ մոտեցումներ են ցույց տրվում բացասական կամ դրական գնահատական ստացած դասախոսներին:

5.4. Պարբերաբար իրականացվող ներքին և արտաքին գնահատումների արդյունքում, բացահայտված կարիքներին համապատասխան, ՍՈՒՀ-ն իրականացնում է դասավանդողների կատարելազգործմանն ուղղված միջոցառումներ:

ԴԵ և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի վերապատրաստման հարցերով բուհում հիմնականում պատասխանատու է Հետրուհական և լրացուցիչ կրթության բաժինը: Այդ նպատակով 2013 թվականից բուհում գործում է վերապատրաստման և մասնագիտական որակավորման բարձրացման կանոնակարգը: Բուհում կան վերապատրաստման երկու հիմնական տարատեսակներ՝ պլանավորված պարտադիր և բացահայտված կարիքներից ենելով: Վերապատրաստման համար հիմք են հանդիսանում ինչպես ուսանողների շրջանում կատարված հարցումները, այնպես էլ ամբիոնների դիտարկումները: Ինչպես վկայեց փորձագիտական այցը, դասախոսների վերապատրաստումները հիմնականում կատարվել են օտար լեզուների և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ուղղությամբ, մինչդեռ հարկ է, որ բուհն ուշադրություն դարձնի նաև մասնագիտական վերապատրաստումների վրա: Բուհի մի քանի աշխատակիցներ վերապատրաստվել են դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդների ուղղությամբ: Փորձագիտական խմբի հանդիպումների ժամանակ թե դասախոսները, թե վարչական անձնակազմը փաստեց, որ իրենք մասնագիտական վերապատրաստումների կարիք ունեն:

5.5. ՍՈՒՀ-ը երաշխավորում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի՝ համապատասխան պրոֆեսորադասախոսական կազմով ապահովածության կայունությունը:

Բուհի ԴԵ անձնակազմի մեծ մասը բուհի հիմնական աշխատողներն են, իսկ համատեղությամբ և ժամավճարով աշխատողները վերջին տարիներին կազմում են ընդհամենը 15-17.1 %-ը: Այս գործոնը նպաստավոր է կայուն դասախոսական անձնակազմ ունենալու տեսակետից: Չնայած բուհում առկա որոշ իրախուսման գործիքների (պարզեցածար, տարբերակիչ հավելավճար), այնուամենայնիվ վերջին տարիներին նկատվում է երիտասարդ դասախոսների թվի նվազում: Ներկայումս մինչև 36 տարեկան դասախոսները կազմում են աշխատակիցների մոտ 16-19 %-ը, ինչը վկայում է, որ բուհն անելիքներ ունի՝ երիտասարդ կադրերով համարման տեսակետից: Առանձին ՍԿԾ-ների ուղղությամբ դասախոսական անձնակազմի կայունության ապահովման տեսակետից կան խոցելի տեղեր՝ մասնավորապես պայմանավորված որոշ մասնագիտությունների գծով ուսանողների շատ ցածր թվաքանակով: ԴԵ կազմով ապահովածության խնդիրը չի դիտարկվում ըստ առանձին կրթական ծրագրերի, և այս առումով կրթական ծրագրերի հասուկ պահանջները վերլուծված չեն:

5.6. ՍՈՒՀ-ում գործում են պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական առաջընթացի ապահովման քաղաքականություն ու ընթացակարգեր:

ԴԵ անձնակազմի մասնագիտական առաջընթացի ապահովման տեսակետից բուհում դեռ չկան հստակ մեխանիզմներ և ընթացակարգեր, սակայն, ինչպես նշված է ինքնավերլուծական գեկույցում, բուհը պատրաստվում է դրանք մշակել և ներդնել:

Հանդիպումների ընթացքում պարզեց, որ բուհի ամենամեծ խնդիրներից մեկը դասախոսական անձնակազմի վերապատրաստումների հարցն է: Բուհը ցանկանում է ներդնել նաև մենթորների ինստիտուտը, ինչը ևս կարող է նպաստել փորձի փոխանակմանը, դասախոսների առաջընթացին և նրանց որակավորման բարձրացմանը:

ԴԵ կազմի մասնագիտական առաջընթացի համար իրականացվում են մի շարք ոչ մասնագիտական վերապատրաստումներ (գնահատման համակարգ, օտար լեզուներ և այլն), ինչպես նաև այս խնդիրը որպես առաջնահերթություն նշված է ՌԾ-ում:

5.7. ՍՈՒՀ-ն ունի անհրաժեշտ վարչական և ուսումնաօժանդակ աշխատակազմ՝ ուղարկարական նպատակների իրականացման համար:

Վերջին տարիներին բուհի վարչական կառուցվածքում կատարվել են կառուցվածքային փոփոխություններ և վերակազմավորվել են որոշ բաժիններ (ուսումնամեթոդական վարչություն, հետրուհական և լրացուցիչ կրթության բաժին, ՌԱԿ, հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության բաժին): Կատարված կառուցվածքային փոփոխությունները բուհը

համարում է արդիական և համահունչ ներկայացվող պահանջներին: Բուհի ուսումնաօժանդակ և վարչական անձնակազմի գործունեության տեսակետից թույլ կողմ կարելի է դիտարկել նրանց գործունեության որակի ապահովմանն ուղղված քաղաքականության բացակայությունը:

Բուհի կանոնակարգում ուսումնաօժանդակ անձնակազմին ներկայացվում են աշխատանքային պահանջներ, որոնք առնչվում են ուսումնական գործընթացի սպասարկմանն ու օժանդակմանը: Բուհում թույլ է ուսումնաօժանդակ անձնակազմի վերապատրաստման հարցը. վերջիններս վերապատրաստվել են միայն համակարգչային հմտության ուղղությամբ: Որոշ դեպքերում նկատվում է ուսումնաօժանդակ անձնակազմի ոչ նպատակային աշխատանքային գործունեության իրականացում, քանի որ ըստ բուհի կանոնակարգի, վերջիններս պետք է օժանդակեն ուսումնական գործընթացների կազմակերպմանը, ապահովեն լաբորատոր-գործնական պարապմունքներում կիրառվող լաբորատոր սարքավորումնորն ու քիմիական միջոցները, սակայն մեր դիտարկումները վկայեցին, որ ուսումնաօժանդակ անձնակազմը չի կատարում այդ գործառույթները:

ԴԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Փորձագիտական խումբը գնահատում է, որ բուհում մշակվել են կրթական ծրագրերն իրականացնելու համար պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի ընտրության քաղաքականություն և ընթացակարգեր: Այս կանոնակարգը, որը շատ պաշտոնների տեղակալման համար ենթադրում է մրցակցային ընտրություն, նպաստում է, որ բուհն ունենա առավել արիեստավարժ աշխատակիցներ: Վերջինիս նպաստում է նաև վերջին տարիներին բուհում նկատվող գիտական կոչումներով և աստիճաններով աշխատակիցների աճը: Այն փաստը, որ բուհի դասախոսական անձնակազմի գերակշռող մասը հիմնական աշխատողներ են, էապես բարձրացնում է ՊԴ կազմի կայունությունը և նպաստում կայուն կրթական գործառույթների իրականացմանը: Դրական միտում է նաև այն, որ բուհը փորձում է իր աշխատակիցների պահանջարկը լրացնել իր նախկին շրջանավարտներով, մագիստրանտներով ու հետազոտողներով:

Փորձագիտական խումբը, կարևորելով բուհի ջանքերը՝ պահել քիչ ուսանողներ ունեցող մասնագիտությունները, չի կարող չնշել, որ այս հանգամանքն, այնուամենայնիվ, խոցելի է դարձնում բուհի առջև դրված ռազմավարական նպատակների իրականացումը, քանի որ այս դեպքում կատարվում է բուհի մարդկային ուսուլաների ոչ նպատակային օգտագործում:

Մասնագիտական կրթական ծրագրերին համապատասխան պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող հստակ ձևակերպված չափանիշների բացակայությունը առավել ընդհանրական է դարձնում ՊԴ կազմին ներկայացվող պահանջները և դժվարեցնում անիրածեցած մասնագետների ընտրությունը: Ուսուցման գործընթացի արդյունավետությունը կարող է խոչնդոտել այն հանգամանքը, որ մի դասախոսի կողմից կարող են դասավանդվել բովանդակային առումով իրարից տարբեր առարկաներ մի քանի առարկաներ: Սա նաև խոչնդոտ է հանդիսանում կրթության որակի ապահովման համար:

Փորձագիտական խումբը դրական է համարում, որ բուհում կան դասախոսական անձնակազմի պարբերական գնահատման ընթացակարգեր ու մեխանիզմներ: Բուհում առկա ընթացակարգերը, որով կատարվում է ՊԴ անձնակազմի գնահատումը, նպաստում են ազդում արիեստաված կադրեր ունենալուն, սակայն ցանկացած դեպքում, առաջին հերթին, ՊԴ անձնակազմի մոտ պետք է ձևավորված լինի ինքնազնահատման մեխանիզմ, որը դեռևս բացակայում է բուհում:

Բուհի ՊԴ անձնակազմի կատարելազործման տեսակետից բուհում իրականացվող վերապատրաստումները դրական կարող են համարվել: Սակայն, վերապատրաստումները հիմնականում եղել են օտար լեզուներից և տեղեկատվական համակարգերից, իսկ մասնագիտական ուղղվածության վերապատրաստումներ համարյա չեն կազմակերպվել: Այս հանգամանքը մտահոգիչ է, քանի որ մասնագիտական վերապատրաստումները հանդիսանում են դասախոսական կազմի որակական հատկանիշների բարձրացման հիմնական ուղին: Դասախոսների վերապատրաստման գործընթացն առավելապես կազմակերպվում է ներքին

ռեսուրսներով, իսկ այս գործընթացի արդյունավետության բարձրացման համար անհրաժեշտ է նաև ներգրավել արտաքին ռեսուրսներ:

Չնայած բուհում առկա խրախուսման որոշ մեխանիզմների առկայությանը՝ փորձագիտական խումբը մտահոգիչ է համարում, որ վերջին 3 տարիներին բուհում երիտասարդ դասախոսների թվի նվազում է նկատվում (19-ից 16 %), ինչը խոցելի է սերնդափոխությունն ապահովելու տեսակետից: Որոշ ամբողներ փորձում են իրենց ուժերով լուծել սերնդափոխության հարցը՝ իրենց շարքերը համալրելով նախկին ասպիրանտներով ու հետազոտողներով, սակայն այս խնդիրը պետք է լուծվի բուհական մակարդակով: ՊԴ անձնակազմի կայունությանը նպաստում է նաև այնն, որ բուհի ՊԴ անձնակազմի գերակշռող մասը բուհի հիմնական աշխատակիցներն են:

Չնայած առկա որոշ մեխանիզմներին (վերապատրաստումներ), բուհը ներկայումս չունի դասախոսների առաջընթացին նպաստող հստակ մեխանիզմ և ընթացակարգեր, ինչը բնականաբար, թուլացնում է բուհի դասախոսական անձնակազմի կայունությունը:

Չնայած բուհն ապահովված է համապատասխան վարչական և ուսումնաօժանդակ անձնակազմով, սակայն նրանց գործունեության որակի ապահովման մեխանիզմների բացակայությունը խոչնդուտում է նրանց աշխատանքային գործունեության գնահատմանը:

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ. Հաշվի առնելով, որ բուհում առկա են ՊԴ և ուսումնաօժանդակ կազմի ընտրության քաղաքականություն և ընթացակարգեր, իրականացվում են դասախոսական կազմի գնահատումներ և որոշ միջոցառումներ, որոնք ուղղված են դասավանդողների կատարելագործմանը, ինչպես նաև պրոֆեսионаլապատճենական անձնակազմի կայունությանն ուղղված ջանքերը, վերջիններիս կարիքների վերհանման և առաջխաղացման նախադրյալների առկայությունը, այն հանգամանքը, որ բուհը հիմնականում ունի անհրաժեշտ որակավորում ունեցող դասավանդող անձնակազմ, փորձագիտական խումբը չափանիշ 5-ը գնահատում է բավարար, միաժամանակ ընդգծելով, որ անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել դասախոսների մասնագիտական վերապատրաստումների իրականացմանը ՍԿԾ-ի պահանջներին համապատասխան:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ: *Փորձագիտական խումբը ԳՊՄԻ ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը ՉԱՓԱՆԻՇ 5-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:*

ՉԱՓԱՆԻՇ VI. ՀԵՏԱԶՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

ՍՊԻՀ-Ն ապահովում է հետազոտական գործունեության իրականացումը և կապն ուսումնառության հետ:

Փաստեր

6.1 ՍՊԻՀ-ՆԻ Առկա Է ՀԵՏԱԶՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐՏԱՀԱՅՄՈՂ ՊԱԳՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ:

Հետազոտական ոլորտի ռազմավարությունը ներկայացված է ռազմավարական ծրագրում ընդհանրական խնդիրների թվարկումով և հստակցեված չեն բուհի գիտահետազոտական ուղղությունները: Ներկայումս բուհի հիմնական գիտական ոլորտներն են մանկավարժականն ու ֆիզիկամաթեմատիկականը: Գիտական գործունեության խթանման նպատակով բուհում 2014 թվականին ներդրվել է ՊԴ կազմի գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքների խթանման ռազմավարություն: Համապատասխան որակի իրատարակված գիտական հոդվածի համար պարզեցված է նախատեսվում: Սակայն նույնիսկ այս պարագայում վերջին 3 տարիների կտրվածքով հրատարակվող հոդվածների և թեզիսների քանակն անկում է ապրել (2012 թ.՝ 197, 2013 թ.՝ 168, 2014 թ.՝ 157), ինչը չի կարելի համարել դրական: Հետազոտության զարգացմանը չի նպաստում բուհի կողմից գիտությանը տրամադրվող ֆինանսական միջոցների սղությունը (տարեկան բյուջեի մոտ 1 %-ը): Փորձագիտական խումբը գտնում է, որ գիտության զարգացմանը խոչնդուտում է նաև այն, չկա գիտական առանձին ստորաբաժանում, որը կհամակարգեր այդ գործընթացը:

ԳԴՄՀ-ն տարեկան կտրվածքով հետազոտական արդյունքների վերաբերյալ ժողովածու է հրատարակում, ինչը կարող է նպաստել գիտական հետազոտությունների կատարմանը:

6.2 ՍՈՒՀ-Ն ՊԼԻ ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ՊԱԳՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ և ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ՈՒ ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ԾՐԱԳՐԵՐ, ՈՐՈՆՔ ԱՐՏԱԽԱՅՍՈՒՄ ԵՆ ՀԵՏԱԳՈՒԹՈՒԹՅԱՆ ՈՂՈՐՍՈՒՄ ՍՈՒՀ-Ի ՀԵՏԱՐՔՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ և ԽԱՎԱԿՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

ՈՇ-ում ամրագրված է, որ բուհը պատրաստվում է առաջիկա 5 տարիների ընթացքում մշակել և ներդնել հետազոտությունների ուղղություններն ու իր հետաքրքրությունները, այդ պատճառով փորձագիտական խումբը փաստում է, որ հետազոտական ոլորտի զարգացման ռազմավարությունը դեռ գտնվում է պլանավորման փուլում, իսկ նախանշված քայլերը բուհը ցանկանում է ներդնել 2017 թվականից սկսած: Միաժամանակ, պլանավորման փուլում են գտնվում նաև հետազոտությունների ոլորտին առընչվող միջնաժամկետ և կարճաժամկետ ծրագրերը: Գիտության ոլորտի զարգացման ծրագիրը չի խարսխված այդ ոլորտում բուհի անցած ուղու և առկա արդյունքների վրա, որն արտացոլված չէ ՈՇ-ում:

ԳԴՄՀ-ի մի շարք ամբիոններ ունեցել են ՀՀ պետքութեքի կողմից ֆինանսավորվող գիտական թեմաներ, ինչը փորձագիտական խումբը դրական է համարում, սակայն միաժամանակ նշում, որ բուհի մակարդակով գիտության ոլորտի ռազմավարական կառավարման համակարգը բացակայում է:

6.3 ՍՈՒՀ-Ն ԱՊԱԽՈՎՈՒՄ Է ՀԵՏԱԳՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱԳՈՒՄ և ԻՐ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ՝ ԽԱՏԱԿ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ և ԸՆԹԱԳԸՆՎԱԿԱՐԳԵՐԻ ՄԻՋՈՑՈՎ:

Բուհում առկա է հետազոտությունների իրականացմանն ուղղված որոշակի մեխանիզմներ, սակայն հետազոտությունների իրականացման և զարգացման հատակ քաղաքականություն դեռ ձևակերպված չէ և առկա չեն համապատասխան ընթացակարգեր: Հստակեցված չէ պատասխանատվությունների շրջանակը: Բուհի բյուջեից հատկացումների 1%-ը տրամադրվում է հետազոտությանը ներառյալ հետազոտական հրատարակումներ ունեցող անձնակազմի գումարային պարզևատրումները: Հետազոտական աշխատանքը նաև ներառված է պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի անհատական պլաններում, ինչպես նաև խրախուսման շափանիշներում:

Ներկայում գիտության ոլորտը համակարգվում է բուհի մակարդակով գիտության գծով պրոռեկտորի կողմից (առկա չէ առանձին աշխատակազմ): Ամբիոններում իրականացվում են գիտական թեմաներ և հրատարակումներ, որոնց արդյունքները ներկայացվում են հաշվետվությունների ձևով:

Հետազոտական գործունեության արդյունքները գնահատվում են տարեկան կտրվածքով՝ գիտական հաշվետվությունների և հրատարակությունների միջոցով:

Գովելի է, որ ասպիրանտներին հնարավորություն է տրվում հաստատությունում աշխատանքի անցնել տարբեր բաժիններում: Այդուհանդերձ, սահմանափակ են գիտական դրամաշնորհային ծրագրերին և կոնֆերանսներին մասնակցության հնարավորությունները: Նոր ասպիրանտների հավաքագրումն ու պահպանումը հաստատության համար առկա մարտահրավեր է: Նման խոշոր բուհի համար ասպիրատների թիվը քիչ է: Բավարար չեն նաև հրատարակումները փորձագիտական գնահատում ունեցող միջազգային պարբերականներում և ժողովածուներում:

Բուհում աշխատում են ՀՀ գիտության ոլորտում հայտնի գիտնականներ, որոնք մասնակցում են հանրապետության այլ բուհերում գործող մասնագիտական աստիճանաշնորհող խորհուրդներին, սակայն բուհի գիտական ռեսուրսը թույլ չի տալիս ունենալ սեփական աստիճանաշնորհող խորհուրդ:

6.4 ՍՈՒՀ-Ը ԿԱՐՏՈՐՈՒՄ Է ՀԵՏԱԳՈՒԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԳԳԱՅՆԱԳՈՒՄ:

ՈՇ-ում ամրագրված է հետազոտական աշխատանքների միջազգայնացման կարևորությունը, սակայն այդ ուղղությամբ կատարվող քայլերը սահմանափակվում են զուտ միջազգային որոշ ամսագրերում հրատարակվող հոդվածներով: Բուհում միջազգային մակարդակով համատեղ հետազոտություններ չեն կատարվում, բացակայում են միջազգային գիտական ծրագրերն և համատեղ թեմաներն արտասահմանյան բուհերի համապատասխան ամբիոնների և ինստիտուտների հետ:

2012-2015 թթ նկատվում է բուհի աշխատակիցների կողմից հրատարակվող աշխատանքների նվազում, ինչը վկայում է հետազոտական գործունեության պասիվացման մասին:

Գիտության միջազգայնացման նպատակով պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի համար կազմակերպվում են անզերենի վերապատրաստումներ: Սակայ են դեպքերը, երբ ԳՊՄՀ-ն սեփական նախաձեռնությամբ աջակցում է անձնակազմի միջազգային գիտաժողովներին մասնակցությանը:

6.5 ՍՈՒՀ-ում գործում են հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխապակցման մեխանիզմներ:

Հետազոտական գործունեությունն ու կրթական գործընթացը կապված են հիմնականում մագիստրատուրայում, որտեղ մագիստրոսական թեզի թեմաներն ընտրվում են ըստ ամբիոնների մասնագիտական ուղղվածության: Չնայած առկա որոշ աշխատանքներին բակալավրիատում ուսանողական հետազոտական աշխատանքները դեռևս չեն հանդիսանում ուսումնառության բաղկացուցիչ մասը, որը կարող է բացասաբար ազդել կրթական վերջնարդյունքների վրա: Բուհում հետազոտական աշխատանք են դիտարկում ուսանողների կողմից կատարվող կուրսային աշխատանքները, սակայն դրանք հիմնականում ունեն ռեֆերատիվ բնույթ և չունեն հետազոտական բնույթ: Չի նկատվում նաև բակալավրիատում կատարվող հետազոտական աշխատանքի շարունակականությունը մագիստրատուրայում, ինչը կարող է նպաստել հետազոտական բաղադրիչի՝ առավել արդյունավետ իրականացմանը: Դատշաճ նկարագրված չեն մագիստրոսական թեզերի, որպես մագիստրոսական կրթական ծրագրերի գիտական հիմնական բաղկացուցիչի, թեմատիկայի ձևավորմանը և ընտրությանը ներկայացվող պահանջները:

ԴԱՏՌԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բուհում հետազոտական ոլորտի և հետաքրքրությունների հստակ ուղղմավարության բացակայությունը թուլացնում է հետազոտական գործունեությունը: Խոչնորուող հանգամանք է նաև այդ ուղղությամբ միջնաժամկետ և կարճաժամկետ ծրագրերի բացակայությունը, որոնք նախատեսվում են ներդնել 2017 թվականից սկսած: Ունենալով 80 ամյա պատմություն և գիտական որոշակի ներուժ, բուհը պետք է արդեն իսկ պլանավորած և իրագործած լիներ հետազոտությունների իրականացմանն ուղղված երկարաժամկետ, միջնաժամկետ և կարճաժամկետ ծրագրեր:

Թույլ է բուհի և այլ գիտական հիմնարկների միջև հետազոտությանն առնչվող կապը, որը հիմնականում արտահայտվում է այլ բուհերում գործող աստիճանաշնորհող խորհուրդների աշխատանքներին մասնակցությամբ, ատենախոսությունների գրախոսմամբ կամ որպես ընդդիմախոսներ հանդես գալով:

Վերջին 3 տարիներին բուհի աշխատակիցների կողմից հրատարակվող հոդվածների և թեզիսների քանակակի նվազումն անհանգստացնող պետք է լինի բուհի համար, քանի որ այն անմիջապես կապված է կատարվող հետազոտական աշխատանքների անկման և ՊԴ անձնակազմի գիտությամբ զբաղվելու հետաքրքրվածության նվազման հետ: Գովելի է, որ բուհն ունի գիտության պետական կոմիտեի կողմից ֆինանսավորված ծրագրերի իրականացման փորձ, այնուհանդերձ գիտության և հետազոտության ուղղությամբ այլ ֆինանսական աղբյուրների բացակայությունը խոսում է այդ ուղղությամբ բուհի խոցելիության մասին:

Բուհը անելիքներ ունի հետազոտական աշխատանքների միջազգայնացման առումով, քանի որ փաստացի կարելի է եզրակացնել, որ միջազգային որևէ նշանակալի հետազոտական գործունեություն չի իրականացվում բուհում, բացառությամբ միջազգային ամսագրերում հոդվածների տպագրմամբ: Սա նվազեցնում է ՊԴ անձնակազմի շարժունությանը, փոքրացնում է արտերկրյա բուհերի հետ համագործակցության շրջանակը:

Բակալավրիատում հետազոտական գործունեության բացակայությունը չի նպաստում ուսանողների հետազոտական կարողությունների ձևավորմանը, միաժամանակ դժվարեցնում է ապագա մագիստրոսների գործունեությունը, քանի որ պատրաստ չեն լինում սկսել կամ դժվարությամբ են սկսում իրենց հետազոտական գործունեությունը:

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ. Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ներկայում բուհում առկա չէ հետազոտական ոլորտում իր հետաքրքրություններն ու հավակնություններն արտահայտող ռազմավարություն, հստակեցված չեն բուհի գիտահետազոտական ուղղությունները, միջնաժամկետ և կարճաժամկետ ծրագրերը դեռ կյանքի չեն կոչվել, թույլ է բուհի հետազոտական գործունեության միջազգայնացումը, ինչպես նաև հստակ չեն հետազոտության և ուսումնառության միջև եղած կապերը, փորձագիտական խումբը չափանիշը գնահատում է անբավարար:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ. *Փորձագիտական խումբը ԳՊՄԻ ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը ՉԱՓԱՆԻՇ 6-ի պահանջներին գնահատում է անբավարար:*

ՉԱՓԱՆԻՇ VII. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՅՑՎԱԾՔ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

ՍՈՒՀ-Ն ՈՒՆԻ ԱՆԻՐԱԺԵՇՄ ՈՒՍՈՒՐԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՍՏԵՂԾՄԱՆ և ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ԱՌԱԲԵԼՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ՆՊԱՏՈՒԿՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵԼՈՒ ԻՐԱԿԱՆԱԳԸՄԱՆ ՀԱՄԱՐ:

ՓԱՍՏԵՐ

7.1 ՄՈՒՀ-ՈՒՄ ԱՐԿԱ Է ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱԳԸՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆԻՐԱԺԵՇՄ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐ:

Բուհն իր գործունեությունն իրականացնում է մի քանի մասնաշենքերում, սակայն իմնական ֆոնդը տեղակայված է Պ. Անալի 4 հասցեում գտնվող շինությունում: Բուհն ունի 6 մեծ լսարան, 10 լաբորատորիա, 8 արվեստանոց, 3 արհեստանոց: Բուհում կան տեղեկատվական ծառայություններ մատուցող և տեխնոլոգիական լսարաններ, սպորտդահլիճ, ինֆորմատիկայի և լեզուների ուսուցման համար նախատեսված լսարաններ, մասնակիորեն հագեցված ուսումնական և հետազոտական լաբորատորիաներ: Առկա են երեք լսարաններ՝ SmartBoard-երով և պրոյեկտորներ, սակայն դրանց քանակը դեռ քիչ է բոլոր դասերի սպասարկման համար:

Լսարանային ֆոնդի անբավարության պատճառով դասերն անցկացվում են 2 հերթափոխով, ինչն իր բացասական ազդեցությունը կարող է ունենալ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման վրա: Հաշվի առնելով լսարանային սուր պայմանները, բուհն օգտվում է Գյումրու տնտեսական զարգացման հիմնադրմանին վարձակալման իրավունքով տրված տարածքում տեղակայված բուհի կողմից մեխանիկայի, հեռահաղորդակցության և մուլտիմեդիայի լաբորատորիաներից:

Բուհն ունի գրադարան, որը մասսամբ ապահովված է անիրաժեշտ գրականությամբ և ամեն տարի համալրվում է նոր գրքերով: Չնայած դրան, գրադարանն ունի գրականության պակաս, հատկապես համեմատաբար վերջերս հիմնադրված ոչ մանկավարժական ՄԿԾ-ների համար: Առկա չէ նաև էլեկտրոնային քարտարան: Բուհի կայքում գրադարանի ենթաէջը դատարկ է, ոչ մի տեղեկություն չի պարունակում: Ներկայումս աշխատանքներ են տարվում էլեկտրոնային գրադարանային համակարգերի մշակման առումով: Բուհում ներդրվել է էլեկտրոնային դասախոսությունների և ուսումնամեթոդական նյութերի համակարգ, որը զգալիորեն մեղմում է պահանջված գրականության պակասը: Բուհի տարածքում գործում է անվճար Wi-fi:

Փորձագիտական խումբը ցանկանում է նշել բուհում Առաջին ստուդիայի առկայությունը, որի աշխատանքը նպաստում է «Լրագրություն» մասնագիտության ուսանողների կարողությունների զարգացմանը, ինչպես նաև բուհում տեղի ունեցող գործընթացների լուսաբանմանը:

Կրթական միջավայրի գնահատման համար բուհն անցկացրել է հարցում ուսանողների շրջանում և ստացված տվյալների հիման վրա բուհը բարեփոխել է գրադարանային որոշ պայմաններ:

7.2 ՄՈՒՀ-Ը, ԻՐ ԱՌԱԲԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՆՊԱՏՈՒԿՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱԳԸՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ, ՀԱՏԿԱՑՄՈՒՄ Է ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՐԱԿԱՆ ԱՆԻՐԱԺԵՇՄ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՎ և ՍԱՐՁԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐՈՎ ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՒ ՈՒ ԳՈՐԾԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ:

Բուհի ֆինանսական ռեսուրսների մոտ 69%-ը կազմվում է ուսանողնական վարձավճարներից, մոտ 29%-ը՝ պետքութեի հատկացումներից, մոտ 1%-ը՝ դրամաշնորհային ծրագրերից, 1%-ը՝ ոչ գործառնական եկամուտներից: Այն փաստը, որ բուհի ֆինանսական աղյուրների մեծ մասը ուսանողնական վարձավճարներն են, նվազեցնում է բուհի ինքուրույնությունն ու կախման մեջ դնում ուսանողների թվաքանակից:

Բուհը ֆինանսական միջոցները բաշխում են ըստ առանջնահերթության՝ բուհի տարբեր ստորաբաժանումների և մարմինների կարիքներից ելնելով: Ֆինանսական միջոցների բաշխման քաղաքականության տեսակետից բուհում առկա է տարեկան ֆինանսական պլանավորում և հաշվետվողականություն:

Բուհի դրամական միջոցների ծախսերը կատարվում են ըստ հետևյալ ոլորտների. աշխատաված՝ մոտ 60-69%, կրթաթոշակներ՝ մոտ 3-5%, գրադարանային ծախսեր՝ մոտ 1%, նորոգման ծախսեր՝ մոտ 7%, գործուղման ծախսեր՝ մոտ 1-1.5% և այլն:

Անբավարար են գիտահետազոտական աշխատանքներին ուղղված ֆինանսական միջոցները, ինչը փաստեցին նաև բուհի ներկայացուցիչները:

7.3 ՄՈՒՀ-ում գործում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի նպատակների իրականացումն ու շարունակականությունն ապահովող և երաշխավորող ֆինանսական միջոցների բաշխման քաղաքականություն:

Բուհում գործում է ֆինանսական ռեսուրսների բաշխման ընթացակարգ՝ ըստ առանջնահերթության և կարիքներից ելնելով: Բյուջեի նախագիծը կազմվում է ռեկտորի, պրոռեկտորների և գլխավոր ֆինանսատի կողմից՝ հիմքում ունենալով բուհի զարգացմանն ուղղված քայլերը, նախօրոք հաշված եկամուտները, կատարվելիք ընդհանուր ծախսերը, ինչպես նաև բուհի ստորաբաժանումների կարիքներից բխող հայտերը, միաժամանակ հիմնվում նախորդ տարիների փաստացի կատարողականի վրա:

Բյուջեի նախագիծը ըննարկվում է բուհի ԳԽ-ում և հավանության արժանանալու դեպքում՝ ներկայացվում բուհի նորիրդի հաստատմանը: Ֆինանսների բաշխման ընթացակարգի առկայությունը նպաստավոր հանգամանք է ֆինանսական միջոցների ճիշտ, նպատակային օգտագործման, հետազգելիության ապահովման տեսակետից: Սակայն ֆինանսական միջոցների պլանավորման և բաշխման գործող քաղաքականության արդյունավետության գնահատման մեխանիզմները դեռևս գնահատված չեն, ինչը թուլացնում է բուհի կողմից ֆինանսական միջոցների բաշխման արդյունավետությունը:

Առանձին կրթական ծրագրերի իրականացմանն ուղղված ֆինանսական միջոցների բաշխման քաղաքականություն առկա չէ և արտացոլված չէ ծախսերի նախահաշվում:

7.4 ՄՈՒՀ-ի ռեսուրսային բազան հնարավորություն է ընձեռում մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և ռազմավարական պլանի իրականացման համար, ինչը նպաստում է որակի շարունակական բարելավմանը և կայունությանը:

Ընդհանուր առմամբ, բուհի ռեսուրսային բազան հնարավորություն է տալիս իրականացնել բուհի կրթական ծրագրերը: Այս տեսակետից բավարար է տեսական բնույթի դասընթացների իրականացումը, իսկ կիրառական բնույթի դասընթացների իրականացման տեսակետից դեռ կան անելիքներ՝ ռեսուրսային բազայի հարստացման ուղղությամբ: Վերջին ամիսներին բուհը ԿԳՆ միջոցներով ձեռք է բերել բավականաշատ լաբորատոր գործիքներ՝ դասընթացների իրականացման նպատակով: Այսպես, փորձագիտական խմբի այցելության ժամանակ պարզվեց, որ բուհը, կառավարության կողմից տրամադրված 100.000 ԱՄՆ դոլարով ձեռք է բերել տարբեր լաբորատոր սարքավորումներ:

7.5 ՄՈՒՀ-ում առկա է տեղեկատվությունը և փաստաթղթավորման գործընթացները կառավարելու հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգ:

Փաստաթղթաշրջանառության նպատակով բուհում օգտագործվում է Mulberry համակարգը, 2013 թ.-ից՝ Մասնագիտական կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգերը: Ներդրված է փաստաթղթաշրջանառության և կառավարման այլ համակարգեր (Մասնագիտական կրթության կառավարման տեղեկատվական (ՄԿՎՏ) համակարգ, տեղային սերվեր):

Փաստաթղթաշրջանառության իրականացման համար բուհում կա ներքին ցանց, սակայն վերջնական գեկուցագրերը բուհում ուղարկվում են նաև թղթային տարբերակով: Բուհի աշխատակիցները տեղյակ են, թե ինչ մեխանիզմով կարող են իրենց գեկուցագրերը կազմել և ուղարկել համապատասխան օդակներ:

ԳՊՄԻ կայքը ապահովում է տեղեկատվության հասանելիություն՝ հաշվետվությունների, կանոնակարգերի և **ՍԿԾ-ների** վերաբերյալ:

Էլեկտրոնային գրադարանի մշակման գործընթացը դեռ սաղմային փուլում է:

7.6 ՍՈՒՀ-Ն ԱՍԵԼԾՈՒՄ է ապահով և անվտանգ միջավայր առողջապահական և անվտանգության պահպանմանն ուղղված ծառայությունների միջոցով՝ հաշվի առնելով հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողներին:

Բուհում գործում է բուժկետ՝ առաջին բուժօգնության համար: Կազմակերպվում են առաջին կուրսեցիների և աշխատակիցների պարտադիր բուժգննումներ նաև արտաքին ռեսուրսներով: Չնայած ֆիզիկական դաստիարակության ամբիոնի կողմից կազմակերպող սեկցիոն պարապմունքներին, այնուամենայնիվ մարզադաշտիների ոչ բավարար վիճակը այնքան էլ չի գոհացնում ուսանողներին:

Անվտանգության նկատառումներով բուհում կա պահանության ծառայություն և քարտային համակարգով անցակետ: Ունեն հակարդեհային ծառայություն, սակայն բուհը ցանկանում է այն բարեկավել:

Հատուկ կարիք ունեցող ուսանողների սովորելու համար բուհը դեռ չունի բավարար պայմաններ (առկա է թեքահարթակ մուտքի մոտ), ինչը խոչնշություն է նրանց կրթություն ստանալու հնարավորությունները:

7.7 ՍՈՒՀ-ՆԻ ԳՈՐԾՈՒՄ ԵՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻՆ և ԴԱՍԱՎԱՆԴՐՈՂՆԵՐԻՆ ՏՐԱՄԱՋՐՎՈՂ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԻՐԱԾԵԼԻՈՒԹՅԱՆ, ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ և ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ:

Որպես ռեսուրսների կիրառելիության, արդյունավետության և հասանելիության գնահատման նպատակով շրջանավարտների շրջանում կատարվել են որոշ հարցումներ TEMPUS HEN-GEAR ծրագրի շրջանակներում (2013-14 ուս. տարում, ինչպես նաև՝ 2014-15 ուս. տարում), որոնք բացահայտել են ռեսուրսների կիրառելիության և հասանելիության որոշ խնդիրներ (լսարանների և լաբորատորիաների վիճակ, գրադարան, համակարգչային հագեցվածություն): Պետք է նշել, որ կատարված հարցումները չեն ընդգրկում տրամադրվող ռեսուրսների կիրառելիության, հասանելիության և արդյունավետության ամբողջական գնահատումը, դիտարկված չեն ֆինանսական ռեսուրսների ներդրման արդյունավետության հարցերը:

Իրականացված հարցումների բացի այլ վերլուծական մեծանիզմներ չեն կիրառվում, օրինակ՝ պարբերական մոնիթորինգ և այլն: Փորձագիտական խումբը չնկատեց բուհի այլ ներքին շահակցիների շրջանում կատարված հարցումներ՝ տրամադրվող ռեսուրսների վերաբերյալ:

ԴԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Չնայած բուհն ունի համապատասխան լսարանային ֆոնդ, այնուամենայնիվ այն անբավարար է, որի պատճառով դասընթացները կազմակերպվում են 2 հերթափոխով: Փորձագիտական խումբը նշում է, որ նման դեպքերում կդժվարանա թե՝ ուսանողների սովորելու գործընթացը, թե աշխատակիցների գործունեությունը:

Չնայած առկա կրթական ռեսուրսներին (լաբորատորիաներ, համակարգիչներ, պրոյեկտորներ և այլն), այնուամենայնիվ նկատվում է տեխնիկական միջոցների և լաբորատորիաների վերահագեցման անհրաժեշտություն, ինչի մասին փաստեցին նաև փորձագիտական խմբի հետ հանդիպման մասնակիցները:

Նկատելի է, որ բուհի ֆինանսական միջոցների մեծ մասի աղբյուրը ուսանողնական վարձավճարներն են, ինչը ուսանողների թվաքանակի նվազման պայմաններում վտանգում է բուհի ֆինանսական կայունությունը: Այդ նույն տեսակետից դրամաշնորհայի ծրագրերը

համալրում են բուհի ֆինանսական միջոցների ընդհամենք 1%-ը, այդ իսկ պատճառով բուհը պետք է ունենա հատակ հայեցակարգ՝ ֆինանսական ներփակի աղբյուրների բազմազանեցման, հատկապես՝ այլ աղբյուրների տոկոսային մասնաբաժնի ավելացման ուղղությամբ:

Դրական է այն, որ բուհում կա ֆինանսների բաշխման ձևավորված մեխանիզմ, ինչը բարձրացնում է դրանց օգտագործման արդյունավետությունը: Բուհի տարեկան բյուջեում նախատեսված են որոշակի ծախսեր, որոնք ուղղված են բուհի նպատակների իրականացմանը, սակայն ծախսերը մանրամասնեցված չեն ըստ կրթական ծրագրերի և առանձին լաբորատորիաների, որն առավել հասցեական կդարձներ կատարվող ֆինանսական ներդրումները:

Բուհում ներքին ցանցի առկայությունը նպաստում է արդյունավետ փաստաթղթաշրջանառության իրականացմանը:

Վերջին տարում ՍՈՒՀ-ում ներդրվել է կրթական միջավայրի գնահատման հարցումների մեխանիզմը: Այս հանգամանքը նպաստավոր կարող է լինել կարիքների վերհանման և կրթական միջավայրի հետագա կատարելագործման տեսակետից: Սակայն տրամադրվող ռեսուրսների գնահատման վերաբերյալ գործունեությունը դեռևս անբավարար է, քանի որ հարցումներն անցկացվել են միայն շրջանավարտների շրջանում:

Բուհում դեռ չկան այնպիսի պայմաններ, որոնք կնպաստեն հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողների ուսումնառության համար, և այդ տեսակետից բուհում դեռ անելքիներ կան:

Պրոֆեսրադասախոսական անձնակազմ-ուսանող հարաբերակցությունը ներկայում մեկը 9-ի է՝ ինչը վկայում է ուսանողների բավական փոքր թվաքանակի մասին: Անձնակազմի նման բարձր թվաքանակը կարող է սահմանափակել այլ առանցքային ոլորտներում ներդրումներ կատարելու հնարավորությունը (օր.՝ հետազոտություն, գրադարան, միջազգայնացում) և թուլացնել ուսումնավարական ծրագրի իրականացման արդյունավետությունը:

ԵԶՐԱԿԱՆԳՈՒՄ: Հաշվի առնելով բուհում առկա լսարանային և կարինետային ֆոնդը, կրթական գործընթացի իրականացմանն օժանդակող ռեսուրսների (գրադարան, մարզադասիլիմ, բուժկետ և այլն) առկայությունը, ինչպես նաև այն հանգամանքը, որ վերջին տարիներին բուհը ջանքեր է ներդնում բուհի ռեսուրսների բարելավման և հարստացման ուղղությամբ, փորձագիտական խումբը 7-րդ չափանիշը համարում է բավարար, միաժամանակ նշելով, որ բուհում կան խնդիրներ կապված հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողների համար անհրաժեշտ կրթական միջավայրի ստեղծման հետ, ինչպես նաև առանձին ՄԿԾ-ների ֆինանսական պլանավորման առումով:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ. Փորձագիտական խումբը ՀՊՄՀ ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը ՀԱՓԱՆԻՇ 7-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

ՉԱՓԱՆԻՇ VIII. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱԽԱՎԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՍՈՒՀ-ն իր տրամադրած կրթության, իրականացրած հետազոտության և օգտագործած ռեսուրսների համար հաշվետու է պետությանը և հասարակությանը:

ՓԱՍՏԵՐ

8.1. ՍՈՒՀ-Ն ՈՒՆԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍԱհմանված կարգ:

Բուհում առկա է հաշվետվողականության սահմանված կարգ: Այն իրականացվում է վերևից-ներքև, ներքևից-վերև ուղղություններով: Ըստ դրա, քննարկվող հարցերն անցնում են ամբիոն, ֆակուլտետ, պրոռեկտոր, գիտական խորհուրդ, ռեկտոր, բուհի խորհուրդ ուղին: Մրանով վեր են հանվում այն հարցերը, որոնք կարող են վերաբերել բուհի բոլոր գործառություններին, սակայն թույլ կողմն այն է, որ այդ քննարկումներին ուսանողների մասնակցությունը բավականին պասիվ է: Այդ մասին են վկայում փորձագիտական խմբի դիտարկումները:

Ըստ բուհում գործող հաշվետվողականության սկզբունքի՝ ֆակուլտետների, ամբիոնների, ռեկտորի հաշվետվությունները տեղադրվում են բուհի կայքում, ինչը ևս դրական մեխանիզմ է հաշվետվողականության և թափանցիկության ապահովման տեսակետից:

2012 թվականից բուհում գործում է ամբիոնի, ֆակուլտետի, գրադարանի, այլ ստորաբաժանումների և ռեկտորի հաշվետվությունների ձևաչափ, որն իր մեջ ներառում է հիմնական թիրախները (ուսումական գործընթաց, հետազոտություն, ռեսուրսներ, որակի ախահովում և այլն): Այս հանգամանքը նպաստավոր է, քանի որ օգնում է համակարգային ձևով վերհանել այն բոլոր հարցերը, որոնք կարող են առնչվել նույնանման ստորաբաժանումներին: Սակայն, ինչպես վկայում են դիտարկումները, ամբիոնների և ֆակուլտետների հաշվետվությունները հիմնականում ունեն փաստեր ներկայացնելու բնույթ և ոչ բոլոր դեպքերում են պարունակում խորքային վերլուծություններ:

8.2. ՄՈՒՀ-ն ապահովում է ընթացակարգերի, գործընթացների թափանցիկությունը և հասանելիությունը հասարակությանը:

Հասարակության առջև՝ բուհի հիմնական հաշվետվողականության մեխանիզմներից մեկը կայքում տեղադրվող բուհի տարբեր ստորաբաժանումների (ֆակուլտետ, ամբիոն, արհելումիտե), ինչպես նաև ռեկտորի հաշվետվություններն են: Այս մեխանիզմը նպաստում է բուհի թափանցիկ գործունեությունն ու հասարակության լայն շերտերին իրագեկում բուհի ընթացիկ գործունեության մասին: Ընթացակարգերի, գործընթացների թափանցիկության համար բուհում գործում են մի քանի գործիքներ. կայք էջ, ֆեյսբուքյան պաշտոնական էջ, բուհի Առաջին ստուդիայի կայք էջ, բուհի ամսաթերթ, ԶԼՄ-ներով որոշակի պարբերականությամբ տեղեկատվության տարածում:

Արտաքին շահակիցների առջև հաշվետվողականության ձև կարելի է համարել նաև ռեկտորի տարեկան հաշվետվությունը բուհի խորհրդին, քանի որ վերջինիս կազմում ընդգրկված են նաև արտաքին շահակիցներ:

Բուհի Առաջին ստուդիան, որը լուսաբանում է բուհում ընթացող գործընթացները, տեղադրում ռեկտորի հաշվետվությունը, նույնականացնելու մասին և թափանցիկության և հաշվետվողականության ապահովմանը: Նրա կողմից պատրաստվող տեսանյութերն ու տպագրվող նյութերը տեղադրվում են ինչպես բուհի կայքում, այնպես էլ որոշ դեպքերում՝ ցուցադրվում են տարածաշրջանային հեռուստատեսությամբ: Այդ ամենն ապահովում են բուհում կատարվող գործընթացների թափանցիկությունը և տեղեկատվության մատուցումը հասարակության լայն շերտերին:

8.3. ՄՈՒՀ-ում գործում են հասարակության հետ կապերի ձևավորմանը նպաստող հետադարձ կապի կայուն մեխանիզմներ:

Հասարակության հետ կապերի ձևավորմանը նպաստող հետադարձ կապի ամրագրված քաղաքականություն և ընթացակարգեր բուհը դեռ չունի և այն գտնվում է պլանավորման փուլում: Այս տեսակետից բուհում կան որոշ մեխանիզմներ, որոնք նպաստում են հետադարձ կապի ապահովմանը: Մասնավորապես, բուհի կայք էջերը, որտեղ ներքին և արտաքին շահառուները կարող են իրենց հարցադրումներն ուղղել բուհին: Ինչպես վկայում են փորձագիտական այցի արդյունքները, արտաքին շահակիցներն իրենց հարցադրումները հիմնականում կատարում են ֆեյսբուքի պաշտոնական էջով, և այդ տեսակետից բուհի պաշտոնական կայքը դեռևս չունի մեծ դերակատարում:

8.4. ՄՈՒՀ-ում գործում են հասարակությանը գիտելիքների (արժեքների) փոխանցման մեխանիզմներ:

Հասարակությանը՝ գիտելիքի փոխանցմանը նպաստում է այն, որ բուհի շրջանավարտներից ումանք իրենց մասնագիտական գործունեությունը ծավալում են նաև ՀՀ-ից դուրս՝ Զավախիքի հայաբնակ բնակավայրերում: Բուհը, հանդիսանալով տարածաշրջանում նշանակալի գիտակրթական կենտրոն, բացի իր հիմնական գործունեությունից իրականացնում է հասարակությանը մատուցվող այլ ծառայություններ, մասնավորապես ուսուցիչների վերապատրաստում, աշխատանքներ ապագա դիմորդների հետ, գործում է հոգեբանական ծառայությունների կենտրոնը: Բուհում կազմակերպվում են նաև հասարակական միջոցառումներ, որոնք նույնպես կարելի է դիտարկել հասարակությանը՝ գիտելիքների և արժեքների փոխանցման մեխանիզմ: Չնայած այս ամենին, առկա չեն գնահատականներ և վերլուծություններ հասարակությանը մատուցած ծառայությունների վերաբերյալ:

ԴԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆԵՐ

Բուհում առկա հաշվետվողականության հստակ, ներքից-վերև, վերևից-ներք հաշվետվողականության մեխանիզմը նպաստում է հավելստվողականության որակի բարձրացմանը, թափանցիկ է դարձնում բուհի գործունեությունը: Վերջինիս նպաստում է նաև հաշվետվությունների կայրում տեղադրումն ու բուհի Առաջին ստուդիայի կողմից դրանց լուսաբանումը: Դրական միտում է արտաքին շահակիցների առջև հաշվետվողականության բարելավման ուղղությամբ բուհի ցանկությունը: Սակայն ամբիոնների և ֆակուլտետների հաշվետվությունների ձևաչափը մշակման կարիք ունի, քանի որ դրանք ծանրաբեռնված են տարատեսակ փաստերով (ուսանողների անհատական ցուցանիշներ, մագիստրոսական կամ ավարտական թեմաների անվանումներ և այլն) և փոխարենը պարունակում են թույլ վերլուծություններ:

Բուհում գործում են որոշ մեխանիզմներ, որով ապահովում է ընթացակարգերի և գործընթացների թափանցիկությունը (կայք էջ, ֆեյսբուքյան էջ և այլն): Այդ տեսակետից բուհը պետք է առավելագույնս նպաստի տեղեկատվության տարածմանը ներքին շահակիցների շրջանում: Թույլ կողմ կարելի է համարել նաև այն, որ պարզաբանված չէ, թե ինչու հասարակությունը գրեթե չի օգտվում բուհի պաշտոնական կայք-էջում հարցադրումներ կատարելու հնարավորությունից, ինչպես նաև այն, որ բուհը չի գնահատել իր գործունեության թափանցիկության ապահովման մեխանիզմները շահառուների շրջանում:

Գովելի է, որ բուհում, բացի կրթական գիտելիքների փոխանցման համակարգից, կան նաև որոշ մեխանիզմներ, որոնցով բուհը կարողանում է հասարակության լայն շերտերին փոխանցել որոշ գիտելիքներ: Օրինակ՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ, հոգեբանական կենտրոնի գործունեություն, ինչը մեծացնում է բուհի դերակատարումը որպես ոչ միայն կրթական հաստատություն: Փորձագիտական խմբի այցի ժամանակ պարզեց, որ հոգեբանական կենտրոնի գործունեությունից դեռ քիչ մարդիկ են օգտվում:

Դրական համարելով այն, որ առկա են հասարակությանը մատուցվող ծառայություններ (ուսուցիչների վերապատրաստում, աշխատանքներ ապագա ոլոմորդների հետ, հասարակական միջոցառումներ), պետք է նշել, որ բուհը կարիք ունի մշակել մեխանիզմներ, որոնք հնարավորություն կտան գնահատել և ուղղորդել մատուցվող ծառայությունները:

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ: Հաշվի առնելով, որ բուհում առկա է հաշվետվողականության համակարգ, որը հիմնականում վեր է հանում բուհում կատարվող գործընթացները, հասարակությանը բուհի կողմից տրամադրվող տեղեկատվությունը ընդհանուր առմամբ հասանելի է, առկա են հասարակությանը գիտելիքների փոխանցման մեխանիզմներ, փորձագիտական խումբը չափանիշ 8-ը գնահատում է բավարար:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ. Փորձագիտական խումբը ԳՊՄԻ ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը ՉԱՓԱՆԻՇ 8-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

ՉԱՓԱՆԻՇ IX. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐ ԵՎ ՄԻՋԱՋԳԱՑՆԱՑՈՒՄ

Արտաքին կապերի միջոցով ՍՈՒՀ-ը խրախուսում է փորձի փոխանակումը և զարգացումը նպաստելով հաստատության միջազգայնացմանը:

ՓԱՍՏԵՐ

9.1 Փորձի փոխանակմանը, զարգացմանը և միջազգայնացմանը նպաստող միջավայր ստեղծելու նպատակով ՍՈՒՀ-ում գործում է արտաքին կապերի հաստատումը խրախուսղ քաղաքականություն ու ընթացակարգեր:

ԲՈՒՀ-ի ռազմավարական ծրագրում ամրագրված է միջազգայնացման և արտաքին կապերի հիմնական ուղղությունները և խնդիրները: Բուհն իր առաջ նպատակ է դրել ապահովել արտաքին կապերի համակողմանի զարգացում, փորձի փոխանակում և ինստիտուտի միջազգայնացմանը նպաստող գործունեություն: ԲՈՒՀ-ն ունի միջազգայնացման որոշակի փորձ միջազգային ծրագրերի շրջանակում և այսօր նույնպես ընդրկված է մի շարք միջազգային ծրագրերում,

ներառյալ SԵՄՊՈՒ ծրագրերը (ARARAT, HEN-GEAR, SuToMa, ARMENQA և այլն): Միջազգայնացման գործընթացն իրականացվում է միայն արտաքին ֆինանսավորման աղբյուրներ ունեցող ծրագրերի շրջանակներում, այլ ոչ թե սեփական նախաձեռնությամբ, ներդրումներով և ուսուրաներով: Արտաքին կապերի հաստատումը խրախուսող ընթացակարգեր առկա չեն:

9.2 ՍՈՒՀ-ի արտաքին կապերի և միջազգայնացման ապահովման ենթակառուցվածքը երաշխավորում է կանոնակարգված գործընթաց:

Հաստատությունում գործում է Արտաքին կապերի բաժին, որը գտնվում է պրոռեկտորի անմիջական ենթակայության ներքո: Կառուցն իրականացնում է մի շարք միջազգային նախագծերի համակարգում: Կառույցի կազմում կա երկու աշխատակից: Արտաքին կապերի բաժինը աշխատանքը կազմակերպվում է 2013թ. հաստատված իր կանոնադրությամբ, սակայն վերջինս առավել ընդիմանրական է:

9.3 ՍՈՒՀ-ն արդյունավետորեն համագործակցում է տեղական և միջազգային հաստատությունների և կառույցների հետ:

ԳՊՄԻ-ն հաջողությամբ մասնակցել է միջազգային ծրագրերի՝ ներառյալ SԵՄՊՈՒ ծրագրերին, ինչը հնարավորություն է ընձեռել մի շարք ուսանողների և անձնակազմի անդամների մասնակցել միջազգային շարժունությանը, ինչպես նաև ձեռք բերել որոշակի ուսուրաներ: Դրական միտում կարելի է համարել այն, որ վերջին 3 տարիներն բուհում նկատվում է ուսանողների և դասախոսների շարժունության համեմատական աճ (2012-13 ուս. տարի՝ 8 ուսանող, 2013-14 ուս. տարի՝ 16 ուսանող, 3 աշխատակից, 2014-15 ուս. տարի՝ 17 ուսանող, 7 աշխատակից):

Տեղական մակարդակում կապեր են հաստատվել դպրոցների, տեղական սոց. ծառայությունների, մի քանի գործատունների հետ, ինչն իր հերթին պրակտիկայի և սահմանափակ թվով համատեղ հետազոտությունների հնարավորություններ է ընձեռել՝ միևնույն ժամանակ որոշակի ազդեցություն ունենալով շրջանավարտների աշխատանքի տեղափորման վրա: Ազգային մակարդակում առկա են որոշ կապեր տարբեր համալսարանների հետ:

9.4 ՍՈՒՀ-ն ապահովում է ներքին շահակիցների օտար լեզվի իմացության անհրաժեշտ մակարդակ՝ միջազգայնացման արդյունավետությունը բարձրացնելու համար:

Ինքնավերլուծության համաձայն դասախոսների, ուսանողների և վարչական աշխատողների մոտ 80%-ը տիրապետում է օտար լեզուներին: Համաձայն նույն աղյուրի դասախոսների և ուսանողների մոտ 20%-ը չի տիրապետում ուսերեն լեզվին, այսինքն՝ չեն կարող կիրառել ուսալեզու գրականություն, որը կարող է անդրադառնալ միջազգայնացման գործընթացի վրա: Զանքեր են գործադրվել ուսանողների անզերենի մակարդակը բարձրացնելու ուղղությամբ, որպեսզի վերջիններին հնարավորություն ընձեռվի մասնակցել միջազգային ծրագրերին:

Չնայած դասախոսների մեծամասնությունը տրիապետում է որևէ օտար լեզվի, որը կարող է բավարար լինել ընդհանուր հաղորդակցման համար, այնուամենայնիվ սա անբավարար է մասնագիտական հաղորդակցման և օտար լեզվով մասնագիտական դասընթացների անցկացման համար, որոնց կազմակերպումն անհրաժեշտ է ուսանողների փոխանակման ծրագրերի տեսակետից: Օտար լեզվի ամրապնդման նպատակով բուհը կազմակերպում է դասախոսների վերապատրաստում անզերենից: Բուհում գործում է նաև լեզվի կենտրոն, որտեղ որոշ ուսանողներ կարող են մասնակցել օտար լեզվի դասընթացներին:

ԴԱՏՈՂՈԹՅՈՒՆՆԵՐ

Փորձագիտական խումբը դրական է համարում հաստատության միջազգայնացմանը, փորձի փոխանակմանը և զարգացմանը միտված բուհի շանքերը: ՍՈՒՀ-ի ռազմավարական ծրագրում ամրագրված է եվրոպական կրթական համակարգին ինտեգրման և գիտակրթական համակարգի միջազգայնացման միտումը, ինչը կարևոր հանգամանք է ՍՈՒՀ-ի միջազգայնացման համար: ՍՈՒՀ-ի կազմակերպչական կառուցվածքում գործող արտաքին կապերի բաժինը իր ուսուրաներով հիմք է ստեղծում միջազգայնացման և արտաքին կապերի հետագա ակտիվացման համար:

Բուհի միջազգային ծրագրերում մասնակցության բավականին բարձր ակտիվությունը որոշակի փորձ է ապահովում առաջիկայում բուհի միջազգայնացման ուղղությամբ նպատակային զարգացման համար: Հատկապես վերջին տարիներին և ներկայում բուհի

մասնակցությունը 10-ից ավել ՏԵՍՊՈՒՄ և այլ միջազգային ծրագրերին ապահովել է որոշակի շարժունություն և ռեսուրսային բազայի հարատացում, ինչը փորձագիտական խումբը համարում է բուհի միջազգայնացմանն ուղղված քայլ: Մյուս կողմից բավարար ակտիվացված չէ բուհի ինքնուրույն և անկախ միջազգային գործունեությունը:

Բուհի դասախոսների և ուսանողների մի մասի օտար լեզուներին տիրապետելու փաստն ապահովում է արտաքին կապերի ակտիվացման հեռանկարներ, սակայն բուհը, գիտակցելով, որ օտար լեզվի մակարդակը կարող է դեռևս անբավարար լինել մասնագիտական դասընթացների վարման և կրթական ծրագրերի շրջանակներում ուսանողների փոխանակման համար, անցկացնում է օտար լեզվի լրացուցիչ դասընթացներ, որոնք փորձագիտական խմբի կարծիքով նպաստող գործոն կարող են հանդիսանալ բուհի միջազգայնացման համար:

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ: Ելներով այն փաստերից, որ բուհի ռազմավարական ծրագրում շեշտադրված է բուհի միջազգայնացման կարևորությունը, որ բուհը մասնակցել և մասնակցում է բազմաթիվ միջազգային ծրագրերի, բուհի կազմակերպական կառուցվածքում առկա է արտաքին կապերի ստորաբաժանում, բուհը կարևորում է օտար լեզուների գծով տարբեր մակարդակներում իրականացնել դասընթացները և վերապատրաստումները, փորձագիտական խումբը գտնում է, որ ԳՊՄԻ-ն բավարարում է չափանիշ 9-ի պահանջները, միաժամանակ նշելով, որ միջազգայնացման զարգացմանը խրախուսող հստակ ընթացակարգեր դեռևս առկա չեն:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ. Փորձագիտական խումբը ԳՊՄԻ ինստիտուցիոնալ կառողությունների համապատասխանությունը ՀԱՓԱՆԻՇ 9-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

ՀԱՓԱՆԻՇ X. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

ՍՈՒՀ-Ն ՈՒՆԻ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ սույն համապատասխանությունը ՀԱՓԱՆԻՇ 9-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

ՓԱՍՏԵՐ

10.1. ՍՈՒՀ-Ն ՈՒՆԻ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒ ԸՆԹԱԳԱԿԱՐԳԵՐ:

2012 թվականից բուհում գործում է Որակի ապահովման կենտրոնը (ՈԱԿ): 2011 թ.-ին արտաքին կապերի և բարեփոխումների բաժնի կազմում TEMPUS PICQA ծրագրի աջակցությամբ ստեղծվել է Որակի ապահովման և վերահսկման կառույցը, որը 2012 թ.-ին դարձել է ինքնուրույն կառույց և գործում է բուհի առաքելության, որակի ապահովման քաղաքականությանը և ուսումնական համապատասխան:

Կենտրոնի նպատակն է ապահովել բուհի ուսումնական, գիտահետազոտական և կառավարման գործընթացների որակի վերահսկումը, հաշվետվողականությունը և շարունակական բարելավումը:

Բուհի որակի ապահովման ընդհանուր քաղաքականությունը սահմանված է որակի ապահովման ներքին համակարգի ուղեցույցում, որը գործածության մեջ է դրվել բուհի 2014 թ.-ի մայիսի 23-ի ԳԽ նիստի որոշմամբ:

ՈԱԿ-ի կանոնադրությունում ամրագրված է նրա տեղը ԳՊՄԻ կառավարման համակարգում, սակայն դեռևս մշակված չեն որակի ապահովման գործունեության հստակ ընթացակարգերը:

Կանոնադրության համաձայն ՈԱԿ-ն աշխատանքներ է իրականացնում մի շարք ուղղություններով՝ կազմակերպչական, վերլուծական, մեթոդական, խորհրդատվական, տեղեկատվական և այլն:

10.2. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԿԱՐԱՎԱՐՄԱՆ ՆՊԱՏՈՒԿՈՎ ՍՈՒՀ-Ր ՄԱՐՄԱԴՐՈՒՄ Է ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ, ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ և ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ:

Որակի ներքին ապահովման համակարգում ներդրված են ինչպես միջազգային ծրագրերի, այնպես էլ բուհի կողմից տրամադրված մարդկային, նյութատեխնիկական և ֆինանսական ռեսուրսներ:

Որակի ներքին ապահովման համակարգի ձևավորմանը հակապես նպաստել են TEMPUS-ի DIUS, PICQA և Համաշխարհային բանկի «Կրթության որակ և համապատասխանություն» տեխնիկական աջակցության ծրագրերը, որոնց շնորհիվ կենտրոնը համալրվել է անհրաժեշտ նյութատեխնիկական բազայով:

ՈԱԿ-ի աշխատանքները ապակենտրոնացնելու և արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով ստեղծվել են ֆակուլտետային որակի ապահովման կենտրոններ, որոնց աշխատանքներն իրականացվում են ամբողջների որակի ապահովման պատասխանատուների և ուսանողների միջոցով՝ որակի ապահովման ֆակուլտետային պատասխանատուների համակարգմամբ:

ՈԱԿ-ի գործունեությունը համակարգում են երկու հիմնական աշխատակից՝ դեկավարը և գործավարը, ինչպես նաև որակի ապահովման ֆակուլտետային 6 պատասխանատուները, յուրաքանչյուրը 0.25 հաստիքով, որոնք անցել են համապատասխան վերապատրաստումներ: Սակայն, ինչպես բուհն է նաև նշում, աշխատակիցների փորձի պակաս դեռևս նկատվում է: ՈԱԿ դեկավարի և ֆակուլտետային պատասխանատուների գործառությները սահմանված են համապատասխան կանոնադրությունում:

Ֆակուլտետային պատասխանատուներին ընտրում են ֆակուլտետային խորհուրդները, իրամանգրում է ռեկտորը: Ֆակուլտետային պատասխանատուները հաշվետվություն են ներկայացնում ֆակուլտետի խորհրդին:

Որակի ներքին ապահովման գործընթացներին որոշակի մասնակցություն ունեն նաև բուհի ուսանողները, որոնք ներկայանում են ՈՒԽ-ի կողմից ներկայացված խմբերով:

10.3. Ներքին և արտաքին շահակիցները ներգրավված են որակի ապահովման գործընթացներում:

Ֆակուլտետներում գործող ՈԱ համակարգը հնարավորություն է տալիս ներքին շահակիցներին ունենալու որոշակի մասնակցություն ՈԱ գործընթացներին (կրթական ծրագրերի, ուսումնառության, ուսումնական ռեսուրսների ՈԱ և այլն): ՈԱԿ-ը համագործակցում է բուհի ուսանողական խորհուրդի որակի ապահովման խմբի հետ ապահովելով նաև ուսանողների որոշակի մասնակցություն որակի ապահովման գործընթացներին: Ուսանողները մասնակցություն են ունեցել նաև ինքնավերլուծության գործընթացին: Ինքնավերլուծությունն իրականացրած աշխատանքային խմբում ներգրավված են եղել դեկաններ, ամբիոնի վարիչներ, դասախուներ, ինչպես նաև ուսանողներ: Ցածր է հեռակա բաժնի ուսանողների ներգրավվածության և ակտիվության աստիճանը, ինչը մտահոգիչ է հատկապես այն տեսանկյունից, որ շատ մեծ թվով ուսանողներ սովորում են հեռակա ուսուցման համակարգում:

Համաձայն ԳՊՄԲ Որակի ապահովման ներքին համակարգի ուղեցույցի, արտաքին շահակիցները նույնպես պետք է մասնակցեն ՈԱ գործընթացներին, սակայն, այս մասնակցության մակարդակը դեռ բավարար չէ: Այս ինդրի հաղթահարման նպատակով բուհն կարևորում է ներքին և արտաքին շահակիցների տեղեկացվածությունն ու ներգրավվածությունն ապահովող մեխանիզմների բարելավման անհրաժեշտությունը:

10.4. Որակի ներքին ապահովման համակարգը պարբերաբար վերանայվում է:

ԳՊՄԲ ՈԱ և վերահսկման կենտրոնը հիմնվել է 2011թ.-ին, 2013թ.-ին գործածության մեջ է դրվել Որակի ապահովման կենտրոնի առաջին կանոնադրությունը, որը վերանայվել է 2014թ.-ին: ՈԱ աշխատանքները մինչ այդ իրականացվել են PICQA ծրագրի շրջանակներում, ինչը հնարավորություն է տվել համեմատական վերլուծություն իրականացնել այլ բուհերում գործող ՈԱ համակարգերի հետ և որոշել որակի ապահովման համակարգի գարգացման հետագա ճանապարհը: ՈԱԿ-ի գործառությները կազմակերպվել են շարունակական բարելավման սկզբունքով՝ հետևելով ՊԲՄԲ շրջափուլին:

ՈԱԿ-ի գործունեությունը ներկայիս փուլում ուղղված է բուհում կատարվող գործընթացների պլանավորմանը և գործողությունների իրականացմանը: Չնայած ՈԱԿ գործունեությանը, որոշ գործընթացներում ՊԲՄԲ շրջափուլը դեռ փակված չէ, ինչպես նաև կարիք կա մշակել ընթացակարգեր, որոնցով կապահովվեն գնահատման և բարելավման գործընթացները:

- Որակի ներքին ապահովման համակարգում վերջին 3 տարիների ընթացքում կատարված են որոշ բարեփոխումներ, սակայն համակարգի պարբերաբար վերանայման քաղաքականություն դեռևս մշակված չի: Մասնավորապես, ինչու և երբ պետք է վերանայվի ՌԱ համակարգը, ինչ փոփոխությունների այն կրերի և ի վերջո ինչքանով դա կնպաստի կրթական ծրագրերի բարելավմանը, ուսանողների բավարարվածությանը, նրանց ներգրավվածությանը հետազոտական աշխատանքներում և այլն:
- 10.5. Որակի ապահովման ներքին համակարգն ապահովում է բավարար հիմքեր որակի ապահովման արտաքին գնահատման գործնականությունը:**

Արտաքին գնահատման գործնականությունը կազմակերպման նպատակով ՌԱ ներքին համակարգի շրջանակներում իրականացվել են որոշակի աշխատանքներ (հարցումներ, ինքնավերլուծություն): Ինստիտուցիոնալ կարողությունների արտաքին գնահատման ուղղությամբ առաջին քայլերն իրականացվել են դրամաշնորհային ծրագրերի միջոցով: Այդ քայլերն ուղղված են եղել տեղեկատվության հասանելիության և գործունեության թափանցիկության ապահովմանը, ինչպես նաև անհրաժեշտ տվյալների հավաքագրմանը, մշակմանը և վերլուծությանը:

- Տվյալների հավաքագրման, տարածման և կառավարման գործնականությունը առմամբ համակարգված են, սակայն դեռևս ուսումնասիրված չէ դրանց արդյունավետությունը:
- 10.6. Որակի ապահովման ներքին համակարգն ապահովում է ՍՈՒՀ-ի գործունեության թափանցիկությունը՝ տրամադրելով ՍՈՒՀ-ի գործնականությունը՝ ներքին և արտաքին շահակիցների համար**

Որակի ապահովման ներքին համակարգը գործունեության թափանցիկությունը ապահովում է www.gspri.am կայքի, հաշվետվությունների, կազմակերպվող քննարկումների, ԳՊՄԻ ինֆո պարբերականի, Առաջին ստուդիայի հաղորդումների միջոցով: Տրամադրվող տեղեկատվությունը հասանելի է ներքին և արտաքին շահակիցներին, և ընդհանուր առմամբ բավարար է բուհի գործունեության որակի մասին ամբողջական պատկերացում կազմելու համար:

ԴԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Վերջին տարիների ընթացքում բուհի որակի ապահովման համակարգի ներդրումն ու զարգացումը նպաստավոր պայմաններ կարող են ստեղծել որակի մշակույթի ձևավորման, արտաքին ու ներքին գնահատման համար:

Բուհում գործող որակի ապահովման կենտրոնի կողմից մշակված կանոնակարգերը հիմք են հանդիսանում որակի ապահովման գործառույթների իրականացման համար: Բուհի դասախոսների և ուսանողների ներգրավվածությունը որակի ապահովման գործնականությունը է առավել հասցեական և արդյունավետ գործունեություն, սակայն նրանց ակտիվության աստիճանը դեռևս բարձրացման կարիք ունի:

Փորձագիտական խումբը արդյունավետ է համարում որակի ապահովման գործնականությունը շրջանակում մի շարք միջազգային ծրագրերում (DIUS, PIQA և այլն) բուհի մասնակցությունը: Որակի գործնականությունը ընդորկված մարդկային, ֆինանսական և նյութատեխնիկական ռեսուրսներն ընդհանուր առմամբ ապահովում են համապատասխան գործառույթների իրականացումը, սակայն ուսումնասիրված չի այդ ռեսուրսների կիրառման արդյունավետության աստիճանը, ինչը և խոշնդրությունը կարող է հանդիսանալ որակի ապահովման իրականացման համար:

Որակի ապահովման համակարգում արտաքին շահակիցների ներկայիս ոչ բավարար ներգրավվածությունը կարող է թուլացնել որակի ապահովման համակարգի արդյունավետությունը և այդ ուղղությամբ բուհը ունի որոշակի անելիքներ:

Որակի գործառույթների վերաբերյալ տեղեկատվության թափանցիկության ապահովմանն ուղղված քայլերը նպաստում են ներքին և արտաքին շահակիցների իրազեկվածության մակարդակի բարձրացմանը:

ԵԶՐԱՀԱԳՈՒՄ: Փորձագիտական խումբը գտնում է, որ ԳՊՄԻ-ն բավարարում է չափանիշ 10-ի պահանջները՝ հաշվի առնելով այն, որ ՍՈՒՀ-ն ունի որակի ապահովման ներքին գործող

համակարգ, որը դեռևս գտնվում է զարգացման փուլում՝ նպաստելով հաստատության գործունեության շարունակական բարելավմանը, որակի մշակույթի ձևավորմանը և ձգում է ապահովել իր գործունեության թափանցիկությունը։ Միաժամանակ փաստենք, որ որակի ապահովման գործընթացներում դեռևս բավարար չէ արտաքին շահակիցների համապատասխան մասնակցության աստիճանը, ինչպես նաև մի շարք գործընթացներ դեռևս գտնվում են ՊԻՄԲ շրջափուլի պլանավորման և իրականացման փուլում։

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ. Փորձագիտական խումբը ԳՊՄԻ ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը ՀԱՓԱՆԻՇ 10-ի պահանջներին գնահատում է բավարար։

ԸՆԴԱՆՈՒՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

ՉԱՓԱՆԻՇ	ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
I. Առարելություն և նպատակներ	Բավարար
II. Կառավարում և վարչարություն	Անբավարար
III. Կրթական ծրագրեր	Անբավարար
IV. Ուսանողներ	Բավարար
V. Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմ	Բավարար
VI. Հետազոտություն և զարգացում	Անբավարար
VII. Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ	Բավարար
VIII. Հասարակական պատասխանատվություն	Բավարար
IX. Արտաքին կապեր և միջազգայնացում	Բավարար
X. Որակի ներքին ապահովման համակարգ	Բավարար

 Վարդան Սարգսյան
 Փորձագիտական խմբի ղեկավար

18 փետրվարի 2016 թ.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՓՈՐՉԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԻՆՔՍԱԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

Վարդան Սարգսյան 1984թ.-ին ավարտել է Երևանի ժողովրդական տնտեսության ինստիտուտը (Ներկայումս Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան) ստանալով ինժիներ-տնտեսագետի որակավորում: 1989թ.-ին ստացել է տնտեսագիտության թեկնածուի, իսկ 2009թ.-ին տնտեսագիտության դրվագության աստիճան: 1993թ.-ին ստացել է դրույնագետի աստիճան: Այժմ տնտեսական ինֆորմատիկայի և տեղեկատվական համակարգերի ամբիոնի վարիչն է, պրոֆեսոր: Մասնակցել է փոխանակման ծրագրերի և մի շարք գիտաժողովների: Հեղինակ է մոտ 60 հրատարակված գիտական հոդվածների, գրքերի և ուսումնական ձեռնարկների, ներառյալ 16 հոդվածներ հրատարակված Եվրոպայում և ԱՄՆ-ում, 4 մենագրություն, 6 ուսումնական ձեռնարկ:

Պատրի Գրեյ – 1975 թվականին ավարտել է Միացյալ Թագավորության Լիդս համալսարանի բակալավրիատը, ստացել է քաղաքագիտության բակալավրի աստիճան: 1981 թվականին ավարտել է Լոնդոնի համալսարանը և ստացել է քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի մագիստրոսի աստիճան: Հետքուհական կրթությունը ստացել է կենտրոնական Լոնդոնի պոլիտեխնիկական համալսարանում կառավարման ուղղությամբ: Այժմ Լոնդոնի Մետրոպոլիտան համալսարանի Սոցիալական և հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի դեկանար է, որն ունի 65 աշխատակից և 1500 ուսանող Կրթության, Սոցիալական աշխատանքի, Առողջապահության ոլորտում: Ինչպես նաև Պատրիկ Գրեյը հանդիսանում է որպես պատասխանատու: Իրականացրել է մի շարք արտաքին փորձաքննություններ: Զեկուցումներով հանդես է եկել տարբեր միջազգային սեմինարներում և գիտաժողովներում: Ունի մի շարք հրապարակումներ:

Գարեգին Համբարձումյան-1999 թվականին ավարտել է Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիայի Անասնաբուժական բժշկագիտության ֆակուլտետը: 1999-2002 թթ. սովորել է ասպիրանտուրայում Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիայի Անասնաբուժական սանհիտարիայի, փորձաքննության և զոռհիգիենայի: Անասնաբուժական գիտությունների թեկնածու է: 2003-2011 աշխատել է Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանում որպես դասախոս, 2011 թվականից նաև կրթության բարեփոխումների և կրեդիտային համակարգի ներդրման առաջատար մասնագետ: 2011 թվականից մինչ այսօր աշխատում է Երևանի Ս. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանում որպես ֆիզիոլոգիայի ամբիոնի դրույնագետ:

Մարգարիտա Շահվերդյան – 1990 թվականին ավարտել է Խ.Աբովյանի անվան Հայկական պետական մանկավարժական ինստիտուտի ասպիրանտուրան: Հոգեբանական գիտությունների թեկնածու է, դրույնագետ: 2010 թվականից առ այսօր Հովհ. Թումանյանի անվան Վանաձորի պետական մանկավարժական ինստիտուտի կրթության որակի ապահովման կենտրոնի դեկանար է: Մարգարիտա Շահվերդյանը ծավալել և ծավալում է հասարակական գործունեություն, ներգրավված է մի շարք միջազգային ծրագրերում և մի շարք հրապարակումների հեղինակ է:

Գոհար Միքայելյան – Հայաստանի Ազգային Ազգարային Համալսարանի Պարենամբերքի փորձաքննության բաժնի 2-րդ կուրսի ուսանող: Գոհար Միքայելյանը մասնակցել է ՈԱԱԿ-ի կողմից կազմակերպված ուսանողների վերապատրաստմանը և ստացել է սերտիֆիկատ:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ՓՈՐՉԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՅՑԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

15.11.2015թ.-19.11.2015թ.

	15.11.2015 թ.	Մեկնարկ	Ավարտ	Տևողություն
1.	Մեկնում Գյումրի	16:00	18:00	60 րոպե
2.	Փորձագիտական խմբի փակ քննարկում	19:00	21:30	120 րոպե

	16.11.2015 թ.	Մեկնարկ	Ավարտ	Տևողություն
1.	Հանդիպում ինստիտուտի ռեկտորի հետ	9:30	10:00	30 րոպե
2.	Հանդիպում պրոռեկտորների հետ	10:10	11:10	60 րոպե
3.	Հանդիպում ինքնավերլուծությունն իրականացրած աշխատանքային խմբի հետ	11:20	12:20	60 րոպե
4.	Հանդիպում ֆակուլտետների դեկանների հետ	12:30	13:30	60 րոպե
5.	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ	13:30	14:30	60 րոպե
6.	Ռեսուրսների դիտարկում և փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	14:40	15:40	60 րոպե
7.	Հանդիպում շրջանավարտների ներկայացուցիչների հետ (8-10 հոգի)	15:50	16:50	60 րոպե
8.	Հանդիպում գործատուների ներկայացուցիչների հետ (8-10 հոգի)	17:00	17:45	45 րոպե
9.	Փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	18:00	19:30	90 րոպե

	17.11.2015 թ.	Մեկնարկ	Ավարտ	Տևողություն
1.	Հանդիպում ինքնավերլուծությունում ներկայացված երեք ՄԿԾ-ներն իրականացնող մասնագիտական ամբիոնների վարիչների հետ	9:30	10:20	50 րոպե
2.	Հանդիպում ամբիոնների վարիչների հետ	10:30	11:20	50 րոպե
3.	Հանդիպում դասախոսների հետ (ներառյալ 3 ՄԿԾ) (10-12 հոգի)	11:30	12:30	60 րոպե
4.	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ	12:40	13:30	50 րոպե
5.	Այցելություն դեկանատներ և փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	13:40	15:10	90 րոպե
6.	Այցելություն ամբիոններ և փաստաթղթերի ուսումնասիրություն	15:20	16:50	90 րոպե
7.	Հանդիպում Ինստիտուտ-գործատու համագորակցության կենտրոնում	17:00	17:30	30 րոպե
8.	Փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	17:40	19:40	120 րոպե

	18.11.2015 թ.	Մեկնարկ	Ավարտ	Տևողություն
1.	Հանդիպում ուսանողական խորհրդի անդամների հետ	9:30	10:00	30 րոպե
2.	Հանդիպում բակալավրիատի ուսանողների ներկայացուցիչների հետ (10-12 հոգի)	10:10	11:10	60 րոպե
3.	Հանդիպում մագիստրատուրայի ուսանողների ներկայացուցիչների հետ (10-12 հոգի)	11:20	12:20	60 րոպե
4.	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ	12:30	13:30	60 րոպե
5.	Ռեսուրսների դիտարկում (լսարաններ, լաբորատորիաներ, կարինետներ, գրադարան,	13:40	15:10	90 րոպե

	մարզասրահ, բուժկետ)			
6.	Հանդիպումներ հաստատության ստորաբաժանումներում (ուսումնամեթոդական վարչություն, հասարակայնության հետ կապերի և լրատվության բաժին, պրակտիկայի բաժին, արտաքին կապերի բաժին)	15:20	16:50	90 րոպե
7.	Հանդիպում արտաքին կապերի և գիտության գծով պրոռեկտորի և համապատասխան ոլորտների պատասխանատունների հետ	16:50	17:30	40 րոպե
8.	Հանդիպում ՌԻԳԸ ներկայացուցիչների հետ	17:30	18:00	30 րոպե
9.	Փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	18:00	20:00	120 րոպե

	19.11.2015 թ.	Մեկնարկ	Ավարտ	Տևողություն
1	Հանդիպում որակի ապահովման կենտրոնի աշխատակիցների հետ	9:00	10:00	60 րոպե
2	Հանդիպում փորձագիտական խմբի կողմից ընտրված կազմի հետ	10:10	11:10	60 րոպե
3	Բաց հանդիպում փորձագիտական խմբի հետ	11:20	12:00	40 րոպե
4	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի ըննարկումներ	12:00	13:00	60 րոպե
5	Փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	13:00	15:00	120 րոպե
6	Հանդիպում ինստիտուտի ռեկտորի հետ	15:10	16:00	40 րոպե
7	Մեկնում Երևան	16:20	18:20	120 րոպե

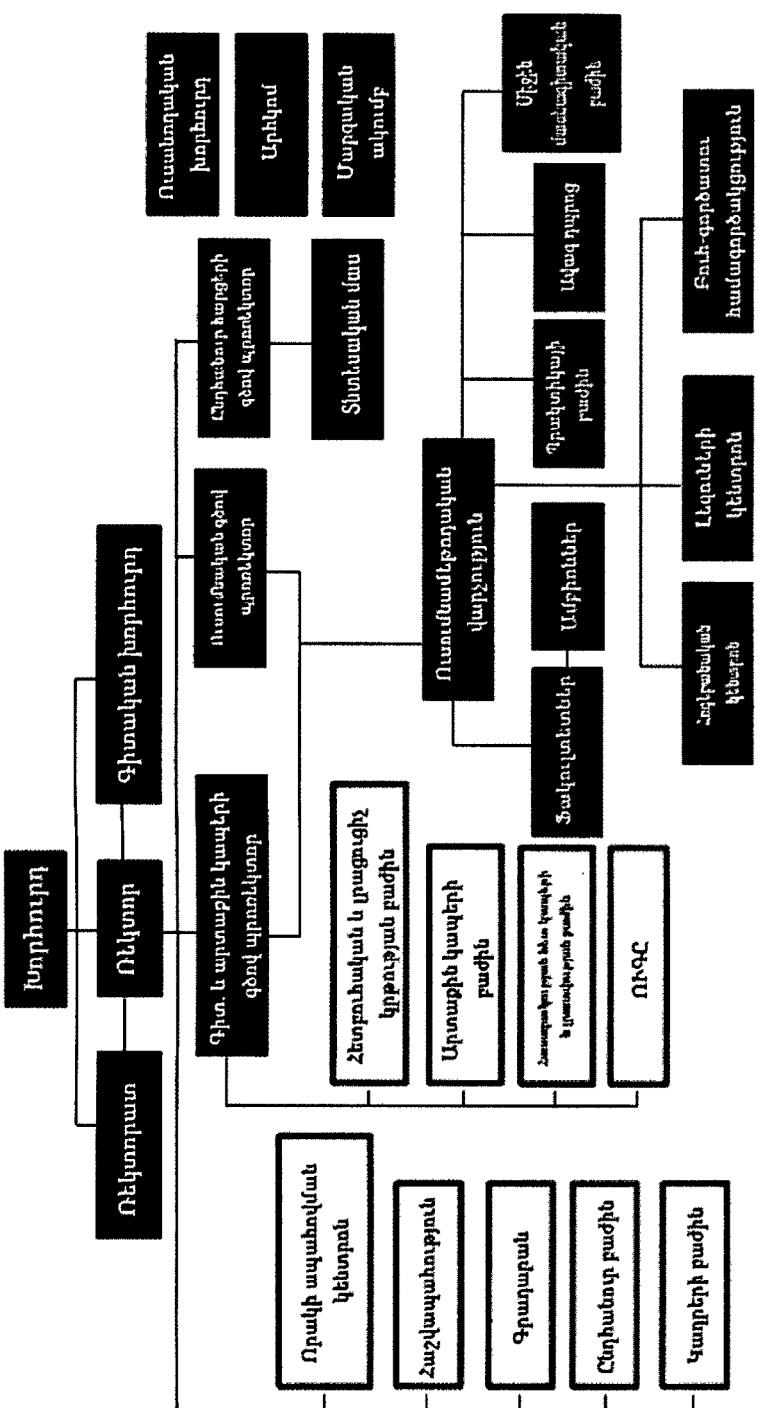
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՑԱՆԿ

1.	ՈԾ վերանայման համար իրականացված հետազոտության արդյունքներ	1.1
2.	ՄԿԾ-ների համապատասխան երեք ֆակուլտետային ուսումնական ծրագրեր	1.1
3.	Արձանագրություններ արտաքին և ներքին շահակիցերի քննարկումներից ՈԾ վերանայման համար	1.2
4.	ՈԾ իրականացման «Ժամանակացույց աշխատանքային պլան»	1.3
5.	Արձանագրություններ ռեկտորատի և գիտական խորհրդի նիստերից ՈԾ նպատակների իրականացման արդյունքների վերաբերյալ	1.3
6.	Ուսումնական պլանավորման հիմնահարցերի հանձնաժողովի նիստերի արձանագրություններ	2.1
7.	Դեկանների տարեկան ֆակուլտետային հաշվետվություն	2.1
8.	Ուսանողական խորհրդի նախագահի տարեկան հաշվետվությունները	2.1
9.	Գիտական խորհրդի հաշվետվությունները	2.1
10.	Երկարաժամկետ ֆինանսական նախագիծը (Հարցումների վերլուծության արդյունքները ներկայացվում է Գծապատկեր 2.1-ում)	2.1
11.	Արձանագրություններ ուսանողների կողմից առաջ քաշված խնդիրների վերաբերյալ և ընդունված որոշումներ	2.2
12.	Մշտադիտարկման նաճագիծ	2.3
13.	2014-2015 ուստարկա ընթացքում գՊՄԻ-ի Բուհ-գործատու համագործակցության կենտրոնի կողմից հանրակրթական դպրոցներում կատարված հարցումների արդյունքները	2.4
14.	Շրջանավարտների հարցումների 2013-2014 վերլուծությունը	2.4
15.	Գիտական խորհրդի, ռեկտորատի նիստերի արձանագրություններ, որոնք վերաբերվում են ՄԿԾ-ների գործունեությանը	2.6
16.	ՄԿԾ-ների իրականացման գործընթացների արդյունավետության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրման ամրագրված կանոնակարգեր և ընթացակարգեր /բացի ՈՒՄՎ կանոնակարգ/	2.6
17.	«Կրեղիտային համակարգով ուսումնառության կարգը»	3.1
18.	Բենշմարքինգի իրականացման արդյունքներ, քաղաքանություն	3.1
19.	ՈԱԿ-ի ստուգումների հիմքեր	3.2
20.	Դասայսումների արձանագրություններ	3.3
21.	Տեղեկատություններ ՄԿԾ-ների մեթոդական խորհուրդների վերաբերյալ /իրավասություններ, կազմ/	3.5
22.	Ատեստավորման հանձնաժողովի հաշվետվություններ	3.5
23.	Ուսանողների թվաքանակն՝ ըստ ֆակուլտետների	4.1
24.	Ուսանողական հարցումների արդյունքներ և վերլուծություններ	4.2
25.	Խորհրդատուների գործունեության արդյունավետությունը հիմնավորող փաստեր	4.3
26.	Բուհ-գործատու կենտրոնի ուսումնական գործունեությունը	4.5
27.	ՈՒԳԸ-ի աշխատանքներ ուսանողական գիտաժողովների հաշվետվություններ, տպագրված նյութեր, խրախուսման միջոցներ	4.6
28.	Ուսանողական գիտական ընկերությունների և ուս. խորհրդի ուսանողների կարիքների գնահատման պարբերականությունը և արձանագրություններ	4.6
29.	ՈՒԽ ուսումնական գործունեությունը	4.6
30.	Արձանագրություններ, փաստեր ուսանողների աջակցության վերբերյալ	
31.	Ներկայացված 3 ՄԿԾ-ների դասախոսների ինքնակենսագրականներ	5.1

32.	Դասայսուման արձանագրություն և հաշվետվություն	5.2
33.	ՊԴ և ՈւՕ կազմի գնահատման նախագիծը	5.3
34.	ՊԴ կազմի վերապատրաստման ծրագրեր, ցուցակներ, կարծիքներ	5.4
35.	Մասնագիտական առաջընթացի վերապատրաստման ծրագիր, մասնակիցներ ցուցակներ	5.6
36.	Երիտասարդ դասախոսներին աջակցության քաղաքականություն	5.6
37.	Հետազոտության Զարգացման ՌԾ և աշխատանքային պլան	6.1
38.	Ավարտական թեզեր՝ 3 ական գերազանց գնահատված, 3 ական բացասական գնահատված թեզեր	6.5
39.	Թեզերի գնահատման չափանիշներ	6.5
40.	Ֆինանսական քաղաքականությունը և հաշվապահական հաշվառման կանոնակարգը:	7.2
41.	Ֆինանսական բաշխման մեխանիզմները և քաղաքականությունը	7.3
42.	Գործավարության կարգ	8
43.	Ամբիոնի և վարչական կառույցների հաշվետվություններ, հաշվետվության նոր ձևաչափերի օրինակներ	8.1
44.	Վեր-կայրի վարման կարգ	8.3
45.	Պայմանագրեր տարրեր կազմակերպությունների հետ /ոչ ինքնավերության մեջ նշված միջազգային ծրագրերի շրջանակներում/	9
46.	Վերապատրաստման ընթացակարգեր, ծրագրեր, ազդեցության, տարածման, ոլորտներ, հետադարձ կապի ապահովման միջոցներ	
47.	Օսար լեզվի վերապատրաստումների ծրագրեր, մասնակիցների ցուցակներ	9
48.	Որակի ապահովման ֆակուլտետային կենտրոնների աշխատանքային խմբերի և գործունեության արձանագրություններ	10
49.	Որակի համակարգի վերաբերյալ ներքին և արտաքին շահակիցների հետ քննարկումների արձանագրություններ	10

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱԾ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

- 1. Լսարաններ**
- 2. Դեկանատներ** (Օտար լեզուներ, Մանկավարժություն, Բնագիտաաշխարհագրական, Ֆիզիկամաթեմատիկական և տնտեսագիտության, Պատմաբանասիրական)
- 3. Ամբիոններ** (Անզերեն լեզվի և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոն, Մանկավարժության և սոցիալական աշխատանքի ամբիոն, Տնտեսագիտության ամբիոն, Բարձրագույն մաթեմատիկայի և մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոն, Կենսաբանության, Բնապահպանության և նրանց դասավանդման մեթոդիկաների ամբիոն)
- 4. Ստորաբաժանումներ** (Ուսումնամեթոդական բաժին, Արտաքին կապերի բաժին, Հասարակության հետ կապերի և լրատվության բաժին, Բուհ-գործառու համագործակցության կենտրոն)
- 5. Լաբորատորիաներ**
- 6. ԳՊՄՌ ստուդիա**
- 7. Հոգեբանական կենտրոն**
- 8. Մարզադահլիճ**
- 9. Կոնֆերանս դահլիճ**
- 10. Համակարգչային լսարաններ**
- 11. Ճաշարան**
- 12. Բուժկետ**
- 13. Գրադարան**
- 14. Ընթերցասրահ**

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

1. **ԵԲԿՏ** – Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածք
2. **ԵԿԿՓՀ** – Եվրոպական կրեդիտների կուտակման և փոխանցման համակարգ
3. **ՀՀ** – Հայաստանի հանարապետություն
4. **ԳՊՄԻ** – Գյումրու պետական մանկավարժական ինստիտուտ
5. **ՄԿԾ** – մասնագիտության կրթական ծրագիր
6. **ՄՈՒՀ** – մասնագիտական ուսումնական հաստատություն
7. **ՈԱ** – Որակի ապահովում
8. **ՈԱԱԿ** – “Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն” հիմնադրամ
9. **ՈԱԵԶՈՒ** – որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներ և ուղենիշներ
10. **ՈԱՇ** – որակավորումների ազգային շրջանակ
11. **ՊԴԿ** – պրոֆեսորադասախոսական կազմ
12. **ՊԻԳԲ** – պլանավորել-իրականացնել-գնահատել-բարելավել
13. **ՈԾ** – Ռազմավարական ծրագիր
14. **ՈՊ** – Ռազմավարական պլան
15. **ՏՏ** – տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ
16. **ՈԻԳԸ** – ուսանողական գիտական ընկերություն
17. **ՈՒԽ** – Ուսանողական խորհուրդ